

9. KONGRES ZSS

USTVARJALNO ZA ENOTNOST DELAVSKEGA RAZREDA JUGOSLAVIJE

V delavskem Mariboru se je v četrtek, 26. oktobra končal 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Kongres se je začel v sredo, 25. oktobra in uvodno besedo „vloga in naloge“ sindikatov pri uveljavljanju socialističnih samoupravnih odnosov in graditvi političnega sistema socialističnega samoupravljanja je imel predsednik RSZSS Vinko Hafner. Odlomke iz njegovega referata objavljamo v nadaljevanju.

Kongres sta pozdravila tudi predsednik sveta ZSJ Mika Špiljak in predsednik CK ZKS Franc Popit, udeležili pa so se ga tudi Sergej Kraigher, Miljan Kučan, dr. Anton Vratuša, Franc Leskošek—Luka, Miha Marinko, Mitja Ribičič in drugi.

Vinko Hafner je dejal na začetku svojega govora:

„Delegati, zbrani na 9. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, predstavljamo več kot 700.000 v sindikate včlanjenih delavcev, organiziranih v 6.000 osnovnih organizacijah zveze sindikatov. Ti delavci so nam poverili odgovorno nalogo, da na kongresu temeljito ocenimo dosedanje delovanje slovenskih sindikatov in opredelimo njihovo idejnopolično usmeritev in poglavitne naloge za prihodnje obdobje. To bomo opravili predvsem s poglobljeno obravnavo poročila o delu Zveze sindikatov Slovenije med obema kongresoma ter s sprejemom sklepov 9. kongresa in novega statuta.

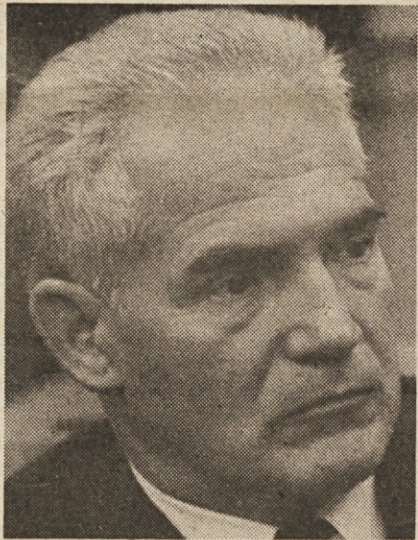
V svojem poročilu skušam dati le okvirno oceno družbenopolitičnih razmer in delovanja slovenskih sindikatov v preteklem štiriletnem obdobju ter nakazati njihovo temeljno idejnopolično usmeritev in poglavitne družbene naloge v prihodnjem obdobju.

Uveljavljanje samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev

Uveljavljanje samoupravljanja kot temeljnega družbenoekonomskega odnosa je bilo že doslej in bo tudi v prihodnje poglavitna naloga sindikatov. To pomeni zagotavljanje takšnega družbenega in ekonomskega položaja delavcev, da bodo le-ti v temeljni organizaciji združenega dela dejansko gospodarili s pogoji in rezultati svojega dela in upravljali celotno družbeno reprodukcijo.

Ni dvoma, da smo v samoupravni družbeni preobrazbi prav v preteklem štiriletnem obdobju, torej po sprejetju nove ustave in nato zakona o združenem delu, bistveno napredovali. Največji napredek smo vsekakor dosegli pri ustvarjanju institucionalne, torej pravno-organizacijske zgradbe samoupravnega organiziranega združenega dela, deloma pa tudi pri dejanskem uveljavljanju samoupravnih proizvodnih odnosov.

Da bi lahko pravilno opredelili našo usmeritev in naloge pri nadaljnji krepitvi samoupravljanja, moramo kar najbolj objektivno oceniti že doseženo stanje. Pri tem moramo ugotoviti, da, gledano na celoto družbenih odnosov, kljub bistvenemu napredku v razvoju samoupravljanja še vedno nismo prešli od upravljanja v imenu delavcev na dejansko upravljanje delavcev samih. Torej še nismo dosegli tiste razvojne stopnje, ko bi se večina delavcev tudi subjektiv-

Vinko Hafner - predsednik RO ZS Slovenije.

no počutila kot samoupravljalca oziroma gospodar in ko bi postalo samoupravljanje tudi dejansko prevladujoč družbeni odnos na vseh področjih družbene reprodukcije. Če bi precenili doseženi napredek in ugotovili, da smo tudi dejansko že presegli upravljanje v imenu delavcev, bi to imelo predvsem dve neugodni posledici. Predvsem bi nas vodilo k zmotnemu prepričanju, da lahko odslej delavec sam oziroma samoupravljanje kot prevladujoč družbeni odnos samo z močjo lastnih zakonitosti in brez

9. kongres ZSS

angažiranja subjektivnih družbenih sil zagotavlja samoupravno socialistično smer razvoja. Poleg tega pa bi takšno precejevanje napredka v razvoju samoupravljanja izžvenelo kot demagogija v očeh množice tistih delavcev, ki dejansko še delujejo in razmišljajo kot mezdni delavci. Teh pa je največ prav med delavci v neposredni proizvodnji.

Objektivna ocena doseženega stanja v razvoju samoupravnih odnosov torej nikakor ne pomeni podcenjevanja dejanskega doseženega napredka, še manj pa z njim povezane ustvarjalne aktivnosti zavestnih družbenih sil, vključno s sindikati. Moramo namreč upoštevati, da je uveljavljanje samoupravljanja oziroma osvoboditev dela dolgotrajen in zapleten družbeni proces, ki je samo delno odvisen od naših subjektivnih želja in prizadevanj. Najbolj je odvisen od zagotavljanja objektivnih družbenoekonomskih pogojev, predvsem pa od razvitosti proizvodnih sil in družbene kulture oziroma osveščenosti ljudi. Teh objektivnih okoliščin pa ne moremo spreminjati čez noč, temveč le v daljšem procesu celotne družbene preobrazbe ob čimvečji mobilizaciji vseh delavcev in učinkovitem delovanju subjektivnih družbenih sil.

V zvezi s tem želim poudariti, da moramo tudi v sindikatih zaostri idejno-politično diferenciacijo glede odnosa posameznikov do samoupravljanja in odločneje

RAZGOVOR S ČLANOM POSLOVODNEGA KOLEGIJA SOZD ISKRA PAVLETOM GANTARJEM ZA PRAVICE IN DOLŽNOSTI!

Razgovor s članom poslovnega kolegijskega, zadolženim za pravne institucionalne zadeve, Pavletom Gantarjem, je bil celovit iz dveh razlogov — ne le zaradi tega, ker je pred nedavnim prevzel funkcijo člana poslovnega kolegijskega, ki je zadolžen za celoten pregled vseh dejavnosti v našem delovnem kolektivu, ampak tudi zato, ker je pred tem ta tovariš opravljal funkcijo republiškega sekretarja za delo s še bolj celovitim pregledom delovnih organizacij v Sloveniji. Pri vsem tem pa je vendar značilno, da je v svojem ljubeznivem in hkrati pravniško stvarnem razgovoru bistvo vsega vendar strnil v eni točki: samoupravljanju. To pa je tudi prav gotovo področje, ki je najbolj zanimivo za slehernega med našimi delavci.

Prevzeli ste novo pomembno delovno dolžnost. Kako se počutite na mestu člana poslovnega odbora SOZD Iskra?

Dela je dovolj in če človek rad opravlja tako delo, se dobro počuti. Skratka, počutim se dobro.

Kako ste posebej sprejeli spremembo, ki je v tem, da ste prišli s položaja republiškega sekretarja za delo na operativno vodstveno mesto v samem gospodarstvu. Ali čutite tu veliko razlik ali ne? Ali boste izkušnje iz dosedanje službe lahko učinkovito prenesli na nova tla?

Kakor vam je znano sem podobno delo opravljal, preden sem bil imenovan za republiškega sekretarja za delo. Tako mi je sedanje delo, ki sem ga prevzel kot član poslovnega odbora, poznano. Poznam tudi Iskro.

nastopati proti nosilec tehnobirokratskih in drugih protisamoupravnih teženj. Le-te se sicer pojavljajo v vseh družbenih slojih, vendar redkeje med proizvodnimi delavci, pogostejše pa med poslovodnimi in drugimi upravljaljskimi sestavami. Očitno je namreč, da se tiste družbene sestave, ki so dolgo upravljale v imenu delavcev, le s težavo privajajo na upravljanje delavcev samih. Zato si tudi uresničevanje revolucionarnega gesla „Delu čast in oblast“ zamisljajo nekako takole: „Čast — to že to, oblast pa le počasi“. Kot da sta čast in oblast dela dve ločeni sestavini delavčevega družbenega položaja.

Prizadevanja za uspešen razvoj proizvodnih sil in krepitev materialne podlage združenega dela

Uspeh naših naporov za uveljavljanje samoupravnih socialističnih družbenih odnosov je v največji meri odvisen od naše uspešnosti pri razvijanju proizvodnih sil, večanju družbene produktivnosti dela in krepitvi materialne podlage združenega dela. Socialistično samoupravljanje se namreč lahko v celoti potrdi kot najnaprednejša družbena ureditev le tedaj, če obenem z osvobajanjem dela in uveljavljanjem humanejših medčloveških odnosov zagotavlja tudi uspešen razvoj proizvodnih sil in povečanje materialnega blagostanja ljudi. Skratka: ni pravega samoupravljanja brez uspešnega gospodarjenja in obratno!

Za družbenopolitično aktivnost sindikatov pa to pomeni, da moramo svoja prizadevanja za razvoj samoupravljanja in varstvo samoupravnih in drugih pravic delavca vseskozi povezoovati z enako intenzivnimi prizadevanji za krepitev delavčeve odgovornosti za uspešno gospodarjenje z družbenimi proizvodnimi sredstvi, za pove-

čanje produktivnosti dela in dohodka in krepitev materialne osnove združenega dela.

Uveljavljanje delitve po delu in rezultatih dela

To je bilo že do sedaj pomembno in obširno področje delovanja sindikatov, v bodoče pa bi moralo postati sploh najpomembnejše. Učinkovito nagrajevanje po delu je namreč v sedanji fazi našega družbenega razvoja poglavitni pogoj, tako za uspešno uveljavljanje samoupravnih socialističnih družbenih odnosov, kot tudi za hiter razvoj proizvodnih sil ter povečanje individualne in družbene produktivnosti dela. Kakorkoli si namreč prizadevamo, da bi delavec v temeljni organizaciji združenega dela odločal o celotnem dohodku in ga z enako odgovornostjo razdeljeval na vse oblike porabe — osebno, proizvodno oziroma investicijsko in skupno — je vendarle očitno najbolj zainteresiran na delitvi osebnega dohodka. Po načinu oblikovanja in višini svojega osebnega dohodka delavec najkonkretnije presoja, tako svoj družbeno-ekonomski položaj, kot tudi učinkovitost gospodarjenja v posamezni organizaciji združenega dela in celotni družbi. Navsezadnje s tega vidika v mnogočem presoja tudi učinkovitost ali neučinkovitost sindikata kot svoje razrednopolitične organizacije.

Takšno ravnanje večine delavcev ima vsekakor svoje globlje ekonomske in družbene vzroke, med drugim tudi v nezadostni razvitosti samoupravljanja in s tem povezanih ostankih mezdne miselnosti. Vendar moramo s tem računati kot z objektivnim dejstvom ter ga ustrezno upoštevati, tako pri izgrajevanju sistema delitve po delu, kot tudi pri vseh naših prizadevanjih za resnično družbeno preobrazbo meznega delavca

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pavel Gantar.

tudi IO KOOS, predlagal program usklajevanja samoupravnih splošnih aktov z določili zakona o združenem delu. Kot veste je v skladu z zakonom o združenem delu potrebno do 11. 12. letošnjega leta samoupravne splošne akte uskladiti, na tem področju tako mene, kot tudi druge dejavnike čaka v tem času še vrsta konkretnih in odgovornih nalog.

Kako nameravate uvesti svoj sistem dela v Iskri, kako vzdrževati stike med SOZD in TOZD? Kako boste osebno krmarili — z blago ali trdo roko?

Nesporno je ena izmed nalog odgovornih oseb, ki delamo v poslovnem odboru SOZD ISKRA, da smo v čim tesnejših stikih in povezavah s TOZD in DO, seveda v okviru časovnih in drugih možnosti. Z mojega področja

(Nadaljevanje na 3. strani)

Cvet in svečka v iskren spomin umrlim!

USTVARJALNO ZA ENOTNOST DELAVSKEGA RAZREDA JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

v delavca—samoupravljalca, gospodarja. Idejnopolično in pravno podlago za to imamo zlasti v ustavi in zakonu o združenem delu, pa tudi v vrsti drugih družbeni-dokumentov in splošnih samoupravnih aktov. Pomembna je tudi študija Edvarda Kardelja „Svobodno združeno delo“, ki vsebuje v svojem II. poglavju „Družbeno-ekonomsko bistvo dohodkovnih odnosov v združenem delu“, posebno pa v 16. točki tega poglavja temeljna idejno-teoretična izhodišča za uveljavljanje delitve po delu.

Pri nadaljnjem izpopolnjevanju sistema delitve po delu se sedaj pojavlja nekaj bistvenih družbenoekonomskih problemov, do katerih moramo imeti sindikati svoja čim bolj jasna stališča.

Prvi problem je vsekakor občutno zastojanje pri uveljavljanju načela nagrajevanja po delu za umske oziroma strokovne delavce v primerjavi z nagrajevanjem delavcev v neposredni proizvodnji. Velika večina proizvodnih delavcev je namreč že vseskozi nazaj nagrajevana po učinku in dosega pri dani opremljenosti dela razmeroma visoko individualno produktivnost dela. Strokovni in administrativni delavci pa so pretežno nagrajevani po zelo pavšalnih in nespodbudnih merilih, kot so zlasti raven strokovne izobrazbe, zahtevnost delovnega mesta, delovna doba oziroma stalnost zaposlitve in podobno.

Poleg tega moramo upoštevati, da proizvodni delavci, ki so nagrajevani po učinku, delajo oziroma izrabijo svoj delovni čas v povprečju približno za tretjino bolje kot drugi delavci istih kvalifikacij oziroma na istih delovnih opravilih, ki niso nagrajevani po učinku, dobivajo pa za to v povprečju le za desetino večji osebni dohodek. To pomeni, da je delovni prispevek proizvodnih delavcev na splošno podcenjen ali grobo rečeno, da so izkoriščani od drugih delavcev, ki so za manj dela enako ali komaj za spoznanje slabše nagrajevani. To obenem dokazuje, da so delavci v tako imenovani gospodarski in družbeni režiji, ki pretežno niso nagrajevani po učinku oziroma rezultatih dela, še vedno v določenem smislu privilegirani v odnosu do proizvodnih delavcev.

Takšno stanje pa ima zelo negativne posledice na prizadevanja za večjo produktivnost dela in učinkovitost gospodarjenja, še bolj pa na razvoj samoupravnih proizvodnih odnosov v združenem delu.

Spremeniti moramo tudi sedanji preživel sistem razvrščanja delavcev na osem kvalifikacijskih oziroma izobrazbenih kategorij in na dve glavni skupini: na nekvalificirane, polkvalificirane ali priučene, kvalificirane in visokokvalificirane delavce ter na delavce z nižjo, srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Takšna kategorizacija, ki tudi formalno deli delavce na ročne in umske, že dolgo ne ustreza več niti razvoju tehnike in tehnologije, ki vse bolj zabrisuje mejo med ročnim in umskim delom, še manj pa spremembam v družbenoekonomskem položaju delavcev v samoupravno organizirano združenem delu. Kljub temu se takšna kategorizacija že vse predolgo žilavo zadržuje, čeprav nikakor ne služi le potrebam statistike, temveč pomembno vpliva tudi na nagrajevanje delavcev ter urejanje njihovih socialnih in drugih pravic.

Zato sindikati podpiramo sklenitev družbenega dogovora ali drugečnega družbenega dokumenta, ki bi na novo določil naprednejše osnove in metode za razporeditev delavcev po njihovi dejanski delovni usposobljenosti oziroma po zahtevnosti posameznih poklicev, kot to ustreza na eni strani tehnološkemu napredku in sistemu izobraževanja za delo in ob delu, na drugi strani pa razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in uveljavljanju delitve po delu. To pomeni, da bi moral novi sistem izključevati možnost vsakega avtomatizma pri oblikovanju osebnih dohodkov delavcev na osnovi formalnih kvalifikacij oziroma izobrazbenih kategorij, s tem pa tudi vsako možnost odstopanja od načela delitve po delu.

Uveljavljanje takšne družbene solidarnosti oziroma socialnih korektivov pa ni spremljalo dosledno uresničevanje delitve po delu znotraj združenega dela. Zato je oboje skupaj privedlo do različnih pojavov uravnilovke, torej težnje k izenačevanju dohodkovnih razlik, ki ne upošteva dejanskega delovnega prispevka posameznika. To je seveda prav tako družbeno škodljivo in v nasprotju z delitvijo po delu, kakor so škodljive neupravičene oziroma pretirane dohodkovne razlike, saj terja enako plačilo za neenako delo, torej enako za pridnega in ustvarjalnega delavca kot za lenega in ne-sposobnega. Proti takšnim škodljivim uravnilovskim težnjam pa se moramo odločno boriti tudi sindikati.

Vendar se moramo najprej zediniti v tem, za kakšno uravnilovko sploh gre in kakšne so njene stvarne razsežnosti. O uravnilovki namreč vse pre pogosto govorimo na pamet ali na podlagi zelo enostranske

Kongres slovenskih sindikatov sta pozdravila tudi predsednik ZSJ Mika Špiljak in predsednik CK ZKJ France Popit.

osvetljenih podatkov. Pod pojmom uravnilovka si navadno predstavljamo premajhne razlike med osebnimi dohodki ročnih in strokovnih oziroma umskih delavcev. Takšen pojav je vsekakor dokaj pogost, vendar glavni družbeni problem ni v tej vrsti uravnilovke. Razpon med povprečnim osebnim dohodkom nekvalificiranih delavcev in delavcev z visoko izobrazbo se je v zadnjih sedmih letih zmanjšal od 1:2,9 na 1:2,5 in je torej res že zelo tesen. Vendar je še vedno zadosten za stimulativno nagrajevanje vsakovrstnega ročnega in umskega dela, seveda če upoštevamo tudi prejšnjo ugotovitev, da so proizvodni delavci, katerih delo se meri po učinku, prej preslabo kot pa predobro nagrajevani. Pri njih je tudi najmanj mogoče govoriti o uravnilovki.

Najbolj razširjena in obenem najbolj škodljiva je v resnici tako imenovana poklicna ali kvalifikacijska uravnilovka, ki pa je mnogo bolj uveljavljena pri nagrajevanju strokovnih oziroma umskih delavcev, kot pri ročnih. To je tista uravnilovka, ki na eni strani terja enak osebni dohodek za vse delavce istega poklica, strokovne izobrazbe in delovne dobe ne glede na njihov stvarni delovni prispevek, na drugi strani pa otežuje stimulativno in pravično nagrajevanje zares ustvarjalnih strokovnih delavcev, ki bistveno več kot drugi prispevajo k boljšim ekonomskim rezultatom posameznih organizacij združenega dela in celotne družbene skupnosti. Nasploh lahko trdimo, da je danes prenikzo overodneto delo prav proizvodnih delavcev, ki so v celoti nagrajevani po učinku ali delajo na posebno težkih delih, in pa ustvarjalnih strokovnih delavcev. Eni in drugi bi morali dobivati poleg večjega osebnega dohodka tudi več moralnih priznanj za svoje delo.

Vračam se k začetni ugotovitvi, da je uspešno uveljavljanje delitve po delu bistveni pogoj za hitrejši družbeni in gospodarski napredek in da se moramo zato sindikati v največji meri mobilizirati za njegovo uresničevanje.

Uveljavljanje družbene vloge sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja ter njihova organizacijska in kadrovska krepitev

Naše delo je marsikdaj odmaknjeno od stvarnega življenja in interesov delavcev. Usmerjeno je vse preveč na obravnavanje in ocenjevanje družbenopolitičnih in gospodarskih razmer, premalo pa na njihovo stvarno spreminjanje. V delovanju organov zveze sindikatov in sindikatov, zlasti pa občinskih in republiškega sveta, je še vedno mnogo forumskega načina dela, torej obravnavanja in sklepanja, ki nima zadostne osnove v potrebah in razpoloženju sindikalne oziroma delavske baze. Ti organi so pogosto preveč okupirani sami s seboj in z

urejanjem svojih odnosov in stališč do drugih družbenih dejavnikov na isti ravni, pa jim zato zmanjkuje sil in vneme za neposredno povezovanje s članstvom in sindikalnimi organizacijami v združenem delu in za njihovo usposabljanje. V našem delovanju se zelo čuti pomanjkanje učinkovitejšega programiranja in načrtnega organiziranja političnega dela na vseh ravneh naše organiziranosti. To se kaže predvsem v pogostem paralelizmu, saj se v različnih družbenopolitičnih organih pogosto sestajajo isti ljudje in na skoraj isti način obravnavajo isto tematiko.

Sindikati moramo izpopolnjevati svojo organiziranost in metode delovanja tako, da bomo lahko uspešno delovali znotraj razreda samega kot nosilec političnega organiziranja in osveščanja delavcev v njihovem boju za osvoboditev in oblast dela. Zato moramo delovati tako, da povezujemo delavski razred, da krepimo njegovo razredno politično in socialno enotnost na podlagi skupnih današnjih in dolgoročnih interesov delavcev. Pri tem moramo vedno upoštevati veliko različnost, pa tudi protislovnost interesov posameznih delov delavskega razreda, kakršna nujno izhaja tako iz njegove socialne slojevitosti, kot tudi iz sestavljenosti združenega dela oziroma družbene reprodukcije. Prav tako moramo upoštevati, da se je pomemben del delavcev že povzpelo do družbene zavesti in vloge dejanskega samoupravljalca; del delavcev pa je še daleč od tega ter živi in razmišlja kot mezdni delavec. To so pretežno ročni delavci v proizvodnih panogah in drugih gospodarskih in družbenih dejavnostih, čeprav se kaže taka miselnost na svoj način tudi pri drugih delavcih. Zato moramo organizacijske oblike in metode delovanja sindikatov še posebej prilagoditi potrebam političnega osveščanja in družbenega angažiranja ter zaščiti teh delavcev.

Temeljni pogoj za uspešno delovanje sindikatov znotraj razreda, torej neposredno med delavci, je učinkovito in samostojno delovanje osnovne organizacije zveze sindikatov v temeljni organizaciji združenega dela, kjer delavci združujejo svoje delo in sredstva in čedalje več odločajo o svojih življenjskih interesih. V tem smislu obstaja izrazita soodvisnost med uspešnostjo uveljavljanja temeljne organizacije združenega dela in učinkovitostjo osnovne sindikalne organizacije. Kjer je ta zares aktivna in učinkovita, tam se uspešno uveljavlja tudi samoupravljanje in krepki odgovornost delavcev za dobro gospodarjenje. Da bi v tem smislu povečali uspešnost osnovne organizacije, moramo krepiti tudi delovanje in politično odgovornost izvršnega odbora kot njenega izvršilno-političnega organa.

Pomembno vlogo v delovanju osnovne organizacije zveze sindikatov imajo sindikalne skupine kot zelo ustrezna oblika neposrednega informiranja delavcev in oblikovanja njihovih stališč do vseh pomembnih vprašanj, ki jih obravnava osnovna orga-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Gostje na IX. Kongresu slovenskih sindikatov.

IZ SKLEPOV IX. KONGRESA SLOVENSКИH SINDIKATOV

1. Delavci, organizirani v Zvezi sindikatov Slovenije kot svoji množični razredni družbenopolitični organizaciji, ugotavljamo, da se v Sloveniji in Jugoslaviji nenehno krepi in utrjuje oblast delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Organizirani v svojih temeljnih organizacijah združenega dela delavci vse bolj odgovorno odločamo o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela, o vseh družbenih zadevah. Socialistični samoupravni odnosi, utemeljeni na družbeni lastnini proizvodnih sredstev in na samoupravljanju, nam zagotavljajo, da na podlagi svojega dela upravljamo in odločamo o vseh svojih potrebah in interesih. S tem postopoma, vendar vztrajno in nezadržno ustvarjamo pogoje za to, da bomo združeni delavci neposredno odločali o rezultatih svojega dela z družbenimi sredstvi, o ustvarjenem dohodku. Z vse večjim uveljavljanjem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter odločujočega položaja in vpliva delavcev v združenem delu, z doslednimi prizadevanji, da bi onemogočili vse vrste monopolnega in odtujenega odločanja posameznikov ali skupin o družbenih sredstvih ter z uveljavljanjem z ustavo opredeljenih funkcij državnih organov ustvarjamo pogoje za odpravo vseh vrst in oblik izkoriščanja dela in delavca ter za oblikovanje skupnosti svobodnih proizvajalcev.

Podlago za tak razvoj družbenih odnosov nam pomenijo ustava, zakon o združenem delu in drugi sistemski zakoni, sprejeti v obdobju med obema kongresoma. Množično smo sodelovali v javni razpravi o osnutku zakona o združenem delu, zato smo njegov sprejem plebiscitarno potrdili in zato tudi pomeni uresničevanje njegove vsebine temeljno usmeritev naše aktivnosti. V teh prizadevanjih smo dosegli pomembne uspehe, predvsem pa nam zakon daje trdno pravno podlago in močno orožje za naš nadaljnji boj z vsemi, ki bi kakorkoli hoteli ogroziti ali zavreti nadaljnji razvoj naših socialističnih samoupravnih odnosov.

2. Nedavni kongresi in konference zveze komunistov socialističnih republik in pokrajin, posebej pa 8. kongres Zveze komunistov Slovenije in 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije so celovito ocenili doseženo stopnjo naše družbene preobrazbe. Kongresi so vnovič potrdili veliko enotnost in neomajno voljo komunistov, da nadaljujejo s prizadevanji za razvoj samoupravnih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Priprave na kongrese niso bile omejene le na komuniste, vanje so se aktivno vključili vsi delavci in delovni ljudje. Zato tudi sklepi kongresov izpovedujejo ne le voljo komunistov, temveč tudi vseh delovnih ljudi in občanov.

Zato tudi delavci organizirani v Zvezi sindikatov Slovenije, sprejemamo stališča in sklepe kongresov zveze komunistov kot idejno podlago in akcijsko usmeritev za delovanje Zveze sindikatov Slovenije.

3. Stopnja, ki smo jo dosegli pri preobrazbi naših družbenoekonomskih odnosov, položaj ter vloga delavcev pri odločanju o vseh vprašanih družbenega in gospodarskega razvoja, posebej pa izkušnje, iz dosedanjega delovanja zveze sindikatov ter nujnost nadaljnjega poglobljenega razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja nalagajo zvezi sindikatov čedalje bolj odgovorne naloge.

Zveza sindikatov kot najširša razredna družbenopolitična organizacija delavskega razreda mora postati sposobna, da bo z množično politično aktivnostjo svojih članov prispevala ne le k osveščanju in usposabljanju delavcev za uveljavljanje njihovega z ustavo in zakonom o združenem delu opredeljenega družbenoekonomskega in političnega položaja in vloge družbi, temveč mora v vseh svojih oblikah organiziranja delavcev zagotavljati, da se bo ta njihova vloga tudi nenehno potrjevala in uresničevala v sleherni temeljni organizaciji združenega dela in vseh oblikah njihovega združevanja, v sleherni krajevni in samoupravni interesni skupnosti ter v družbi kot celoti.

Ustava, zakon o združenem delu, zakon o temeljih sistema družbenega planiranja in drugi sistemski zakoni zagotavljajo delavcem pravico in pomenijo njihovo dolžnost, da v temeljni organizaciji združenega dela ustvarjajo in pridobivajo dohodek ter da ta dohodek kot del družbenega dohodka, upoštevaje pri tem enake pravice drugih delavcev in delovnih ljudi ter skupno dogovorjene interese in cilje, samostojno in odgovorno razporejajo ne le za svoje osebne potrebe in za razvoj materialne podlage dela svoje temeljne organizacije, temveč da ga skupaj z drugimi delavci združujejo za hitrejši razvoj materialne podlage dela, za dviganje družbene produktivnosti dela in za uresničevanje skupnih in splošnih družbenih potreb ter za rezerve. Delavci ob enaki odgovornosti drugih delavcev ter na podlagi vzajemnosti in solidarnosti s odločanjem v temeljni organizaciji in skupnostih odločajo o vseh vprašanih svojega družbenoekonomskega, materialnega, kulturnega in socialnega položaja in razvoja. Z razvojem družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja tako postajajo vse bolj sami odgovorni tudi za hitrejši materialni razvoj družbe ter za svoj osebni in družbeni standard, za socialno varnost vsega delavskega razreda in delovnih ljudi v naši družbi.

Zveza sindikatov mora s svojim delovanjem zagotavljati, da se takšna vloga delavcev krepi in uveljavlja, ter s svojo aktivnostjo in stališči v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami zagotavljati, da:

- delavci postajajo vse bolj odgovorni za upravljanje s pogoji in rezultati svojega dela, — delavci upravljajo in gospodarijo z družbenimi sredstvi tako, da se stalno povečuje posamična in družbena produktivnost dela,
- delavci razporejajo vedno večji pridobljeni dohodek tako, da se uresničujejo njihovi interesi za vsestransko izboljšanje delovnih in življenjskih razmer, hkrati pa krepki materialna podlaga družbenega dela kot osnova za doseganje večjega dohodka,
- delavci prisvajajo svoj osebni dohodek v skladu z načelom da enako delo in rezultate dela približno enak osebni dohodek ter da s prisvajanjem osebnega dohodka tudi na podlagi minulega dela vse bolj motivirani za razporejanje čistega dohodka v akumulacijo, za nova vlaganja, za združevanje dohodka ter za razvoj znanosti, tehnike in tehnologije, ter za povečanje produktivnosti dela.

S svojo dejavnostjo in stališči moramo torej sindikati prispevati ne le k utrjevanju družbenoekonomskega položaja delavcev, temveč tudi k njihovi večji odgovornosti za smotno gospodarjenje in upravljanje z družbenimi sredstvi.

V procesu samoupravnega odločanja se izražajo, oblikujejo, usklajujejo, in razrešujejo vsa vprašanja, in interesi delavcev. Za zvezo sindikatov zato ni vprašanja, ko ne bi bila potrebna njena konkretna politična aktivnost za uveljavljanje družbene vloge delavcev in hkrati njihove družbene odgovornosti za smotno in gospodarno upravljanje z družbenimi sredstvi. Zveza sindikatov mora biti sposobna ne le upoštevati konkretne pobude in povzemanje interese delavcev, temveč mora v politični aktivnosti te interese tudi soočiti z drugimi in skupnimi interesi ter tako zagotavljati, da se družbena narava upravljanja s sredstvi in družbena narava dohodka uresničuje tudi v družbeni smotnosti samoupravnih odločitev. To je namreč edina pot za krepitev samoupravnega položaja delavcev in edina pot za premagovanje še vedno zaznavnih pritiskov, da bi o družbenih zadevah namesto delavcev ali v njihovem imenu odločali posamezniki oziroma skupine.

(Nadaljevanje na 3. strani)

USTVARJALNO ZA ENOTNOST DELAVSKEGA RAZREDA JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje z 2. strani)

nizacija in uresničuje prek samoupravnih organov ali delegacij.

Krepitvi osnovnih organizacij morajo služiti vse druge oblike organiziranosti in povezovanja sindikatov, tako znotraj združenega dela in delovnih in sestavljenih organizacijah, kot tudi v krajevni skupnosti, občini, regiji in republiki. Zato je zdaj v predlogu novega statuta še jasneje opredeljena vloga sindikalne konference v delovni organizaciji, ki se mora uveljavljati predvsem kot zveza osnovnih organizacij zveze sindikatov, ne pa kot njihov nadrejeni organ, kar je bila doslej zelo pogosto. Podobno velja tudi za sindikalni koordinacijski odbor v sestavljeni organizaciji združenega dela.

Takšna organiziranost sindikatov v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela ima tudi namen, da se sindikati čimbolj osamosvoje od neposrednega vpliva vodilnih poslovnih sestav. Pri tem nikakor ne gre za nekakšno vnaprejšnje nezaupanje do poslovnih delavcev ali za prekinitve potrebnega mesebojnega sodelovanja in obveščanja. Gre le za nujno odpravljanje takšnega škodljivega, sožitja oziroma zlihanosti poslovnih in političnih sestav, ki dejansko spreminjajo politične organizacije v orodje vpliva in interesov poslovnih sestav.

Sindikati moramo iziti iz preozkega okvira posameznih organizacij združenega dela in okrepiti svoje delovanje na vseh področjih in oblikah družbene organiziranosti, kjer se uveljavlja oblast delavskega razreda in uresničujejo življenjski interesi delavcev. V tem smislu moramo zlasti okrepiti organizirano prisotnost in vpliv sindikatov, s tem pa tudi delavcev v združenem delu, v krajevni skupnosti kot temeljni samoupravni skupnosti delavcev in občanov. Na ta način bo mogoče občutno povečati zainteresiranost in odgovornost delavcev v združenem delu, s tem pa tudi njihovih samoupravnih organov, delegacij in družbenopolitičnih organizacij, za uspešen razvoj in delovanje krajevnih skupnosti, kjer delavci delajo in živijo in kjer uresničujejo pomemben del svojih življenjskih interesov. Pri tem morajo delovati sindikati tako prek svoje delegacije v krajevni konferenci socialistične zveze, kot tudi neposredno v organih krajevnih skupnosti. Osnovne organizacije zveze sindikatov oblikujejo krajevni koordinacijski sindikalni odbor, ki povezuje in usmerja delovanje sindikatov v krajevni skupnosti. Tako bodo sindikati pripomogli, da bo krajevna skupnost resnično zaživel kot družbenoekonomski odnos in kot sestavni del združenega dela.

Zelo pomembna je tudi krepitev organiziranega vpliva sindikatov, s tem pa tudi vseh delavcev v združenem delu, na razvoj in delovanje občine kot temeljne družbenopolitične in komunalne skupnosti. Pri tem se mora uveljaviti občinska organizacija zveze sindikatov kot enotna razredno politična organizacija, torej kot povezana skupnost vseh odnosnih organizacij in drugih oblik sindikalne organiziranosti v občini. Občinski svet le predstavlja, povezuje in usmerja občinsko organizacijo zveze sindikatov, ne pa tudi zamenjuje.

Razvijati moramo tudi organizirano delovanje in vpliv sindikatov na medobčinskem območju tako skozi delovanje medobčinskega sveta zveze sindikatov, kot tudi v drugih oblikah povezovanja sindikatov. Na ta način lahko dosti prispevamo k usklajevanju odnosov med občinami, k uspešnemu usmerjanju družbenoekonomskega in prostorskega razvoja regije ter k razvoju družbenih dejavnosti in svobodne menjave dela.

Sindikati, potemtakem niso enostavna transmisija partije, temveč so samostojna družbenopolitična organizacija delavskega razreda, ki sprejema idejnopolično usmeritev zveze komunistov kot idejno podlago svoje celotne aktivnosti. Za uresničevanje

take usmeritve so potemtakem odgovorni vsi sindikalni aktivisti. Posebno odgovorni pa so za to vsi komunisti že kot člani sindikata, najbolj pa seveda tisti, ki neposredno delujejo v sindikalnih organih. Prav komunisti, ki delujejo kot člani sindikata, so

Delegati zavzeto poslušajo poročilo predsednika Vinka Hafnerja.

ZA PRAVICE IN DOLŽNOSTI!

(Nadaljevanje s 1. strani)

mi bodo k temu pomembno pripomogli sestanki s sekretarji DO, kot tudi z drugimi osebami, ki se ukvarjajo zlasti s samoupravno zakonodajo v SOZD ISKRA. Pogostokrat bo treba nuditi pomoč TOZD in DO na eni strani, na drugi strani pa bodo tudi izkušnje, ki jih imajo s tem delom že v TOZD in DO lahko pripomogle, da bo moje delo čimbolj kvalitetno. Glede krmarjenja bi omenil, da sem za to, da poznamo tako pravice, kot dolžnosti in obveznosti. Tako se moramo vsi zavzeti dolžnosti, ki so pred nas postavljene in jih seveda, čimbolj izpolnjevati. Zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih sta poudarila odgovornost za izvajanje delovnih obveznosti in odgovornosti za delovno disciplino. Menim pa tudi, da je nujno treba skrbeti za delovno disciplino, ker je ta eden izmed pogojev za dvig produktivnosti dela.

Ali ste bili doslej glede rasti, značaja in obsega slovenskega gospodarstva nasploh zadovoljni, optimistični? Kako gledate na ta vprašanja zdaj, še posebej z vidika sedanjega stanja v Iskri? V kaj naj bi se po vaši sodbi Iskra predvsem razvila?

Splošno znano je, da je SOZD ISKRA ena izmed zelo pomembnih organizacij združenega dela, tako v naši republiki, kot tudi v Jugoslaviji, prav tako pa je ime ISKRA znano tudi v svetu. Iskra je ena izmed najstarejših sestavljenih organizacij združenega dela in je v svojem dosedanjem razvoju zelo veliko pripomogla tako k razvoju slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva, kot tudi k povečanju menjave z zunanjimi tržišči. Trdimo lahko, da je bilo njeno poslovanje dosedaj učinkovito. Prav tako je bila vseskozi v skladu z zahtevami družbenega razvoja — ustrezno organizirana. V nadaljevanju nas čaka še nadaljnji razvoj ustrezne samoupravne organiziranosti in izboljšanje njene učinkovitosti, ker bo le tako lahko sledila zelo hitremu razvoju na področju

resnično transmisija med zvezo komunistov in sindikati, ki pa ne sme delovati le v eno smer, temveč v obe. Na eni strani prenaša iz zveze komunistov v sindikate razredno osveščenost in revolucionarno doslednost komunistov, na drugi strani pa prenaša iz sindikatov v zvezo komunistov avtentično razpoloženje in interese vseh delavskih slojev in s tem krepi tudi njeno odzivnost na družbena dogajanja.

elektronike, kar je njena sedanja in tudi bodoča dejavnost.

Kako gledate na delovne navade naših delavcev na sploh in posebej v Iskri, kako na stanje produktivnosti? Kaj bi bilo po vašem treba izboljšati in kako?

Naši delovni ljudje v Iskri, kot tudi izven nje, so pridni in svoje naloge v bistvu v redu izvajajo. Razumljivo pa je, da imamo posameznike, ki svojih nalog ne opravljajo tako, kot bi jih lahko in kot se od njih zahteva. V vsakem primeru pa je, seveda, potrebno poseči po ustreznih ukrepih. Omenil sem že, da je delovna disciplina ena izmed pomembnih pogojev za dvig produktivnosti. Izvajanje zakona o združenem delu in republiškega zakona o delovnih razmerjih nam nudita vse potrebne ukrepe, da delovno disciplino in odgovornost pri delu povečamo in tudi v praksi izvajamo.

Kako nameravate usklajati odločitve samoupravnih in poslovnih organov? Kako boste spoštovali in nadalje razvijali temelje samoupravnosti v Iskri, kot celoti in njenih sestavnih delih?

Zakon o združenem delu je določil pristojnosti poslovnih organov kot samoupravnih organov. Samoupravno delovanje in učinkovito poslovanje organizacij združenega dela pa bo lahko ustrezno, če bo med njima tesna povezava. Če se bodo zadeve s konstruktivnim sodelovanjem, tako poslovnih, kot samoupravnih organov, razreševale, uspehi ne morejo izostati. Razumljivo pa je, da ima vsaka tudi z zakonom določene pristojnosti in s tem naloge ter odgovornosti. Samoupravno organiziranost v Iskri je treba razvijati tako, kot se zahteva v zakonu o združenem delu, da bo delavec v TOZD odločal o rezultatih svojega dela. Pri tem pa moramo poudariti, da pri odločanju mora imeti delavec pred seboj vedno ne samo interese TOZD, ampak tudi

interese svoje delovne organizacije, sestavljene organizacije, to je celotne Iskrine interese in, seveda tudi, širše družbene interese. Usklajevanje vseh teh interesov pa je ena izmed pomembnejših funkcij tako organov upravljanja, s tem tudi poslovnih struktur, kakor tudi družbenopolitičnih organizacij. Samoupravno organiziranost in učinkovitost delovanja celotne Iskre nam bo uspela le pri skupnem sodelovanju vseh teh dejavnikov.

Kaj nameravate podvzeti glede polnega izkoriščanja časa, zlasti na sejah? Ali smo dovolj kratki in učinkoviti?

Racionalno izkoriščanje delovnega časa je zelo pomemben dejavnik za dvig produktivnosti dela. Lahko pa ugotovimo, da včasih delovni čas premalo racionalno izkoriščamo. Razumljivo je, da seje in sestanki morajo biti, tudi v delovnem času, vendar naj bodo res takrat, ko so nujni, in naj bodo res pripravljeni. Na sestankih moramo sprejemati jasna stališča in zaključke: Ko so ti sprejeti, se jih je treba tudi držati, tistega pa, ki se jih ne, je treba poklicati na odgovornost.

Kaj bi radi prek našega glasila osebno sporočili delovnim ljudem Iskre, kako bi samega sebe tem tridesettisočim samoupravljalcem predstavili? Kaj menite o vlogi našega glasila, kot enega izmed sredstev množičnega obveščanja v naši delovni družini?

Ponovil bi besede tovariša Kardelja, ki jih je ob letošnji proslavi dneva Iskre naslovil delovnim ljudem v Iskri. Dal je veliko priznanje vsem delovnim ljudem za pomembne rezultate, ki jih je Iskra v dosedanjem razvoju dosegla s svojim trdim delom, hkrati pa je naslovil na nas v Iskri apel, da bomo le z delom in to z dobrim delom lahko dosegli še boljše rezultate kot smo jih dosedaj.

Glasilu Iskra predstavlja enega izmed pomembnih dejavnikov obveščanja vseh naših delavcev njihovih družin in seveda tudi drugih o delovanju našega kolektiva. Zato je dolžnost vseh odgovornih dejavnikov, da posvetijo ustrezno pozornost vsebini tega glasila in da vsak v okviru svojega položaja, svojih sposobnosti pripomore, da bo vsebina čimboljša. M.O.

IZ SKLEPOV IX. KONGRESA SLOVENSКИH SINDIKATOV

(Nadaljevanje z 2. strani)

Pri krepitvi takšne družbene vloge delavcev je Zveza sindikatov Slovenije v obdobju po 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije dosegla nesporne uspehe. Družbena vloga in ugled sindikatov sta se povečala. Zveza sindikatov je pomembno prispevala k razvoju in utrjevanju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in položaja delavcev v naši družbi. S konkretnimi sklepi, sprejetimi na 8. kongresu, predvsem pa z njihovim uresničevanjem v družbeni praksi se delavci v sindikatih vse bolj usmerjajo v reševanje bistvenih vprašanj družbenega in gospodarskega razvoja.

Sindikati se tako tudi v svoji praktični aktivnosti vse bolj osvobajajo vloge organizacije, ki skrbi predvsem za varstvo njihovih samoupravnih pravic, ter čedalje bolj postajajo neposredna politična sila delavcev za uresničevanje njihove celovite družbene vloge in odgovornosti v temeljnih organizacijah združenega dela ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih.

Na podlagi teh izkušenj in novih spoznanj moramo v nadaljnji aktivnosti še naprej utrjevati tako družbeno vlogo zveze sindikatov. Predvsem moramo zagotoviti, da se bo v njej okrepila množična aktivnost delavcev ter da bodo delavci v njej oblikovali svoja politična stališča o vseh vprašanjih, ki so pomembna za njihovo delo, življenje in razvoj.

5. Delavci, organizirani v Zvezo sindikatov Slovenije, smo v prizadevanjih za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, za svoboden in neodvisen mednarodni položaj Jugoslavije ter za zagotavljanje stabilnega in skladnega družbenega in gospodarskega razvoja življenjsko povezani z enakimi interesi delavcev v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah. Zato bomo v Zvezi sindikatov Jugoslavije krepili vse oblike neposrednega sodelovanja, izmenjave izkušenj, dogovarjanja o skupnih stališčih in politiki ter tako pomagali pri odpravljanju vseh oblik zapiranja vase in uveljavljanja lokalističnih interesov, krepili bratstvo in enotnost ter solidarnost med vsemi delavci in delovnimi ljudmi v Jugoslaviji, kar je skupen interes vseh narodov in narodnosti v Jugoslaviji, vsega delavskega razreda Jugoslavije.

6. Da bi s svojo neposredno aktivnostjo med delavci kar največ prispevali k utrjevanju samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev v združenem delu in k nadaljnjemu razvoju materialne podlage dela ter družbenega in osebnega standarda delavcev, sprejemamo v Zvezi sindikatov Slovenije na svojem 8. kongresu tudi konkretne sklepe. Dosledno uresničevanje teh sklepov je dolžnost vseh organizacij in organov sindikatov. Z neposredno aktivnostjo organov in organizacij moramo zagotavljati, da bodo delavci vsak dan čutili v svoji množični, razredni družbenopolitični organizaciji neposredno podporo pri uresničevanju vseh svojih konkretnih problemov in interesov.

Na podlagi usklajevanja interesov in potreb moramo v sindikatih oblikovati tudi skupna stališča delavcev ter zagotavljati, da se bodo ta stališča enakopravno soočala in usklajevala v delegatskih skupščinah in v socialistični zvezi delovnega ljudstva kot fronti organiziranih socialističnih sil, saj s tem zagotavljamo, da se v družbenopolitičnih odnosih in v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja uveljavljata in krepita neposredna vloga in vpliv vseh delavcev in delovnih ljudi.

7. Delavci v zvezi sindikatov Slovenije ugotavljamo, da doseženi uspehi v družbenem in gospodarskem razvoju zagotavljajo vse možnosti, da bi v naslednjih letih dosegli nove pomembne rezultate pri utrjevanju položaja delavcev v družbenoekonomskih odnosih in v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja ter k hitrejšemu materialnemu razvoju, višjemu standardu in večji socialni varnosti vseh naših delovnih ljudi — kar vse je življenjski cilj delavskega razreda.

DUŠAN ŽELJEZNOV

(63)

TITO V ISKRI

Anica Bobnar, sedaj poročena Kuhar, je bila tista mladinka —delavka, ki je v imenu mladine in delavcev Iskre izročila predsedniku Titu šopek cvetja med njegovim drugim obiskom v Iskri.

Anica Bobnar je prišla v Iskra 1969. leta in je sprva delala kot delavka v montaži relejev, kasneje pa v montaži telefonov. Nato je prešla v razvoj ERO kot tehnična risarka, medtem pa je tudi dokončala doletno administrativno šolo in dela danes kot samostojni korespondent v ERO. Udejstvovala se je tudi politično in je bila nekaj časa sekretarka mladine v ERO.

Tistega dne, ko je predsednik Tito drugič obiskal Iskra, Anica Bobnar ne bo nikoli pozabila. Sama si ne zna razložiti, kako so se tistega jutra nepričakovano oglasili pri njih tovariši iz uprave in vprašali dekleta, katero izmed njih bi bilo pripravljeno izročiti šopek predsedniku Titu. „Izbrali so dve dekleti, med

njimi tudi mene, vendar sem se sprva branila, čeprav moram odkrito priznati, da sem si v srcu zelo želela, da bi bila prav jaz tista, ki bi lahko izročila šopek našemu predsedniku, hkrati pa me je bilo strah in nerodno. In zgodilo se je, da so ob 7. uri zjutraj tistega dne izbrali mene, ob 10. uri pa sem bila že na Laborah.

To je bilo moje prvo neposredno srečanje s tovarišem Titom. Bila sem zelo vznemirjena, ko smo čakali na njegov prihod, hkrati pa tudi radovedna, kakšen je tovariš Tito od blizu. Že zdavnaj prej sem si ustvarila svojo podobo o njem. Vsa trema pa me je minila tisti hip, ko je prispel tovariš Tito in sem stala pred njim s šopkom v roki.

Tita sem pozdravila v imenu mladine in celega kolektiva Iskra Elektromehanika Kranj, nakar sem mu izročila šopek, ki je bil zelo razkošen in poln različnega cvetja.

Dejala sem mu: „V imenu mladine in kolektiva Iskra-Elektromehanika vas toplo pozdravljam in vam za dobrodošlico izročam tale šopek rož.“

Tito mi je odvrnil: „Hvala lepa.“

Med stiskom njegove roke mi je bilo toplo pri srcu, ker sem imela tako priložnost iz oči v oči videti ga in se seznaniti z njim, kajti to je bila moja dolgoletna osebna želja.

Po izročitvi šopka je nastala gneča in z Lapanjo sva se pri-

ključila delegaciji, ki si je ogledala tovarno. Med ogledom tovarne sem nenehno opazovala Tita in zanimalo me je, kaj ga je v tovarni še posebej zanimalo in kod se je zaustavljaval. Presenečena sem bila, ker se je tako zanimal za vsak stroj in izdelek.

Potem je delegacija odšla v sejno sobo, medtem ko jaz nisem sodelovala na razgovorih.

To je bilo moje prvo srečanje s Titom, ki ga zagotovo ne bom nikoli pozabila.

Lahko rečem, da sem bila zelo presenečena, ker so izbrali prav mene, da sem lahko izročila ob prihodu v Iskra šopek največjemu sinu naše domovine. Pri tem pa sem se tudi prepričala, da je prav tisto, kar Tito govori, tisto, kar je prav in kljub svojim visokim letom se mi je zdel nenavadno mladosten. Že prej sem omenila, da me je največji strah minil prav tisti trenutek, ko sem mu segla v roko.

Kasneje sem Tita še večkrat videla v Kranju, in kadarkoli sem ga ugledala, pa četudi od daleč, sem se vedno spomnila onega trenutka, ko sem mu v Iskri segla v roko in mu izročila šopek rož za dobrodošlico.

Iskreno lahko rečem, da me ta trenutek in spomin nanj nenehno spremljata,“ je zaključila svojo pripoved Anica Bobnar-Kuharjeva.

1. Uveljavljanje ustavne zasnove temeljne organizacije

Zagotavljali in vzpodbujali bomo interes delavcev, da uveljavijo temeljno organizacijo kot osnovno obliko združenega dela, v kateri uresničujejo neodtujljivo pravico, da pri delu z družbenimi sredstvi odločajo o svojem delu in o celotnem ustvarjenem dohodku, ter kot podlago vseh oblik združenega dela in sredstev, odločanja in samoupravne integracije združenega dela.

Sindikati, predvsem pa osnovne organizacije sindikata bomo nenehno spremljali in ocenjevali organiziranost temeljne organizacije združenega dela, ugotavljali vpliv posameznih organizacijskih rešitev in vlogo in položaj delavcev, preprečevali zgolj formalne rešitve ter v zvezi s tem tudi dajali ustrezne pobude.

Delavci v gospodarskih in družbenih dejavnostih bodo nenehno preverjali ustreznost svoje organiziranosti v temeljni organizaciji združenega dela ter jo prilagajali spremembam v proizvodnji in organizaciji dela ter razvijanju dohodkovnih in samoupravnih odnosov.

S svojim delovanjem bomo temeljno organizacijo uveljavili kot podlago združevanja dela delavcev, gospodarjenja z družbenimi sredstvi, celovitega odločanja delavcev ter upravljanja z vsemi odnosi v družbeni reprodukciji. Za uresničevanje te naloge bomo:

- zlasti v sindikatih spremljali organiziranje temeljnih organizacij združenega dela in po potrebi dali pobudo za sklenitev družbenega dogovora o določanju podrobnejših meril za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela v posameznih dejavnostih,
- spodbujali, da se delavci v dislociranih obratih, delovnih enotah in v vseh zaokroženih delih delovnega procesa, kjer so za to pogoji, organizirajo v temeljno organizacijo združenega dela,

- posvečali posebno pozornost samoupravnemu položaju delavcev v temeljnih organizacijah z manjšim številom delavcev, dislociranih obratih in v delovnih enotah,
- spodbujali tako oblikovanje temeljnih organizacij združenega dela družbenih dejavnosti, da bodo omogočale neposredno sodelovanje in vpliv uporabnikov njihovih storitev na programe in kvaliteto dela, obenem pa tudi ustrezno uveljavljanje svobodne menjave dela,

- spodbujali samoupravno organiziranje in razvijanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v razmerah trajnejšega sodelovanja kmetov med seboj in z organizacijami združenega dela, ki bo temeljilo na združevanju zemlje, dela in sredstev kmetov,

- si prizadevali za urejanje samoupravne organiziranosti pogodbenih organizacij združenega dela kot oblike združevanja dela in sredstev med družbenim in zasebnim sektorjem.

2. Samoupravno sporazumevanje o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji združenega dela

V skladu s sprejetimi družbenimi stališči in priporočili bomo sindikati zagotavljali, da bo samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji podlaga, na kateri delavci združujejo svoje delo, urejajo odnose v temeljni organizaciji, ter podlaga za celotno dejavnost delavcev v temeljni organizaciji v družbeni reprodukciji in v družbi kot tudi podlaga za urejanje temeljnih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljni organizaciji.

Sporazum mora torej postati rezultat svobodno izražene volje delavcev, da združijo svoje osebno delo na družbenih sredstvih. Prizadevali si bomo, da bodo ta in drugi samoupravni splošni akti razumljivi in vsebinsko čim bolj popolni ter vztrajali, da bodo ti akti izražali neposredne odnose, potrebe in interese delavcev.

Kot eden izmed podpisnikov tega sporazuma bomo skladno s svojo družbeno vlogo dosledno presojali ustreznost posameznih določil, jasno izpovedovali svoj odnos do njih ter dajali pobude za boljše rešitve in tudi ukrepali za uveljavitev družbeno učinkovitejših rešitev.

Posebno pozornost bomo posvetili temu samoupravnemu sporazumu kot aktu, ki ureja tudi vsa temeljna vprašanja iz delovnih razmerij. Osnovna organizacija je pri tem odgovoren sooblikovalec vseh rešitev, ki zadevajo položaj, pravice in odgovornosti delavca. Pri tem mora osnovna organizacija s svojim delom zagotoviti sistematično spremljanje uresničevanja sprejetih določb. Osnovna organizacija mora zagotoviti tudi vse potrebne ukrepe, ki bodo prispevali k temu, da bodo delavci temeljito poznali vsebino teh določil in sredstva za njihovo varstvo.

Vztrajali bomo, da mora biti delavec pred sklenitvijo delovnega razmerja seznanjen s tistimi temeljnimi samoupravnimi akti, ki urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti iz dela.

3. Krepitev položaja in vloge delavcev pri odločanju

Da bi delavci v temeljni organizaciji postali odgovorni gospodarji svojega dela ter temeljni nosilci ustvarjanja, pridobivanja in razporejanja dohodka, bomo vztrajali, da se dohodek, dosežen v katerikoli obliki združevanja dela in sredstev, pridobiva le kot dohodek delavcev v temeljni organizaciji združenega dela in da o njem odločajo izključno delavci v temeljni organizaciji združenega dela.

Za zagotovitev takšnega položaja delavcev se bomo zavzemali, da bodo delavci sprejeli planiranje kot izhodišče za svoje celovito odločanje. Planiranje bomo uveljavljali kot instrument združenih delavcev za usmerjanje celotne družbene reprodukcije, vseh pogojev, sredstev in rezultatov njihovega dela. Zato bomo zavračali sprejemanje parcialnih odločitev, ki lahko delavcem zamegljijo dolgoročne in splošne družbene interese.

Da bi zagotovili nadaljnjo krepitev položaja in vloge delavcev, si bomo v sindikatih prizadevali za doslednejšo zamenjavo državnega predpisovanja norm s samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem delavcev samih.

Zavzemali se bomo, da reprodukciska sredstva, ki jih delavci v združenem delu še imajo v trajnem najemnem odnosu, dokončno postanejo sredstva, s katerimi delavci ne samo delajo, temveč tudi upravljajo.

Za nadaljnjo krepitev položaja in vloge delavcev bomo pospeševali razvoj samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja ter izpopolnjevanja samoupravne normativne dejavnosti delavcev v združenem delu.

Zavzemali se bomo za večjo obveščenost delavcev, da je oblikovanje lastne samoupravne normativne podlage njihova temeljna potreba in interes, ter za stalno krepitev vloge delavcev pri normativnem urejanju razmerij v procesu družbene reprodukcije, hkrati pa tudi za ustrezno dopolnjevanje zakonskih in drugih predpisov, zlasti pa vseh tistih, ki so neposredno povezani z delom in interesi dela.

Zahtevali in krepili bomo odgovornost za uresničevanje samoupravnih norm. Sindikati bomo vztrajali in s političnimi stališči zagotavljali, da bodo delavci z osebnim izrekanjem odločali o vseh svojih neodtujljivih pravicah.

Upoštevali bomo naloge, da moramo posamične interese delavcev in interese njihovih samoupravnih organizacij usklajevati s skupnimi interesi delavskega razreda, bomo uveljavljali osnovne organizacije sindikata kot stičišče, kamor se prenašajo problemi in težnje delavcev v sindikate kot celovito razredno organizacijo in kjer aktivnosti in stališča sindikatov kot celote vplivajo na spoznanja in odločanje delavcev v njihovih samoupravnih organizacijah. S tem bomo krepili samoupravno zavest in odgovornost delavcev za družbeno smotrno upravljanje in gospodarjenje v tozd kot tudi v družbi kot celoti. Posebno pozornost bomo ob tem posvetili seznanjanju delavcev v poprejšnjih obravnava, pri čemer bomo nastopali tudi kot nosilci posameznih postopkov pred neposrednim odločanjem.

Da bi utrdili samoupravni položaj in odločanje delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, bomo samoupravne delovne skupine uveljavljali kot bazo za oblikovanje stališč, in smernic delegatov, kot okolje, v katerem se usklajujejo različni interesi, in s tem kot izhodišče delegatskega sistema, kot temelj za informiranje kot obliko poprejšnje razprave in kot možno obliko organiziranja delnih zborov delavcev.

Sindikati se bomo zavzemali, da samoupravne delovne skupine razvijajo svojo organiziranost in aktivnost, da bodo delavci v njih tudi odločali o nekaterih skupnih interesih, kar bo omogočalo povečanje vpliva delavcev tako na pogoje njihovega dela kot tudi na samoupravne odnose v temeljni organizaciji. (Nadaljevanje na 5. strani)

Uresničevanje določil ustave pri organiziranju delavcev v združenem delu

Aktivnost sindikatov v medkongresnem obdobju je že od samega začetka veljala predvsem uveljavljanju in uresničevanju določil nove ustave. Pri tem smo nastopali kot pobudniki in nosilci ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela kot enega izmed bistvenih družbenoekonomskih pogojev za dejansko odločanje delavcev. Pri uresničevanju samoupravnega združevanja dela in sredstev smo razvijali takšne oblike združenega dela, ki zagotavljajo delavcem gospodarjenje s pogoji in rezultati dela, hkrati pa tudi samoupravno integracijo dela.

Akcijo smo sproti analizirali in sproti oblikovali stališča in napotke zlasti o problematiki organiziranja temeljnih, delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela, delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela, razmejevanju sredstev v posameznih primerih samoupravnega združevanja

sredstev v posameznih primerih samoupravnega združevanja, medsebojnih povezavah in odnosih itd. V minulem obdobju smo veliko naporov nemonili predvsem doslednemu, z ustavo in zakonom o združenem delu skladnemu institucionaliziranju delovnih in temeljnih organizacij združenega dela. Kljub posameznim odporom, ki so izvirali iz tehnokratskih pogledov, samovolje, razmeroma zadovoljive rezultate. Seveda pa bomo morali biti tudi v prihodnje aktivni, saj v analizah ugotavljamo, da še vedno obstajajo ne povsem ustrezno organizirane temeljne organizacije ali pa se za na videz ustrezno obliko še vedno skriva neustrezna vsebina.

Za prikaz razvoja na tem področju navajamo tabelo, ki temelji na podatkih Zavoda SRS za statistiko:

Stanje dne	Število TOZD	Število DO brez TOZD	Število DO s TOZD	Skupno število OZD
6. 12. 74.	1518	2343	369	4230
31. 3. 78.	2226	2047	435	4708

Ob tem moramo ugotoviti, da sindikati s svojo politično aktivnostjo doslej še nismo uspeli v celoti zagotoviti, da bi se ustrezno samoupravno organizirali tudi vsi delavci, ki združujejo svoje delo v majhnih enovitih delovnih organizacijah (do 10, 20 delavcev) in si tako zagotovili ustrezne pogoje za samoupravljanje in za uresničevanje svoje obveznosti gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

Vključevanje sindikatov v oblikovanje, sprejemanje in uresničevanje zakona o združenem delu

Pri nadaljnjem uresničevanju in opredeljevanju ustavne vsebine samoupravljanja na vseh ravneh organiziranosti naše družbe je bila namenjena osrednja aktivnost republiških organov sindikatov in zveze sindikatov predvsem oblikovanju, sprejemanju in izvajanju zakona o združenem delu. To je bila najpomembnejša akcija in v bistvu izhodišče za vso preostalo aktivnost.

Ta akcija je bila odsev zahteve delavcev, da čim hitreje uveljavimo odnose, kot smo jih opredelili z ustavo, začela pa se je že v letu 1975. Sindikati smo v tej akciji prevzeli nalogo glavnega organizatorja, usmerjevalca in nosilca vseh aktivnosti.

Razprava o osnutku zakona o združenem delu je tekla v dveh etapah, ki sta trajali več kot leto dni in je bilo vanjo vključenih več kot 500 tisoč delavcev. V tej aktivnosti smo večkrat temeljito analizirali razmere v združenem delu in pripravili več gradiv ter z ugotovitvami seznanjali člane sindikata. Med uspehi te razprave naj omenimo predvsem analize samoupravnih razmer in programe izvajanja zakona o združenem delu, ki so jih sprejeli v skoraj vseh okoljih.

Tako zastavljena akcija javne razprave, v kateri so se seznanili s temeljnimi izhodišči in smermi našega družbenoekonomskega sistema skoraj vsi delavci in jih tudi sprejeli za svoje, je dala več kot 2000 koristnih predlogov, mnenj in pripomb, kako izboljšati določila zakona o združenem delu. Ob izteku javne razprave smo na konferenci Zveze sindikatov Slovenije sprejeli povzetek vseh ugotovitev iz javne razprave, o njih izrekli in jih posredovali pristojni komisiji zvezne skupščine. Obenem smo sprejeli tudi akcijske smernice in zadolžitve za nadaljnje uresničevanje določil zakona. Obdobje javne razprave tako ni pomenilo le obdobja razprav in seznanjanj s koncepcijo zakona o združenem delu, temveč je bilo to tudi že obdobje njegovega postopnega uresničevanja in uveljavljanja. Hkrati smo pripravili tudi seminarje, ki so bili namenjeni usposabljanju razlagalcem zakona in usmerjanju akcij.

Zakon o združenem delu, ki je bil sprejet v mesecu novembru leta 1976, je tako pomenil novo pridobitev, podlago in orožje za nadaljnji boj sindikatov v spreminjanju upravljanja v imenu delavcev v upravljanje delavcev samih s pogoji in rezultati svojega dela ter življenja.

Uveljavljanje delegatskega sistema ter pospeševanje samoupravne informativne dejavnosti

Sindikati smo stalno spremljali delovanje delegatov in delegacij v delavskih svetih v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih na vseh ravneh in jim pomagali v prizadevanjih pri uresničevanju njihovih delegatskih in drugih družbenih nalog. Ob tem smo se zavzemali in pomagali ustvarjati razmere, da bi bilo delovanje delegatov in delegacij v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela usklajeno in načrtovano in da bi imeli delavci na svojih zbiorih in v drugih oblikah odločanja možnost celovito razpravljati o predlogih ter da bi s svojimi sklepi dejansko dajali delegatom takšna pooblastila in usmeritve, ki jim bodo omogočala usklajevati težnje in stališča z delavci v drugih temeljnih organizacijah združenega dela oziroma skupnostih.

Posebej uspešno smo uresničevali svojo družbeno funkcijo v postopkih evidentiranja kandidatov za delegate v vse organe na vseh ravneh odločanja združenega dela. Ob tem smo zlasti zagotavljali ustrezno sestavo vseh delegatskih teles tako glede na socialni položaj, spol, starost kot tudi druge kriterije.

V stalnih prizadevanjih za preobrazbo različnih oblik „predstavnškega“ odločanja in odločanje delavcev po delegatih smo ugotavljali tudi odvisnost uspehov te in drugih družbenih akcij od aktivnosti sindikatov, zveze komunistov in drugih subjektivnih sil. Ta odvisnost se je pokazala predvsem v tistih okoljih, kjer smo uspeli mobilizirati delavce za trajno in pravilno usmerjeno akcijo. Rezultati prizadevanj sindikatov se kažejo tudi pri oblikovanju samoupravnih splošnih aktov v organizacijah združenega dela. Ugotavljamo pa, da je kvaliteta posameznih normativnih rešitev in aktov zelo različna, da je razpon zelo velik — od sprejemljivih rešitev do nekaterih zgolj formalnih in nesprejemljivih uskladih samoupravnih splošnih aktov z zakonom. Vzrok za ne povsem ustrezne rešitve je pogosto nerazumevanje bistva in vloge posameznega samoupravnega splošnega akta. To smo ugotavljali zlasti pri samoupravnih sporazumih o združevanju dela delavcev v temeljne organizacije. Ponekod so ta akt oblikovali kot nekakšen statut, druge spet pa so le prepisali nekatera zakonska določila. Zaradi tega smo sindikati na seminarjih in tudi v pisni obliki posredovali delavcem svoja stališča o samoupravnem sporazumevanju o združevanju dela delavcev v temeljnih organizacijah.

Naša temeljna ugotovitev pri uresničevanju teh nalog pa je, da je aktivnost sindikatov in drugih subjektivnih sil pri uresničevanju samoupravljanja, pomembno vplivala na razvoj politične zavesti delavcev, delovnih ljudi in občanov, da je pogoj za nadaljnji razvoj uresničitve odnosov in ciljev, zastavljenih v naših družbenih dokumentih.

Z rezultati preobrazbe odnosov pa še vedno ne moremo biti povsem zadovoljni, čeprav lahko trdimo, da so oprijemljivi za

četek uresničevanja odločujoče vloge, položaja in odgovornosti delavca pri razpolaganju s pogoji, sredstvi in sadovi svojega in skupnega dela.

Uveljavljanje samoupravne delavske kontrole

V sklepih osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije, ki zadevajo obveznosti in odgovornosti sindikatov za razvoj samoupravljanja, je posebej poudarjena potreba po večji skrbi sindikatov za uveljavljanje samoupravne delavske kontrole. Ta oblika uresničevanja samoupravljanja, ki je bila uvedena z ustavnimi amandmaji, je v času osmega kongresa slovenskih sindikatov oživljala šele svoje prve izkušnje. Sedaj, ko je za nami že daljše obdobje delovanja samoupravne delavske kontrole, že lahko ocenimo izkušnje in probleme, ki so se ob tem pojavljali in ki se tudi v sedanjih odnosih kažejo kot temeljna vprašanja nadaljnje poglobljanja samoupravnih odnosov, učinkovitosti samoupravljanja, razvijanja njegovih etičnih prvin, moralnih vrednot, samodiscipline in odgovornosti.

V sindikatih smo v minulem obdobju opravili nekatere analize in tudi posebno raziskavo o uveljavljanju samoupravne delavske kontrole. Vse ocene kažejo, da samoupravne delavske kontrole še niso povsod doumeli kot integralnega dela samoupravnega organiziranja v TOZD in v drugih skupnostih. To sklepamo zlasti iz tega, da v temeljnih organizacijah pogosto enačijo delo samoupravne delavske kontrole z delom organa delavske kontrole, da sistematično kontroliranje uresničevanja samoupravnih sklepov ne pomeni normalnega, vsakodnevnega angažiranja delavcev (neposredno ali po njihovih zbiorih), da organi samoupravljanja ne povezujejo svojega dela s kontrolo, da bi tako preverili, kaj se dogaja z njihovimi stališči, zahtevami, sklepi.

To je tudi vzrok, da organ samoupravne delavske kontrole včasih nastopa kot organ, ki samo podvaja delo drugih organov samoupravljanja, da so med člani teh organov pogosto težnje po zagotavljanju avtoritete zunaj OZD, pri družbenih pravobranilcih samoupravljanja, sodiščih združenega dela, pri organih oblasti ipd.

Drugo, kar kažejo dosedanje izkušnje, je, da zlasti sindikati kot politična organizacija v delegatskem sistemu v združenem delu niso dovolj pozornosti posvetili problemom vsebinskega uveljavljanja samoupravne delavske kontrole. Morda je prav določeno omejevanje funkcije delavske kontrole na delovanje organa posledica neprimerne politične zavesti nekaterih okolij o tem, kaj delavska kontrola sploh je. Zlasti nekatere konfliktna situacije so pokazale, da bi z uveljavitvijo funkcije samoupravne delavske kontrole, ki bi zagotovila spoštovanje samoupravnih pravic in dolžnosti, denimo z intervencijo delavskega sveta, z zahtevami organa delavske kontrole do poslovnih organov ipd., lahko spore in protislovja rešili brez skrajnih korakov, denimo s prekinitvijo dela. Analize kažejo, da delavci le malokdaj zahtevajo neposredno intervencijo delavske kontrole, čeprav bi le-ta lahko prispevala k razčiščenju problemov. Tako, denimo, podatki o delovnih sporih, o uveljavljanju pravic delavcev, o pritožbah organom zunaj organizacije kažejo, da delavci temu samoupravnemu načinu uresničevanja svojih pravic še ne zaupajo dovolj in zato pogosto ne uveljavljajo svojih zahtev v organih samoupravne delavske kontrole.

Praksa tudi kaže, da osnovne organizacije sindikata po izvolitvi organov samoupravne delavske kontrole le malokdaj ali pa sploh ne razpravljajo o problematiki in vsebini njihovega dela, čeprav so kandidirale njihove člane. Raziskava je pokazala, tudi to, da včasih samoupravna delavska kontrola ne dobi politične pomoči sindikalne organizacije, ko začne postopek.

Dejavnost delavske kontrole še ni usmerjena v ugotavljanje, kako se, denimo, uresničujejo samoupravni akti kot dogovorjena norma vedenja v kolektivih, kako se uveljavlja začrtana poslovna politika, ki so vzroki za izgube ipd. Zelo redki so bili primeri, da je samoupravna delavska kontrola dala pobudo ali celo zahtevala ugotovitev odgovornosti kogarkoli za nastali spor med

(Nadaljevanje na 5. strani)

KITAJSKA DELEGACIJA V ISKRI

Pred dnevi se je mudil na obisku v Sloveniji minister strojegradnje LR Kitajske Chou Tzu Chian s sodelavci. V petek, 20. oktobra 1978, je kitajska delegacija obiskala Iskro in tovarno na Laborah. Goste so spremljali predstavniki Zveznega komiteja za energetiko in industrijo in Republiškega komiteja za ekonomske odnose s tujino. Goste so na Laborah sprejeli Anton Stipančič, Aleksander Mihev in Jože Fende.

Kitajski gostje so se spoznali s proizvodnjo telefonskih central in proizvodnjo za sodelovanje z Iskro. Kitajski minister za strojegradnjo je ob koncu obiska zaželel, da bi delavci Iskre še naprej dosegali tako vidne uspehe. Obe strani sta izrazili pripravljenost za tesnejše ekonomsko sodelovanje v bližnji prihodnosti. Alojz Boc

Kitajski minister za strojegradnjo na ogledu proizvodnje.

RESNO O RAČUNALNIŠTVU

Ne želimo ustvarjati nobenega vznemirjenja in tudi protestiramo ne, vzelimo samo mirno razmišljati in se pogovarjati z vami, bralci Iskre, se pravi v naši veliki delovni družini, ki si je med drugim zadala tudi naloge, da se vzporedno z drugimi partnerji jugoslovanske elektronske industrije loti sila zahtevne, a vse bolj nujne domače proizvodnje na področju računalništva. Verjetno niso na tem področju koristne razne preuranjene, spontane in neusklajene akcije, kot tudi ne neravno pisanje v javnih občilih, skratka dezinformacija. Iskra je v polni zavesti svojih načrtov in zmogljivosti vsekakor pripravljena, da začne tudi z ustvarjanjem na področju domačega računalništva in pri tem računa, razumljivo, na ustrezno in po sami naravi dejavnosti naravno moralno in materialno podporo družbe, tembolj, ker je bila Iskra že določena, za enega izmed nosilcev plana družbenega razvoja v republiki.

Računalništvo je danes v svetu vrhunska tehnika in sila pomembna industrija, hkrati pa tudi vzvod za obvladovanje manj razvitih dežel. Pred tremi leti je zato tudi Zvezni izvršni svet sprejel sklepe, ki naj bi onemogočili nadaljnje neorganizirano širjenje računalniške opreme v Jugoslaviji izključno na podlagi zastopništva tujih proizvajalcev. Tako odvisnost bi namreč ne samo vezala roke naši lastni proizvodnji, ampak tudi odtujila cele generacije naših domačih strokovnjakov, ki bi se vezali na tuje sisteme. Računalništvo pa je danes tudi izrazito stvar narodne obrambe, varnosti vsake dežele in njene večje ali manjše odvisnosti. Zato se je Iskra, v skladu s politično usmeritvijo naše neuvrščene socialistične dežele, toliko bolj trudila, da bi v okviru ostalih potencialnih proizvajalcev doma dejavno sodelovala pri postopnem osvajanju jugoslovanske računalniške tehnike.

Skupno z Elektronsko industrijo Niš in podjetjem Rudi Čajavec Banja Luka smo se sporazumeli o osnovah, na katerih naj bi družno uresničili domačo proizvodnjo računalniških sistemov in o tem sestavili tudi dokument, ki to skupnost vzajemno povezuje, pri čemer pa seveda vrata niso zaprta, ampak se lahko tej skupnosti pridruži tudi drugi jugoslovanski partnerji, seveda spoštljivo že sprejeta načela.

Uresničevanje določil ustave...

(Nadaljevanje s 4. strani)

sodiščem združenega dela, kjer je delavec (ali pa delavci) uspel s svojo zahtevo, ali pa, zakaj je prišlo do ustavitve dela ipd.

Podatki iz raziskave kažejo, da je posebno vprašanje pri uveljavljanju samoupravne delavske kontrole zagotavljanje resničnih informacij o posameznem problemu. Pogosto pobuda samoupravne delavske kontrole zadeva preverjanje dela in odgovornosti strokovnih služb in posameznih poslovnih organov. Niso redki primeri, da se delavska kontrola znajde pred težkim vprašanjem, ali so informacije objektivne, nepristranske itd.

Najnovejša analiza samoupravnih aktov OZD kažejo, da kljub doseženim izkušnjam v delu samoupravne delavske kontrole (ne samo organa samoupravne delavske kontrole) ostaja del tistih norm, ki naj bi zagotavljale učinkovitost, racionalnost, avtoriteto in sploh delovanje te kontrole, zelo splošnih, neobvezujočih ali pa premalo jasno opredeljenih. Očitno je tudi prepisovanje in neustvarjalno ponavljanje zakonskega besedila. Dejstvo je tudi, da ni dovolj opredeljena vloga sindikata kot organizacije, ki naj bi spodbujala razvoj delavske kontrole.

Nekatere izkušnje so pokazale, da bo potrebno razvijati sodelovanje med samoupravno delavsko kontrolo in družbenimi pravobranilci samoupravljanja ter sodišči združenega dela, da bodo morali ti organi spodbujati aktivnost delavske kontrole. Pri tem vsekakor ne gre za podrejanje delavske kontrole tem organom. Dosedanje delo samoupravne delavske kontrole je bilo bolj intenzivno na področju gospodarskih OZD, mnogo manj pa je uspehov in izkušenj v družbenih dejavnostih in v različnih delovnih skupnostih. Prav tako še nismo zagotovili razvoja samoupravne delavske kontrole v različnih samoupravnih interesnih skupnostih, kjer se delo te kontrole kaže kot specifična funkcija (denimo v skupnosti zdravstvenega varstva, vzgoje in izobraževanja ipd.).

Nekatera vprašanja bo vsekakor rešil novi republiški zakon o organu samoupravne delavske kontrole, toda dejavnost te kontrole je tako raznovrstna in se razvija v tako različnih okolišjih, da bo potrebna v bodoče veliko večja ustvarjalnost in angažiranost v vseh okolišjih. Pri tem bodo sindikati morali pokazati več pobude in zagotoviti stalno politično pomoč in podporo.

Po oceni tega dokumenta naj bi bila družbena usmeritev na razvijanje domače računalniške proizvodnje izredno velikega pomena, nujna z vidika razvoja družbene reprodukcije v deželi in razvoja njenih informacijskih sistemov, s tem pa tudi z vidika samostojnosti in varnosti dežele. Prav zaradi premajhne družbene pobude in premajhne podpore pri usmerjanju na področju domačega računalniške proizvodnje v preteklem obdobju pa je žal tudi prišlo do nekontrolirane rasti trgovine in zastopništva, kar je vodilo v našo odvisnost od tujih računalniških sistemov. Ker je pri vsej zapleteni tehniki računalništva danes tudi jasno, da poleg onega tehničnega deleža vse večji delež v skupni vrednosti in ceni računalniških naprav predstavlja prispevek človekovega znanja, je privzemanje tujih sistemov tudi v škodo domačih razumskih sposobnosti. Mi kot socialistična samoupravna dežela pač ne moremo dopustiti, da bi puščali ob strani sicer za delo pripravljeno znanje naših ljudi.

Seveda je dejansko stanje v svetu takšno, da ameriški računalniški sistem obvladuje finančno okrog 80 % vseh računalniških sistemov. V Evropi vsi nacionalni proizvajalci od Olivettija od Siemensja in drugih firm, ne predstavljajo več kot 6 % celotne

vrednosti, medtem ko Japonci pri vsem svojem „čudežu“ držijo v rokah samo 5 %. A prizadevajo si vendar vsi, da bi bili čim bolj samosvoji oziroma, da bi postopno, organizirano, skupno in resno gradili stavbo svojega domačega računalništva. Ni brez značilnosti to, da vsi neameriški računalniški sistemi zaradi te nelahke, a potrebne naloge uživajo državni protekcionizem se pravi visoko državno pomoč in podporo.

V pričakovanju te podpore smo tudi mi začeli s pripravami za sistematično graditev jugoslovanskega računalništva, zavedajoč se, da bi edino to tudi razbremenilo našo negativno uvozno plačilno bilanco. Mnenja smo, da bi na podlagi realnih ocen že tja do leta 1980 z osvajanjem lastne proizvodnje računalniških sistemov, zlasti softwara, domalahko pokrili vso vrednost in višini vsaj polovico vrednosti siceršnjega uvoza, to je vrednost okrog 2 milijardi dolarjev, pri čemer bi bilo treba uvažati samo še za 0,5 milijard dolarjev materiala, ker bi glavno, to je znanje, že dajali sami.

Iz vsega tega izhajajoč, smo bili tudi mnenja, da je treba zaradi težav, pa tudi omejenosti domačega tržišča in njegove raznolikosti, težiti k združevanju razpoložljivih proizvodnih in umskih sil v Jugoslaviji. Na tem enotnem konceptu jugoslovanske računalniške proizvodnje vztrajamo tudi poslej.

Mara Ovsenik

Višja organiziranost — boljša kvaliteta

V ponedeljek se je v prostorih TEN na Stegnah sestal politični aktiv predstavnikov štirih naših tozdog TEN, TEL, IPT in Elektrooptike s predstavniki SOZD Iskra in DO Iskra Elektromehanika Kranj ter člani komisije nove delovne organizacije posebnega pomena Iskra SPEL (sistemi profesionalne elektronike).

Na sestanku je magister Franc Čuk najprej na kratko seznanil navzoče o dosedanjem poteku priprav za formiranje nove delovne organizacije, katere kupci so posebnega pomena, tako JLA, milica, tuje oborožene sile kot tudi nekateri nosilci velikih sistemov, kot so to PTT, Jugoslovanske železnice in podobno.

Politični aktiv je ponovno poudaril, da je formiranje takšne delovne organizacije nujnost in samo priča, da je družba zaupala Iskri pomembno nalogo prav na tem področju. Višja organiziranost pomeni vsekakor tudi višjo kvaliteto izdelkov bodoče delov-

ne organizacije. Na sestanku so se dogovorili tudi za politično akcijo, ki mora potekati zavestno in uspešno, saj je formiranje DO posebnega pomena družbena potreba sedanjega časa in hkrati zaupanje naše družbe v moči in sposobnosti Iskrinih delavcev. Na sestanku so zagotovili, da ne bo ob tej reorganizaciji, ki naj bi se po rokovniku izvedla po vseh samoupravnih določbah in načinih do konca tega leta, nihče ostal brez dela in zjamčena je tudi socialna varnost delavcev.

S samoupravno dogovorjeno novo delovno organizacijo vsekakor plemenito Iskrino kvaliteto in z višjo organiziranostjo bomo zagotovo dosegali tudi boljše rezultate. Zato so tudi sklenili, da se bo sleherni izmed udeležencev sestanka v svojem tozdu dobro pogovoril o vsem tem in delavcem pojasnil nujnost formiranja nove delovne organizacije Iskra SPEL.

D. Ž.

Danska delegacija na obisku

Tovarno Telekomunikacij na Ljuborah v Kranju je 19. oktobra obiskala 12-članska danska gospodarska delegacija, ki je bila dva dni gost Republiškega komiteja za ekonomske odnose s tujino. Delegacijo je vodil Aage Lommer, predsednik danskega komiteja za ekonomsko in industrijsko sodelovanje.

Goste je na Ljuborah pozdravil Ludvik Kuhar, član KPO za planiranje in tržišstvo, in jim predstavil SOZD Iskra in njene delovne organizacije. Ivan Fink, član KPO za proizvodno področje telekomunikacij je spregovoril o proizvodnih programih in raz-

vojnih načrtih naših tovarn. Nakazal je tudi naše načrte na področju uporabe mikroelektronike, proizvodnje računalnikov in laserske tehnike, ki so bistvenega pomena za naš nadaljnji uspešen razvoj. Razgovoru je prisostvoval tudi Anton Brinšek, strokovni sodelavec Iskra Commerce.

Iskrina tovarna elektromotorjev iz Železnikov ima sklenjeno pogodbo o dolgoročnem sodelovanju z dansko firmo DANFOSS. Z obiskom danske delegacije pa se odpirajo nove možnosti za navezavo tesnejšega sodelovanja Iskre z danskimi partnerji. Vsekakor bi Iskra morala imeti svojega zastopnika tudi na Danskem, so poudarili člani danske delegacije. Da bi se plodno sodelovanje z Iskro čimprej razvilo, so povabili naše strokovnjake, naj spomladi obiščejo Dansko, kar bo priložnost za konkretne dogovore o bodočem sodelovanju.

Alojz Boc

3. Krepitev položaja in vloge delavcev pri odločanju

(Nadaljevanje s 4. strani)

Zavzemali se bomo za dosledno uveljavitev delegatskih odnosov v organizacijah združenega dela. Posebno pozornost bomo posvetili delovanju delavskih svetov v organizacijah združenega dela in delegatov v njih. Vztrajali bomo, da morajo delavski sveti z doslednim uresničevanjem načel delegatskega sistema postati temeljna oblika in osrednje mesto dejanskega in učinkovitega odločanja delavcev v organizacijah združenega dela. Da bi postal delegatski sistem v organizacijah združenega dela podlaga celotnega sistema socialistične samoupravne demokracije, bomo aktivno sodelovali v procesu evidentiranja in kandidiranja kandidatov za delegacije ter bili tudi nosilci teh postopkov.

Zahtevali bomo in s svojo aktivnostjo zagotavljali dosledno, pravočasno in popolno informiranost delegatov in delavcev kot prenašanje dejanskih stališč in smernic delavcev temeljnih organizacij v delavske svete delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela ter preprečevati odtujevanje neodtujljivih pravic delavcev temeljnih organizacij pri odločanju v delavskih svetih. Prav tako se bomo borili proti skupinskolaštiskemu vedenju delavcev, delegacij in delegatov iz posameznih temeljnih organizacij združenega dela pri postopkih usklajevanja in odločanja v delavskih svetih ter v drugih oblikah odločanja.

Zavzemali se bomo za takšno vsebino združevanja temeljnih organizacij v delovne organizacije, da bo delavcem zagotovljeno zlasti: skupno planiranje razvoja temeljnih organizacij ter v skladu s tem združevanje dela in sredstev; dosledno uveljavljanje ekonomske temeljne organizacije združenega dela v delovni organizaciji; določanje in urejanje medsebojnih odnosov v skupnem poslovanju, pridobivanju dohodka in uresničevanju skupno določenih ciljev, funkcij in nalog pri delu, v proizvodnji in prodaji izdelkov; določanje skupnih osnov in meril za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke; preseganje parcialnih interesov TOZD po poti samoupravnega sporazumevanja; ustrezno organiziranje strokovnih služb glede na obseg in vsebino dela; zagotavljanje svoje ekonomske stabilnosti in socialne varnosti na načelih vzajemnosti in solidarnosti ter odločanje in urejanje drugih skupnih interesov.

Ob združevanju v sestavljene organizacije ali druge oblike združevanja dela in sredstev bomo sindikati za vsako od teh oblik združevanja zahtevali podlago v planiranju, odpravljanju regionalnih in drugih meja v reprodukcijskem povezovanju, dopolnjevanju in delitvi dela in uveljavljanju dohodkovnih odnosov. Preprečevali bomo poskuse vsiljevanja, ki nimajo zadovoljive dohodkovne in druge podlage ter v teh primerih uveljavljali tudi svoja stališča in predloge.

Da bi utrjevali vlogo samoupravnih organov in delegatske odnose v organizacijah združenega dela, bomo posebej dejavni pri opredeljevanju in praktičnem uveljavljanju vloge, položaja in odgovornosti individualnih in kolegijskih poslovnih organov. Sindikati bomo podpirali njihova prizadevanja za izboljšanje poslovanja ter organizacije dela in za razvoj samoupravljanja, preprečevali pa počasnost in neučinkovitost v njihovem delu, kršitve pravic delavcev in takšno poslovno ravnanje, ki upošteva le ozke koristi, ter vse druge oblike nesamoupravnega vedenja. Sindikati, predvsem pa osnovne organizacije zveze sindikatov bodo aktivno sodelovali pri izbiri poslovnih kadrov.

Posebej bomo vztrajali, da strokovne službe in delavci na poslovnih funkcijah tedaj, ko delavci odločajo o sredstvih, investicijah, delitvi dohodka in drugih neodtujljivih pravicah, v svojih strokovnih predlogih opozorijo na vse možne variante odločitve in da delavcem celovito prikažejo vse možne posledice. Pri tem bomo zlasti v osnovnih organizacijah sindikata vztrajali, da morajo predlagatelji strokovnih odločitev prevzeti odgovornost zanje in da delavci to odgovornost tudi opredelijo in uveljavijo.

4. Organiziranje in položaj delovnih skupnosti

Sindikati si bomo prizadevali za povečano aktivnost delavcev pri uresničevanju njihove z ustavo opredeljene vloge in položaja, s tem pa za takšne medsebojne odnose med delavci temeljnih organizacij združenega dela in delavci delovnih skupnosti skupnih služb, ki bodo temeljili na svobodni menjavi dela, kar pomeni, da bo dohodek delovne skupnosti odvisen od prispevka k uspehu pri poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov organizacij oziroma skupnosti, za katere delovna skupnost opravlja dela, in od vrste in obsega kakovosti njihovega dela tudi od dohodka oziroma prihodka, ki ga ustvarjajo organizacije oz. skupnosti.

Nastopali bomo proti podvajanju strokovnih služb. Pri tem bomo sindikati izhajali iz stališča, da samostojnost TOZD ni v lastnem administrativnem aparatu, temveč v tem, da imajo dohodek in da o njem odločajo.

Delovne skupnosti skupnih služb bomo uveljavljali kot sestavni del celotnega procesa dela. Zavzemali se bomo za uresničitev njihovega enakopravnega družbenoekonomskega položaja, za uveljavitev ustreznih vzpodbud za delo in opravljanje njihovih funkcij in za temu primerno organiziranost.

Spodbujali bomo prizadevanja za urejanje položaja delovnih skupnosti skupnih služb v zadrugah ter prizadevanja za urejanje samoupravne organiziranosti delovnih skupnosti, ki jih ustanavljajo delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško, kulturno, odvetniško ali kakšno drugo poklicno dejavnost.

V teh prizadevanjih bomo izhajali iz stališča, da so: — kratenje in prilajanje pravice odločanja o pogojih in sadovih dela delavcev iz temeljnih organizacij; — ustvarjanje monopola nad informacijami ter netočno in nepopolno informiranje,

— izsiljevanje samoupravnih odločitev, — odpori doslednemu uveljavljanju svobodne menjave dela in neaktivnost pri urejanju odnosov med delovno skupnostjo in temeljnimi organizacijami na načelih svobodne menjave dela, — različne druge oblike manipuliranja z delavci temeljnih organizacij, tiste pojave oblike neurejenih odnosov med delavci delovnih skupnosti skupnih služb in delavci temeljnih organizacij združenega dela, ki se jim moramo sindikati najostreje upreti in jih v praksi čimprej odpraviti, saj pomenijo eno najpomembnejših ovir pri uveljavljanju položaja delavca kot upravljalca.

Prav tako bomo nasprotovali poskusom posameznih temeljnih organizacij, da bi skupne službe oblikovali le kot servise in jih odrinili od odločanja in odgovornosti za delo in rezultate dela.

5. Samoupravna delavska kontrola

Samoupravno delavsko kontrolo bomo uveljavljali kot neločljivo sestavino celovitega odločanja delavcev. Sodelovanje samoupravne delavske kontrole pri odločanju bomo zahtevali že v fazah pripravljanja odločitev, in to predvsem: z ustreznim in sprtnim obveščanjem teh organov o celotnem poteku in vsebini odločanja. Pri tem bomo poleg nadaljnjega uveljavljanja organa samoupravne delavske kontrole opredeljevali svoja stališča zlasti o tistih vidikih uresničevanja samoupravne delavske kontrole, ki jih delavci uresničujejo neposredno ali v organih upravljanja.

Zlasti osnovne organizacije sindikata bodo uveljavljale ustrezno vlogo in položaj samoupravne delavske kontrole ter ustrezno vlogo organa samoupravne delavske kontrole, s tem da bodo zagotavljale politično in delovno pomoč ter zaščito delavcem pri opravljanju te funkcije in da bodo tudi same sodelovale v njej. Predvsem bomo spodbujali preverjanje uresničevanja sklepov organov upravljanja in njihovo samokontrolo dela. Sindikati bomo to obliko uveljavljanja samoupravljanja delavcev razvijali tudi kot sredstvo uveljavljanja odgovornosti, samoupravne socialistične morale ter onemogočanja samovolje, tehnokratskega prilajanja oblasti, podcenjevanja samoupravnih norm in drugih oblik odtujevanja oblasti delavcem.

Sindikati bo nosilec postopka evidentiranja kandidatov za člane organov samoupravne delavske kontrole. Prizadevali si bomo, da bo delo organov samoupravne delavske kontrole temeljilo na sprejetih programih in da bodo člani organov tudi usposobljeni za to.

Danska delegacija na ogledu proizvodnje v TOZD ATC.

ISKRA
Številka 42/43—28. oktober 1978 **5**

Z združenim znanjem k profesionalnim antenam

Kaj vse je mogoče storiti s skupnimi močmi, z združevanjem pameti in denarja, je morda najbolje razvidno iz sporazuma o poslovno tehničnem sodelovanju na področju profesionalnih anten.

Tako so Donit-TOZD TRIVAL, Iskra Elektromehanika, Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani, Iskra-Inštitut za prenosno tehniko, Iskra-TEL, Iskra-Montažno servisna organizacija, Iskra-TELA in Podjetje za avtomatizacijo prometa iz Ljubljane sklenili sporazum, v katerem podpisnice najprej ugotavljajo, da imajo v okviru svoje dejavnosti tudi področja raziskav, razvoja in proizvodnje anten (antenskih naprav, sistemov in pribora) ter raziskave razširjanja, projektiranja in prodaje radijskih zvez in omrežij ter postavitev in vzdrževanje le-teh.

Zavoljo tega so se podpisnice samoupravno sporazumele, da bodo koordinirano opravljale raziskave, razvoj, proizvodnjo, projektiranje in vzdrževanje anten (antenskih sistemov, antenskih stolpov, ustreznega pribora in podobno) ter da bodo trajno vlagale napore za uresničitev sodobnega in vsebinsko popolnega namenskega in tržnega programa. Medsebojne odnose med organizacijami združenega dela

bodo podpisnice urejale na osnovi dohodkovnih odnosov ter zasledovale cilj, da tudi z organizacijami ZD, s katerimi imajo kooperantske odnose in niso podpisnice tega sporazuma, dosežejo dogovore o daljnoročnem planiranju dejavnosti, ki je zapisana v tem sporazumu.

Zlasti pomemben se nam zdi peti člen sporazuma, v katerem je rečeno, da so podpisnice sporazumne, da bodo v skladu s potrebami in možnostmi:

- s ciljem tehnološke specializacije usmerjale proizvodnjo posameznih podpisnic,

- usmerjale in zagotovile financiranje temeljnih in usmerjenih raziskovalnih nalog skupnega interesa dveh ali več podpisnic,

- usmerjale in zagotovile financiranje razvojne dejavnosti skupnega interesa dveh ali več podpisnic,

- delale na vzpostavitvi enotnih metod vrednotenja dela vseh dejavnosti tega sporazuma,

- zagotovile pogoje za postavitev in koriščenje skupne specializirane opreme (laboratorijska oprema, merilna mesta in podobno),

- zagotovile enotnost tipizacije in standardizacije,

- spodbujale in omogočile svojim delavcem dopolnilno izobraževanje na tem področju,

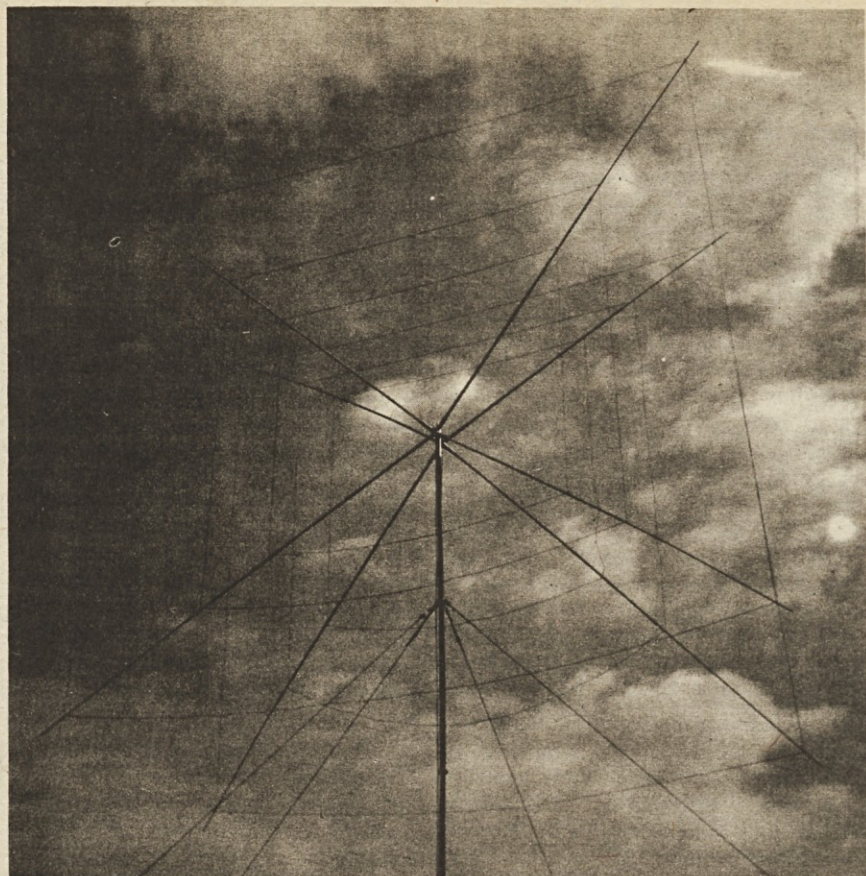
- izmenjavale informacije in izkušnje s področij dejavnosti in po potrebi skupno nastopale na razstavah, sejnih in prikazih in opravljale v KOA ali med udeleženkami druge dogovorjene zadeve.

Sporazum dalje zavezuje podpisnice, da bodo izdelale za izvajanje skupne dejavnosti petletni program in vsakoletni načrt dela. Program in načrt izdelata vsaka podpisnica za svojo dejavnost, medtem ko se na Koordinacijskem odboru Anten prihrani in načrti dela medsebojno usklajujejo.

Sporazum je dalje odprt na široko, saj lahko k njemu pristopijo tudi drugi tozdi, ki soglašajo z določbami tega sporazuma.

Vsekakor pomeni takšen samoupravni sporazum različnih tozdov iz raznih DO, v katerih pa prevladujejo tozdi Iskre, pomemben korak naprej v razvoju in izgradnji antenske tehnike, saj končno lahko samo samoupravno združeno znanje in sredstva pomenijo široko možnost nadaljnjega razvoja, zlasti pa še takšnega področja kot so to profesionalne antene.

Mak

Antena tipa AD - 14 - CQ - A.

Razširjeno telefonsko omrežje na Koprskem

Podjetje za PTT promet v Kopru je podpisalo z Iskro pogodbo za razširitev zmogljivosti ATC v Sežani in Postojni

Koprska PTT regija, ki združuje šest občin slovenskega Primorja in Notranjske, se gospodarsko izredno naglo razvija, zaostajajo pa precej zmogljivosti poštne storitve. Zlasti šibko je telefonsko omrežje, ki ima na voljo samo 14 tisoč telefonskih priključkov za približno 120 tisoč prebivalcev. Če ne upoštevamo vsakoletnih obremenitev med turistično sezono, torej komaj 11 telefonov za sto prebivalcev.

Pogodbo sta podpisala A. Mihev in Roman Florjančič (desno).

Koprsko podjetje za PTT promet se je zato odločilo za modernizacijo, pravzaprav postopno uvajanje mehanizacije v pošto službo in za razširitev telefonskega omrežja. Tako naj bi v treh letih po razvojnem programu naraslo poprečje na 25 telefonskih priključkov.

Program razširitve koprsko podjetje za PTT promet že uresničuje. Poleg telefonske centrale v Portorožu z zmogljivostjo 3.000 priključkov, ki je bila vključena v javni promet hkrati z odprtjem hotelskega kompleksa v Bernardinu, je sedaj nared tudi razširjena ATC v Ankaranu s 600 priključki, v Izoli pa potekajo zadnji montažni preizkusi in meritve pri centrali z zmogljivostjo 3.000 priključkov.

Na Laborah je podjetje za PTT promet podpisalo minuli teden še dve pogodbi za razširitev omrežja in sicer za vozliščno avtomatsko telefonsko centralo v Sežani in v Postojni. Prvi bo Iskra povečala po sistemu inženiringa njen lokalni in medkrajevni del za 1.000 novih priključkov. Ker pa v Sežani grade po sporazumu med Italijo in Jugoslavijo prosto cono, so načrtovalci upoštevali še bodoče potrebe in zagotovili končno zmogljivost centrale pri 15.000 telefonskih priključkih.

V Postojni bo Iskra razširila glavno centralo. Tod bo zmogljivost večja za 1.800 priključkov. Centralo bo Iskra vključila po pogodbi v javni promet marca 1980. leta, medtem ko bo sežanska posredovala telefonski promet že ob koncu naslednjega leta.

Koprsko PTT podjetje se z Iskro sedaj dogovarja o elektronski avtomatski telefonski centrali sistema metaconta, ki naj bi jo v prihodnje montirali v Kopru. Imela naj bi 8.000 novih priključkov in bi skrajala delovala kot rajonska centrala, kasneje pa kot glavna centrala. Še prej pa bodo v Kopru zgradili tudi novo pošto poslopje.

NASLEDNJA ŠTEVILKA

bo zaradi praznika dneva mrtvih izšla 11. novembra v normalnem obsegu, zato pa je današnja številka dvojna.

Alojz Boc

Obisk študentov iz ZRN

Naše samoupravljanje in odnosi v združenem delu so za tuje študente vedno zanimivi. Prejšnji teden je Slovenijo obiskala skupina študentov iz ZRN. Večdnevno študijsko potovanje po naši domovini je zanje organizirala mednarodna organizacija za izmenjavo študijskih praks za študente ekonomskih in komercialnih ved AIESC pod pokroviteljstvom UK ZSMS iz Ljubljane.

Skupina, v kateri je bilo 16 študentov gospodarskih ved s tehnične univerze Karlsruhe, je v četrtek, 19. oktobra obiskala tudi kranjsko delovno organizacijo Iskra Elektromehanika. V tovarni Telekomunikacij sta jo sprejela Ivo Klešnik, član poslovodnega kolegija SOZD Iskra in Branko Komac, vodja oddelka za obveščanje v Elektromehaniki. Zahodnonemški študente sta seznanila z organiziranostjo sestavljene organizacije in naše največje DO Elektromehanike. Ogledali so si tudi proizvodno halo tovarne ATC.

Študente so zanimala številna področja gospodarjenja. Dalj časa so se pogovarjali o izvozu in Iskrinem prodoru na tuja tržišča ter o sodelovanju z državami v razvoju, dotaknili so se tudi politike zaposlovanja in vključevanja Iskre v naše elektrogospodarstvo.

Časa za podrobnejše pogovore je zmanjkalo. Vendar so bili študenti z obiskom Iskre zelo zadovoljni. Zvedeli so marsikaj, kar jim bo koristilo pri nadaljnjem študiju. Med obiskom v naši republiko so poslušali tudi predavanja o našem političnem sistemu, politiki neuvrščenja, organiziranosti mladih z vseh področij v ZSMS. Poleg Iskre in Litostroja so obiskali tudi nekatere OO ZSM ter Mednarodni center za upravljanje podjetij v družbeni lasti v državah v razvoju.

Zahodnjonemški študentje med pogovori v ATC.

Pogodbi o centralah sta podpisala direktor podjetja za PTT promet v Kopru Roman Florjančič in glavni direktor kranjske industrije Aleksander Mihev. Po podpisu je v krajšem nagovoru poudaril direktor Florjančič, da je Iskra montirala v Kopru pred 20 leti prvo crossbar centralo, ki še sedaj deluje. Podjetje zato gleda z velikim zaupanjem na domačo industrijo in pričakuje tudi, da bo Iskra še naprej s tako kakovostnimi deli sodelovala pri uresničevanju investicijskih načrtov. Ob koncu se je posebej zahvalil prisotnemu Borutu Mlakarju za dolgoletno sodelovanje in strokovno pomoč.

Glavni direktor Aleksander Mihev se je v imenu kolektiva kranjske Iskre prisrčno zahvalil za izkazano zaupanje

in dejal, da Iskra sledi naglemu investicijskemu razvoju telekomunikacij v državi, zato tudi ustrezno povečuje svoje proizvodne zmogljivosti. Tudi v koprski regiji bo Iskra storila vse, da bodo zastavljeni cilji uresničeni ob dobri kakovosti izvršenih del in v dogovorjenem roku.

Marjan Kralj

DOPISUJTE
V ISKRO

Kakovost in organizacija

Že pred dvema letoma smo začeli z analizo organiziranosti našega podjetja na področju zagotavljanja kakovosti, ki je pokazala, da smo zaradi pogojev razvoja, dislociranosti in različnih organizacijskih pristopov zelo neenotno organizirani in predvsem – splošni nivo organizacije zagotavljanja kakovosti v smislu naraščanja zahtev po kakovosti ne zadovoljuje. Seveda nismo ostali samo pri ugotavljanju stanja, ampak smo se urejanja stanja – sicer ne povsod, ampak v nekaj delovnih organizacijah – sistematično lotili (npr. IEZE, Avtoelektrika, Široka potrošnja). Rezultati niso izostali.

V največ TOZD so bili glavni organizacijski posegi prav na področju organizacije prevzemne in vhodne kontrole, saj na žalost šele danes ugotavljamo, da kvaliteta kupljenih materialov neredko ne ustreza postavljenim kakovostnim zahtevam. Problema smo se lotili na ta način, da smo sistematično pristopili k izdelavi prevzemnih pogojev, ki v celoti definirajo kakovost kupljenih materialov. Seveda je potrebno te sprejemne pogoje vključiti v poslovanje med dobaviteljem in kupcem, saj jih mora dobavitelj v tem primeru tudi sprejeti.

Na tem področju nas čaka še veliko dela, saj je sprejetih ponekod le četrtnina prevzemnih pogojev sestavljenih del ali aneks pogodb.

V Avtomatiki so v TOZD TELA v letu 1977 in 1978 pristopili k organizacijskemu urejanju kakovosti in se v zadnjem času krepko lotili programskih ukrepov za dvig ravni kakovosti v celotni delovni organizaciji. Od predloženih ukrepov, o katerih bomo še govorili, pričakujemo dvig kakovosti izdelkov, optimizacijo stroškov za kakovost, dvig produktivnosti v DO in TOZD kakor tudi boljši plasman izdelkov na tržišču.

Te cilje nameravajo doseči tako, da bodo organizacijsko zagotovili enoten in usklajen nastop do vseh zunanjih dobaviteljev, kot tudi kupcev in drugih institucij, da bo izhodna kakovost vseh izdelkov v TOZD Avtomatike dogovorjena, vsklajena in koordinirana, ter da bo zajemanje in obdelovanje podatkov za vse TOZD enotno in da bodo tudi vse obveze na področju kakovosti predmet aktov delovne organizacije. Poslovanje bo v celoti torej urejeno s posebnim poslovnikom.

V smislu organizacije, ki jo bodo predložili organom kolektiva, bo dan v razpravo osnutek organizacije, ki ga bo predložila služba za kakovost Avtomatike, ki združuje in koordinira kreativne funkcije, ki zajema predvsem:

- koordiniranje kontrole kakovosti z izvajanjem superkontrole,
- strokovno usmerjanje kontrolne tehnologije, informacijskega sistema in analize ter laboratorijske dejavnosti. Posamezne TOZD, ki so v celoti zadolžene za zagotavljanje kakovosti in izvajanje kolektivnih akcij, pa bi opravljale naslednje funkcije:
- vhodno kontrolo (pomembnost vhodne kontrole smo že poudarili)
- kontrolo kakovosti v proizvodnem procesu in končno
- kontrolo izdelkov.

Omenjeno organizacijo so obravnavali tako v delovni organizaciji Avtomatike, kjer je predlog tudi nastal na osnovi razprav o konceptu za zagotavljanje kakovosti Iskre, kot v Skupnih službah SOZD, z vodilnimi in strokovnimi delavci DO Avtomatike, kot tudi s sodelavci Biroja za industrijski inženiring. Pretekli četrtek pa je omenjeni pristop obravnaval tudi kolegij za kakovost Iskre in ga zelo pozitivno ocenil.

mak

Velike možnosti za sodelovanje

Obširno smo že poročali o nedavni slovesnosti v Mariboru, ko sta rektor tamkajšnje Univerze prof. dr. Vladimir Bračič in predsednik poslovnega organa SOZD Iskra Jože Hujs podpisala dogovor o dolgoročnem sodelovanju na raziskovalnem, strokovno-tehničnem in izobraževalnem področju, s posebnim poudarkom na informatiki in računalništvu med mariborsko Univerzo in našo sestavljeno organizacijo. Tov. Hujs je takrat tudi podpisal samoupravni sporazum o sodelovanju med Iskro in Visoko tehniško šolo iz Maribora. Ob tej priložnosti smo zaprosili dekana te visokošolske ustanove mariborske univerze, prof. dr. Dalijo Đonlagića in predstojnika VTO Elektrotehnika dr. Karla Jezernika za krajša intervjuja, v prihodnji številki pa bomo objavili tudi intervju z rektorjem prof. dr. Vladimirom Bračičem.

POGOVOR Z DALIJEM ĐONLAGIĆEM

Prosim, da najprej za širok krog bralcev na kratko predstavite VTŠ.

VTŠ Maribor bo drugo leto slavila 20. obletnico ustanovitve. Delovati je začela kot Višja tehniška šola. V visoko šolo je prerasla leta 1973. Šola vzgaja inženirje in diplomirane inženirje strojništva, elektrotehnike, gradbeništva in kemijske tehnologije. Študij tretje stopnje je organiziran na strojnem in elektro oddelku. Vsak oddelek je visokošolska temeljna organizacija (VTO).

V študijskem letu 1978/79 se je na zavod vpisalo 1723 rednih študentov od tega 440 študentov na oddelku

Dr. Dalija Đonlagić.

za elektrotehniko. V istem študijskem letu se je v 1. letnik vpisalo 791 študentov ob delu (od tega 240 študentov na oddelku za elektrotehniko). Skupaj na zavodu študira okoli 2200 aktivnih študentov ob delu.

Zavod je do sedaj izšolal 2275 inženirjev in diplomiranih inženirjev. Od tega je okoli 35 % diplomantov iz študija ob delu. Študij ob delu je organiziran v več centrih v SR Sloveniji. Razen študija ob delu VTŠ izvaja tudi redni študij I. stopnje v dislociranem oddelku v Celju in sicer za potrebe strojništva in gradbeništva.

Znanstveno raziskovalno delo je organizirano po oddelkih. Razen raziskovalnih nalog za Raziskovalno skupnost Slovenije zavod izvaja raziskovalno delo tudi direktno za potrebe delovnih organizacij. Splošna značilnost raziskovalnega dela so aplikativne naloge za potrebe industrije. Naloge so praviloma sofinancirane s strani industrije.

Kje vse so možnosti za sodelovanje med Iskro in VTŠ?

Mislím, da VTŠ z Iskro lahko največ sodeluje na področju vzgoje kadrov ter na raziskovalnem in strokovnem področju.

Kolikšne so na VTŠ proste raziskovalne zmogljivosti?

Trenutno ima VTŠ malo prostih raziskovalnih zmogljivosti. Vendar mislimo, da je ustvarjanje prostih zmogljivosti odvisno od dogovora zainteresiranih partnerjev.

VTŠ je znana po uspešnem sodelovanju z industrijo. S kom vse sodelujete, oz. ali že imate sklenjene podobne dogovore in sporazume?

Težko bi naštel s kom vse sodelujemo, ker je ta seznam zelo dolg. Samoupravne sporazume in dogovore imamo sklenjene z velikim številom delovnih organizacij, zlasti s področja severovzhodnega dela republike.

V dogovoru je poudarek na sodelovanju v računalništvu in informatiki. Katere veje ali specialnosti so na VTŠ najbolj razvite na tem področju?

VTŠ se ukvarja z uporabo računalništva za potrebe tehničnih ved. Na tem področju aktivno delamo že od 1965. leta. Na področju informatike pa smo bili relativno malo prisotni. Naša aktivnost na področju računalništva bo tudi v bodoče usmerjena v tehniške vede.

Moram pa vas spomniti, da samo-

upravni sporazum med Iskro in našo VTO elektrotehnika ni usmerjen samo na področje računalništva.

Na katerih razvojnih področjih bi bile največje možnosti za sodelovanje?

Na vseh področjih, ki so osnovna dejavnost VTŠ. Verjetno pa največ na področju elektronike in strojništva.

Bi prišla v poštev tudi izmenjava strokovnjakov?

Na vsak način, saj to je naša praksa. Odpri smo za vse oblike izmenjave strokovnjakov.

Gotovo so velikanske možnosti tudi na področju izobraževanja, v zvezi s tem tudi izkoriščanja pedagoških zmogljivosti?

Mislím, da je VTŠ kot zavod, ki vzgaja štiri veje tehničnih strokovnjakov, za Iskro zelo interesanten partner na tem področju. Pri tem ne mislim samo na klasične oblike izobraževanja, ampak to razširjam tudi na vse ostale oblike, ki jih danes poznamo v sodobnem sistemu vzgoje kadrov. Ob obisku predstavnikov Iskre na VTŠ smo se dogovorili za nadaljnje konkretno sodelovanje v tej smeri.

V dogovoru je predvideno sodelovanje ne samo na osnovi svobodne menjave dela, pač pa tudi z uvajanjem dohodkovnih odnosov. Ali že imate kakšen model oz. vzorec za takšne odnose z industrijo?

Dohodkovni odnosi so na takšnem sodelovanju, kot ga mi izvajamo z delovnimi organizacijami, težko spravljajo v življenje.

Imeli smo nekaj začetnih poizkusov, vendar moram priznati, da sta za takšne odnose potrebna dva (ali boljše: oba) partnerja. Mislím, da je tukaj še vrsta odprtih vprašanj.

Iskra je ponudila univerzi dva računalniška sistema na brezplačno uporabo. Kakšne koristi si obetate od tega?

Olajšali si bomo delo, saj današnje stanje opreme na VTŠ na tem področju ni zadovoljivo. VTŠ dobi en sistem ISKRA — DATA C 18—20, ki bo uporabljen na oddelku za strojništvo, in sicer za potrebe računalniškega projektiranja in računalniške grafike. Na ta način se bo začel proces izobraževanja kadrov na tem področju in sicer za celo Jugoslavijo in tudi za Iskro.

Pripomniti pa moram, da to ni popolnoma brezplačna uporaba.

Bi prosim ob koncu strnili nekaj misli o tem sodelovanju med VTŠ in industrijo.

VTŠ je nastala na pobudo industrije kot zavod za šolanje kadrov I. stopnje. VTŠ je dobila večino svojih kadrov iz industrije. Študij II. in III. stopnje je organiziran na pobudo industrije. Celotno raziskovalno in strokovno delo je usmerjeno v aplikativne vede, torej v direktno porabo v industriji. Mislím, da to tudi pove vse o njenem sodelovanju z industrijo.

POGOVOR S KARLOM JEZERNIKOM

Tudi doktorja Jezernika smo najprej zaprosili za krajšo predstavitev visokošolske temeljne organizacije Elektrotehnika.

VTO Elektrotehnika Visoke tehniške šole v Mariboru ima organiziran študij elektrotehnike na I. stopnji za usmeritev energetike in elektronike, na II. stopnji za usmeritev energetike in avtomatike in procesnega računalništva. Na III. stopnji imamo organiziran specialistični in magistrski študij elektrotehnike.

V letošnjem šolskem letu študira 400 rednih študentov in 350 študentov ob delu. Na III. stopnji je vpisanih 35 slušateljev predvsem iz delovnih organizacij. Od leta 1977, ko je bil organiziran podiplomski študij, sta prijavljena dva doktorata.

Na VTO Elektrotehniki je zaposlenih 40 visokošolskih učiteljev in znanstvenih sodelavcev.

Beseda je nanela tudi na razvojno raziskovalno delo ter uporabo računalništva v tej visokošolski temeljni organizaciji, Dr. Jezernik nam je v zvezi s tem povedal tole:

„Po letu 1975, ko je bil uveden visokošolski študij elektrotehnike na VTŠ Maribor, smo posebej intenzivno razvili raziskovalno dejavnost. Opravljamo raziskave v RSS in direktno za uporabnike delovne organizacije. Pri raziskavah za delovne organizacije povezujemo teoretične raziskave s praktičnimi realizacijami, zato smo tudi razvili in organizirali ustrezne laboratorije. Da bi se čim uspešneje približali zahtevam DO smo vso raziskovalno dejavnost organizacijsko združili v centru za elektrotehniške raziskave. Zaradi potrebe po profesionalnem ukvarjanju z raziskavami smo v centru zaposlili mlade raziskovalce, ki so ob enem štazisti in študenti na podiplomskem študiju. Tako nam je omogočeno povezovati teoretične izsledke z aplikacijami. V raziskovalnem programu smo zaradi zahtev naših študijskih usmeritev in potreb združenega dela dali poudarek uporabi računalništva v tehniški praksi razvoja, takoimenovane tehnškega softwareja. Razvili smo računalniške programe za načrtovanje elektroenergetskih sistemov, projektiranje električnih strojev in uporabo mikro in procesnih računalnikov za vodenje proizvodnje.“

O dosedanjem sodelovanju med Iskrinimi delovnimi oziroma temeljnimi organizacijami in VTO Elektrotehnika na VTŠ mariborske Univerze

Dr. Karl Jezernik.

je predstojnik te ustanove povedal:

Dosedanje sodelovanje z Iskro je bilo naključnega značaja in predvsem na pobudo strokovnjakov šole in Iskre kot posameznikov. Sodelovanje je v obliki konkretnih raziskovalnih nalog pri RSS (Mikroprocesorji v sistemih nadzora in upravljanja — Hribernik), kakor tudi direktnih nalog za Iskro za TOZD Računalništvo razvoj šolskega mikroročalnika, ki je bil razstavljen na sejmu elektronike, ali raziskava elektromagnetnih materialov za Železnike.

Lado Drobež

DO BATERIJE ZMAJ

Dislocirani obrati postajajo temeljne organizacije združenega dela

V Šentvidu pri Stični, ki sodi v teritorialni okoliš občine Grosuplje, ima ljubljanska delovna organizacija Iskra-Zmaj dislociran obrat. Približno 120 delavcev tega obrata se ukvarja s proizvodnjo nekaterih posebnih vrst električnih baterij, npr. za potrebe železnice, baterij za električne pastirje in pa z delom proizvodnje, ki se organsko dopolnjuje z ljubljansko proizvodnjo Zmaja v novih tovarniških prostorih na industrijskem kompleksu na Stegnah.

Industrija Zmaj je v zadnjih letih utrjevala proizvodni program v Šentvidu. Sedaj meni, da je že tako perspektiven, da zagotavlja obratu trajen obstoj in razvoj v prihodnje in s tem socialno varnost za vse zaposlene. To pa je pravzaprav prvi pogoj za organiziranje samostojne temeljne organizacije združenega dela.

V delovni organizaciji potekajo sedaj priprave, da bi z novim letom pričeli z novo samoupravno organiziranostjo. V Zmaju bosta poslej dve temeljni organizaciji in sicer proizvodnja v ljubljanskih Stegnah, proizvodnja v Šentvidu ter delovna skupnost skupnih služb.

Vodilni delavci Iskre so si ogledali VEKŠ v Mariboru.

Končano zvezno tekmovanje kovinarjev

Deseti oktober je dan kovinarjev Jugoslavije. Ta datum ni naključen, saj je postal na ta dan mladi kovinski delavec Josip Broz Tito član zveze kovinarjev. To je bilo leta 1910, zato so vsi kovinarji Jugoslavije izbrali 10. oktober za svoj praznik.

V počastitev tega praznika, potekajo vsako leto tekmovanja kovinarjev, ki so najprej izvedena v občinah, nato v republikah in pokrajinah, na zvezno tekmovanje pa se uvrstijo najboljši tekmovalci republik in pokrajin.

Poročali smo že, da je bilo letošnje zvezno tekmovanje kovinarjev v Beogradu in se je končalo v petek, 13. oktobra. Tega tekmovanja sta se iz Iskre udeležila dva tekmovalca, oba iz delovne organizacije Avtoelektrika in sicer iz TOZD — Tovarna delovnih sredstev. Dušana Mozetiča, brusilca v tej TOZD, sem zaprosil za kratek razgovor o poteku tega tekmovanja. Dušan je v Beogradu zastopal „barve“ brusilcev in povsem opravičil svoj natop. Med tekmovalci iz vse Jugoslavije je zasedel odlično četrto mesto. Čestitamo! Sicer pa pogledimo, kaj nam je povedal o tem tekmovanju.

„Na beograjskem razstavišču, kjer je potekalo tekmovanje, so poleg nas brusilcev tekmovali tudi orodjarji, strugarji, rezkalci, avtomehaniki in varilci v vseh postopkih. Le livarji so tekmovali zaradi specifičnosti dela druge. Tekmovalci smo se zbrali iz vseh republik in pokrajin, skupno nas je bilo 172, iz Slovenije pa 18. V moji stroki je bilo 16 tekmovalcev, iz Slovenije je bil poleg mene še tekmovalec iz TAM Maribor, ki je na republiškem tekmovanju osvojil prvo mesto.“

Kakšna je bila tekmovalna naloga?

„Naloga je bila zelo težka in zahtevna. Dobili smo ostruženi kos železa, ki ga je bilo treba pobrusiti na določene mere, ki jih je prikazovala risba. Čas za izdelavo je bil kratek, le eno uro in 10 minut smo imeli na razpolago. Jaz sem nalogo oddal pet minut pred iztekom regularnega časa, za ilustracijo pa naj povem, da je polovica vseh tekmovalcev oddala nalogo po preteku regularnega časa. Seveda je

Dušan Mozetič.

to še kako vplivalo na „nabiranje“ točk.

Za tiste, ki se spoznajo na mere, naj povem, da so se zahtevale v treh točnostnih razredih, le-ti pa gredo v tisočinke milimetrov. Nalogo smo opravljali na domačih strojih Kikinda, ki so bili odlično pripravljeni!“

In kakšna so bila vprašanja iz teoretičnega dela?

„Pri teoretičnem preizkusu znanja smo imeli tri vrste vprašanj. Najprej smo morali odgovoriti na vprašanje s področja samoupravljanja, drugi del je obsegal vprašanje iz stroke, pomerili pa smo se tudi z znanjem o varstvu pri delu. Pravilni odgovori so tudi tu doprinesli določeno število pozitivnih točk.“

Si vesel tako visoke uvrstitve — četrtega mesta brusilca v Jugoslaviji?

„Seveda sem vesel, saj je zame to res velik uspeh in hkrati še večja spodbuda za moje nadaljnje delo. Pred razglasitvijo rezultatov sem sicer pričakoval uvrstitev od petega mesta, zato sem bil še bolj vesel, saj sem se „zmotil“ le za eno mesto. Prihodnje leto, ko bo dan še množičnejši poudarek takim in podobnim tekmovanjem, se bom spet udeležil teh zanimivih tekmovanj, poizkušal pa se bom še bolj potruditi, saj sem prav letos nabral dobršno mero potrebnih izkušenj. S sodelovanjem na teh tekmovanjih pa želim kar najlepše počastiti 10. oktober — praznik kovinarjev in se s tem pridružiti čestitkam našemu prvemu kovinarju — tovarišu Titu.“

Marko Rakušček

ISKRA

Številka 42/43—28. oktober 1978

Marjan Kralj

Poslovanje v septembru

Po pričakovanju je bila izpolnitev plana eksterne proizvodnje v septembru slabša kot v prejšnjih mesecih, saj smo presegli plan le za 1,7 %. Plan domače proizvodnje smo presegli za 3,6 %, medtem ko je bil v kooperacijski proizvodnji plan izpolnjen le s 74,5 %.

Mesečnih planskih zadolžitve v septembru niso izpolnile naslednje TOZD: IPT, TEN, Elektronika, Elektrooptika in MSO. V TOZD TEN in TOZD Elektronika je že nekaj mesecev proizvodnja manjša od planiranega obsega proizvodnje.

V kumulativni še vedno presegamo plan proizvodnje za 6,4 %. Največje preseganje kumulativnega plana beležimo v TOZD: Elektrooptika, Mehanizmi in Računalniki. Manj, kakor so predvidele, so v prvih devetih mesecih proizvedle naslednje TOZD: Elektronika, TEN in ATC.

Izpolnjevanje plana po asortimanu se v septembru ni spremenilo glede na avgust, saj znaša 84,9 %. Najbolj sta se planiranemu asortimanu s proizvodnjo približala TOZD Elektrooptika in TOZD Stikala, najslabše pa izpolnju-

jeta plan po asortimanu TOZD Elektronika in TOZD TEN.

V prvih devetih mesecih smo letos proizvedli za 17,3 % več, kot lani v istem obdobju. Edino v TOZD Elektronika je bila proizvodnja malenkostno manjša, kot lani v istem času.

Do zaključka triletnega smo dokaj uspešno izpolnjevali planske zadolžitve. V zadnjih treh mesecih ne moremo pričakovati tako ugodnih rezultatov, ker smo si s planom (predvsem v nekaterih TOZD) zastavili zelo visoke cilje.

TOVARNA TEA

je v septembru proizvedla precej več kot je bilo planirano, in sicer za 42,1 %. Pri ploščatem releju je bila izpolnitev plana le 20 %, ker ni naročil. PTC - 10 je bilo izdelanih le 6 %, ker ni materiala iz uvoza. Pri telefonskih aparatih je bil manjši zaostanek pri ATA 40 (težave s slušalko) in pri garnituri ISIKOM (neredne dobave kooperantov). V celoti je izpadla kaseta dvojčkov, ker še vedno ni relejev iz TOZD TELA.

TOVARNA TEL

je presegla plan proizvodnje v septembru za 5,6 % zaradi večjega obsega proizvodnje enot PABX. Do zastojev je prišlo v proizvodnji central PABX 50 C zaradi prepozne dobave produkcijskih delov in elementov.

TOVARNA ELEKTRONSKIH INSTRUMENTOV HORJUL

je v septembru močno zaostala za mesečnimi planskimi zadolžitvami, saj je proizvedla zaradi težav v preskrbi z materialom le 55,6 % planirane vrednosti proizvodnje.

CENTER ZA ELEKTROOPTIKO

je v septembru izpolnil plan proizvodnje le 68,7 %. Vzrok za slabo izpolnjevanje plana je prepozna dobava in nezadovoljiva kvaliteta sestavnih delov.

TOVARNA INSTRUMENTOV

je izpolnila v septembru plan proizvodnje s 108,8 %. V skladu z večjimi naročili so bile presežene planske zadolžitve v proizvodnji instrumentov z vrtljivo tuljavico, vrtljivim železom, univerzalnikom in pribora. Zaradi pomanjkanja naročil je bila nižja od planirane proizvodnje merilne elektro-

Alojz Boc

INVENTIVNA DEJAVNOST V ZAOSTANKU

Pri pregledu inventivne dejavnosti letos ne moremo ugotoviti spodbudnih rezultatov. Podatki o prijavljenih predlogih kažejo, da na tem področju zaostajamo. V devetih mesecih so naši delavci prijavili 39 predlogov, kar je za 20 % manj kot v istem obdobju lanskega leta.

Med temeljnimi organizacijami je najbolj zaostala ATC, ki je bila zadnja leta po številu prijav na prvem mestu, letos pa v prvem trimesečju ni bilo s področja telekomunikacij nobene prijave.

Vzroke za ta pojav ne moremo iskati le v stalnem negodovanju, da je materialno priznanje za izredne dosežke prenizko. K temu lahko dodamo še številne očitke zaradi prepočasnega reševanja prijavljenih predlogov.

S to ugotovitvijo se strinja tudi komisija za inovacije, vendar za prepočasno obravnavanje ni odgovorna, ker službe temeljnih organizacij zavlačujejo s strokovnimi ocenami prijavljenih inovacij.

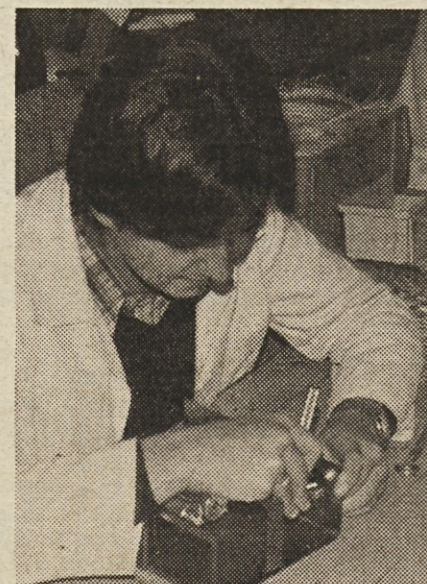
Za boljše reševanje teh problemov so v tovarni ATC sestavili štiričlansko komisijo, ki vsako prijavo temeljito preuči in nato posreduje mnenje oziroma strokovno oceno centralni komisiji. Upamo, da bo s tem reševanje predlogov potekalo hitreje, obstaja tudi večja možnost za pravično priznanje odškodnine, ki pripada avtorjem izboljšav.

Jože Škofic

NAŠA ANKETA

Učenci poklicne šole o delovni praksi

Učenci tretjega letnika poklicne šole Iskra Kranj, so dvakrat tedensko na delovni praksi v Iskri Elektromehaniki. Nekaj je zaposlenih tudi v tovarni ATC na Laborah. Nekaterim izmed njih sem zastavil naslednja vprašanja: kaj jih je pripeljalo na poklicno šolo, kako so zadovoljni s svojo usmeritvijo, kako jim ugaja delovna praksa, so z njo zadovoljni, nezadovoljni in zakaj, kakšni so odnosi do sodelavcev in do predpostavljene ter kaj menijo o politiki štipendiranja?

ANDREJA KRMELJ, TK mehanik, trenutno na liniji montaže stolja Metaconte:

„Veselo in zanimivo delo na področju telefonije sta me pripeljala na

Poudariti velja, da smo v zadnjih letih zabeležili najbolj pomembne tehnične izpopolnitve prav v tovarni ATC, predvsem na sistemu elektronskih telefonskih central Metaconta. S številnimi izboljšavami tehnoloških postopkov in opreme večje vrednosti, ki je odpadla po zaslugi inovatorjev iz tehničnega razvoja ATC, je bil dosežen velik gospodarski prihranek. Nekaj teh inovacij je še v postopku. Najbolj izvirne rešitve smo posredovali službi za zaščito industrijske lastnine. Od leta 1975 dalje je bilo med predlogi naših inovatorjev tudi osem izumov.

Če ocenjujemo prijavljene inovacije po številu prijavljenih izumov, je okviru Elektromehanike na prvem mestu TOZD Števci, ki je v navedenem obdobju prijavila 11 izumov. Z nekaj manj izumi sledijo tovarne TEA, ERO, Merilne naprave in Stikala.

Glede na že omenjene težave o premajhni stimulaciji inovatorjev bodo z novim pravilnikom mnoga vprašanja bolje urejena. V osnutku pravilnika je za inovatorje zanimiva boljša lestvica za določanje odškodnin. Kot novost je za vsak izum, ali pomembno tehnično izboljšavo predviden tudi dodatni dopust in še nekatere druge prednosti pri napredovanju. Novi pravilnik bo še v razpravi po delavskih svetih in bo veljal z januarjem prihodnjega leta.

Podatki za mesec: September TOZD	Vredn. proizv. v 000 din	Dosežen plan proizv. v %	Dosežen plan asort. v %	Dosežen plan prodaje v % (domači trg)	Dosežen izvoz na letni plan	Dosežen OD v %	Število nadur na 1 zaposl.
ATC	94.854	112,2	84,5	94,9	8,9	122,58	7,8
TEA	35.957	142,1	78,9	167,7	25,5	122,49	2,9
TEN	13.004	51,3	68,0	29,1	18,4	—	—
TEI Horjul	6.888	55,6	60,0	95,3	10,0	—	—
TEL	12.690	105,6	76,2	153,5	4,5	130,31	1,4
IPT	1.381	28,3	91,4	31,6	1,1	—	—
Elektrooptika	13.224	51,3	96,8	—	4,3	—	—
Vega	13.532	117,9	93,1	126,1	10,0	124,03	4,1
MSO	12.201	98,1	90,5	106,2	71,1	118,38	12,6
Števci	51.166	104,4	80,4	148,3	5,6	120,57	2,5
Instrumenti	18.919	108,8	90,7	132,4	5,0	120,87	2,8
Mehanizmi	7.254	107,1	87,4	97,1	9,6	122,40	0,4
Stikala	26.934	111,4	96,8	137,5	5,6	121,39	1,5
ERO	44.454	102,3	91,7	118,3	8,6	124,72	3,3
Orodjarna	52	52,7	100,0	—	—	115,89	2,5
Mer. naprave	6.655	119,9	81,7	237,9	—	120,34	5,1
TSD	122	—	—	—	—	117,41	1,4
Vzdrževanje	168	—	—	—	—	117,00	2,6
Restavracija	—	—	—	—	—	—	—
DSSS	64	—	—	—	—	121,90	1,9
Računalniki	1.118	223,7	—	—	—	104,74	1,2
Prodaja	—	—	—	—	—	—	—
Nabava	—	—	—	—	—	—	—
RTC	—	—	—	—	—	—	—
SKUPAJ DO	360.648	101,7	84,9	113,1	8,7	121,47	3,5

Kritično o varstvu pri delu

Po nekaj letih premora je bila slovenski javnosti ponovno predstavljena celovita problematika varstva pri delu. Izvršni svet skupščine SR Slovenije je namreč pripravil „Informacijo o kompleksnem preventivnem varstvu delovnih ljudi“, ki je bila obravnavana na oktobrski seji Zbora združenega dela republiške skupščine.

Informacija prinaša oceno in predstavlja problematiko na različnih ožjih področjih dejavnosti varstva pri delu. Ker skupščinsko gradivo ni širše dostopno vsem tistim delavcem v naših delovnih kolektivih, ki se že ali ki bi se morali več ukvarjati z varstvom pri delu, podajam nekaj pomembnih „kritičnih“ ugotovitev:

— Ugotovitve inšpekcijskih pregledov kažejo, da je v samoupravnih splošnih aktih o varstvu pri delu ponekod v premajhni meri uveljavljena kreativnost in izvirnost samoupravnih ureditev, glede na posebnost in zahtevnost razmer v OZD. Marsikje manjka konkretna ureditev in opredelitev odgovornosti.

— Zelo redke so tiste OZD, ki so izpeljale določilo Zakona o združenem delu o uveljavljanju denarne kazni za hujše kršitve delovnih obveznosti, zaradi katerih so ogrožena življenja ali varnost ljudi, ter za opustitev ukrepov varstva pri delu.

— Še vedno ni uveljavljeno načelo, da bi programe nalog za izpolnitev in napredek varstva pri delu obravnavali delavski sveti ob sprejemanju gospodarskega načrta za tekoče leto in da bi ob tem obravnavali tudi stanje varstva pri delu.

— Ugotovitve kažejo, da so pismene izjave, s katerimi projektantske,

proizvodne, razvojne ali druge OZD potrdijo, da so bili upoštevani predpisani in splošno priznani varstveni ukrepi in normativi, pomanjkljivi. So zgolj seznam veljavnih ali uporabljenih varstvenih ukrepov in zato niso garancija, da so delovne priprave in naprave varne za delo.

— Pri pregledih gradbenih objektov se ugotavlja izboljšanje stanja predvsem tam, kjer je prišlo do novih investicij in rekonstrukcij obstoječih objektov. Še vedno pa se ugotavljajo naslednje pomanjkljivosti: neučinkovito prezračevanje, neustrezno toplotno okolje, prepih, nesolidno izvedeno delo, pomanjkanje varno organiziranih skladiščnih prostorov in zaradi tega prenatrpanost delovnih prostorov z materiali ipd.

— Problemi so pri uvozu delovnih priprav in naprav, ko se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pogosto ne upravlja primernih zaščitnih naprav, čeprav dobavitelj razpolaga z njimi.

— Novejši stroji so tehnično bolj izpopolnjeni in bolje zavarovani, a kljub temu nevarnejši, ker imajo večje hitrosti, večje moči in so tehnično zahtevnejši. Zaradi tega stopa v ospredje problem varnega dela pri novih strojih kot posledica prepočasnega prilagajanja delavcev ter nerednega preizkušanja in vzdrževanja delovnih priprav in naprav.

— V starejših objektih je zaradi utesenosti notranji transport še vedno velika nevarnost za nesreče.

— Na področju varstva pred udarci električnega toka se pojavljajo pomanjkljivosti pri elektronapravah, zlasti: neurejenost el. razdelilcev brez napisov, shem, dostopa, pomanjkljivost zaščitnih stikov, poškodovanost in nezadostna vzdrževanost posameznih elementov ipd.

— Zaradi preprečitve hudih in smrtnih nesreč pri delu z nevarnimi in škodljivimi snovmi je potrebno poostriiti varstvene ukrepe in notranje ter zunanje nadzorstvo.

— V okviru ekoloških razmer v delovnih prostorih je pri toplotnem okolju napredek še vedno relativno počasen zaradi visokih stroškov naprav za ventilacijo in klimatizacijo. Enaka ugotovitev velja pri ropotu, s tem da se sicer uporabljajo osebna zaščitna sredstva, ki pa niso dovolj učinkovita.

— Zdravstveni in psihofizični pregledi delavcev pred nastopom dela se izvajajo, slabše pa je s periodičnimi in kontrolnimi pregledi. Invalidske komisije ugotavljajo, da so ti pregledi večkrat premalo vsestranski in temeljiti.

— Nekateri OZD izvajajo vzgojo in izobraževanje o varstvu pri delu neenačrtno. Izobraževanje je še premalo prirejeno posameznim tehnologijam ter za opravljanje posameznih del in nalog.

— Posebno varstvo invalidov še ni zagotovljeno v celoti. V zadnjem času postaja zaposlitev invalidov vedno bolj pereč problem, ker se njihovo število večja, primernih del pa je malo.

— Določbe o vrstah in stopnjah nevarnosti pri opravljanju del in nalog, ki morajo biti opredeljene v samoupravnih splošnih aktih, se ne izvajajo dosledno. Zaradi tega prihaja tudi do nesreč pri delu in zdravstvenih okvar.

— V organiziranju in razvoju služb varstva pri delu je še vedno precej problemov. Ponekod je njihova organizacija neustrezna. Glede na pomen urejenega in učinkovitega izvajanja varstva pri delu naj bi bila ta služba neposredno podrejena poslovnemu organu, ne pa vključena v kakšno drugo službo.

Nekatere teh „kritičnih“ elementov najdemo tudi v naših temeljnih organizacijah. Zato naj bo ta izbor problemov vodilo za operativno ukrepanje in popravljanje stanja.

P. P.

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA KRANJ V KRANJU

razpisuje

po sklepu odbora za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu naslednja prosta dela in naloge:

- učitelj strokovnih predmetov za poučevanje jakotočnih predmetov v tehniški šoli, pogoj: diplomirani inženir elektrotehnike ali diplomirani inženir elektrotehnike energetik;
- učitelj strokovnih predmetov za poučevanje šibkotočnih predmetov v tehniški in poklicni šoli, pogoj: diplomirani inženir elektrotehnike elektronike ali diplomirani inženir elektrotehnike merilneregulacijske smeri;
- učitelj strokovnih predmetov za poučevanje strojniških predmetov v tehniški šoli, pogoj: diplomirani strojni inženir tehnolog ali diplomirani strojni inženir konstrukter;
- učitelj splošnih predmetov za poučevanje predmeta samoupravljanja s temelji marksizma v tehniški in poklicni šoli, pogoj: diplomirani politolog ali diplomirani sociolog ali diplomirani zgodovinar;
- učitelj praktičnega pouka za poučevanje mehanikov TK naprav, pogoj: elektrotehnik šibkega toka z opravljenim poklicno šolo za mehanika TK naprav ali delovodja šibkega toka — mehanik TK naprav.

Zaželjeno je, da imajo kandidati opravljen pedagoški strokovni izpit. Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Prijave, katerim naj kandidati priložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev in življenjepis z opisom dosežanj zaposlitev, sprejema Šolski center ZP Iskra Kranj, 64001 Kranj, Savska loka 2, petnajst dni po razpisu. Kandidati bodo obveščeni o izidu v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

Učenci poklicne šole o delovni praksi

(Nadaljevanje z 8. strani)

Praksa se mi ne zdi najboljše organizirana, saj ne delam ničesar, kar bi bilo v skladu z mojim bodočim poklicem. Vsaj zdaj ne. V času, ko sem jo obiskal, je krivila kondenzatorje. S sodelavci in predpostavljanimi se dobro razumem. Pri odnosih se nekoliko pozna to, da je delo normirano. Več narediš, boljši je OD in tega se delavke dobro zavedajo. Želim si, da bi bili odnosi tako dobri kot so sedaj. Od dobrih odnosov zavisi tudi uspešnost praktičnega dela.

Štipendije se mi zdijo pre nizke. Tudi o obljubljenih bonih in regresu ni ne duha ne sluha. Mogoče smo tudi sami malo krivi zaradi štipendij, saj ne nastopamo skupno.

Prav gotovo bi koristil pogovor s štipendijem, ki bi ga bilo potrebno organizirati, je zaključila Polona.

METOD HVALA, elektro-mehaničar, trenutno na liniji montaže elektronskih enot:

„V poklicno šolo me je pripeljalo veselje do tega poklica. Zaposlitev bom našel doma v Montazi Idrija, kjer je veliko povpraševanje po kadrskih mo-

jega profila. Menim, da sem si izbral pravi poklic. Z delovno prakso sem zadovoljen, ker menim, da mi bo kasneje v delovni organizaciji koristila. Seveda pa s tem ni rečeno, da se ne bi dalo ničesar spremeniti. Delo v Montazi se mi zdi boljše razporejeno, saj učence razporejajo na taka delovna mesta, za katera se usposablja. Tukaj v ATC sem si razširil obzorje svojega praktičnega znanja in spoznal organiziranost delovne organizacije.

S sodelavci sem zadovoljen in upam, da so tudi oni z menoj. Pri delu mi pomagajo, kar mi zelo koristi. Tudi z nadrejenimi sem v dobrih odnosih. Stanujem v dijaškem domu, zato se mi zdi, da je štipendija premajhna. Če bi bil Kranjčan, bi bil s štipendijo zadovoljen.“

Zdi se mi, da so že moji sogovorniki opozorili na nekatere slabosti, ki še vedno obstajajo. Mogoče si mladi velikokrat sami ne upajo sprožiti vprašanj, ki jih težijo, ali pa so premalo odločni, kar bi lahko veljalo predvsem za vprašanja štipendiranja. Upam, da vse to ne bo ostalo le na papirju, ampak, da se bodo te slabosti skušale čimprej odpraviti – v obojestransko zadovoljstvo. Milan Savič

Ocena dela na področju družbenih dejavnosti

V letu 1978 se izteka prva polovica planskega obdobja 1976–1980. Zato je priložnost, da o uspehih in problemih izvajanja družbenega plana razvoja občine Kranj spregovorijo tudi naši delegati in se zavzemajo za dosledno uresničevanje sprejetih srednjeročnih ciljev družbenega plana občine.

V sredo, 4. oktobra so se sestali zbori kranjske občinske skupščine, kjer so delegati med drugim sprejeli oceno uresničevanju srednjeročnega plana občine v prvih treh letih. Velik poudarek je dan problematiki na področju družbenih dejavnosti, ki za deva osebnosti in družbeni standard pa tudi interese naših občanov: gradnja stanovanj, vrtcev, šol, športnih in kulturnih objektov. Pred nami pa je čas, ko se bo potrebno dogovoriti o samih programih ter o vrstnem redu izpolnjevanja nalog ter njihovim financiranjem.

Več o uspehih, problemih in prednostnih nalogah na področju družbenih dejavnosti v nadaljevanju v tem in naslednjem glasilu.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

V okviru enotnega programa je izobraževalna skupnost Kranj v letih 1976/78 izvajala: osemletni obvezni program za učence osnovnih šol, posebnih osnovnih šol ter osnovnošolsko izobraževanje odraslih; 120-urno malo šolo za otroke, ki niso bili vključeni v vzgojnovarstvene zavode ter financirala adaptacije in nujna popravila na objektih nekaterih osnovnih šol kot druge dejavnosti.

Na področju osnovnega šolstva se je v preteklem obdobju izvajanja srednjeročnega plana povečalo število oddelkov od 311 v šolskem letu 1976/77 na 312 v šolskem letu 1977/78 (od tega 9 kombiniranih ter 16 oddelkov celodnevne šole). Osnovnošolsko izobraževanje odraslih je v lanskem šolskem letu potekalo v 20 oddelkih pri Delavski univerzi Kranj. Taki podatki kažejo na to, da se planški cilji na tem področju izpolnjujejo s planirano dinamiko.

Ena glavnih nalog srednjeročnega plana razvoja na področju izobraževanja je bilo ustvarjanje pogojev za celodnevno šolo. Edina celodnevna šola na območju občine je bila osnovna šola v Predosljah, kar pomeni 5,4 % učencev osnovnih šol občine v letu 1976/77. Predvidoma bo v naslednjem šolskem letu (1978/79) prešla na celodnevni pouk tudi osnovna šola Helena Puhar. S tem bo pridobljenih novih 23 oddelkov za celodnevni pouk. Planske naloge na področju celodnevne šole v občini se torej zadovoljivo uresničujejo, saj se bo število le-teh povečalo na 39, s tem pa bo v celodnevni šoli vključenih tudi več učencev kot doslej.

Zaostajanje za planiranimi cilji zasledimo glede števila otrok, ki bi naj bili vključeni skupaj v celodnevno šolo in podaljšano bivanje. V planskih dokumentih je bilo opredeljeno, da bo do leta 1980 vključenih v podaljšano bivanje in celodnevno šolo 25 % vseh

osnovnošolskih otrok v občini. V lanskem šolskem letu pa jih je bilo vključenih le 18,67 %. V 51 oddelkih podaljšanega bivanja je bilo lani vključenih 1112 otrok, kar predstavlja 13,1 % vseh osnovnošolskih otrok, ter 62 % od predvidenega števila (1787) do leta 1980. V oddelkih podaljšanega bivanja pa še vedno povzroča problem tudi neustrezna kadrovska zasedba, vanje pa je še vedno vključenih premalo tistih otrok, ki so pomoči in varstva najbolj potrebni. Temu področju bo potrebno v preostalem obdobju srednjeročnega plana razvoja posvetiti veliko več pozornosti ter vključiti več naporov, kljub temu da bo že nova celodnevna šola pomenila velik napredek.

Čeprav ostaja nestrokovna zasedba v šolah še vedno velik problem, se bo verjetno izpolnil tudi srednjeročni plan števila učiteljev do leta 1980. Izobraževalna skupnost ima 109 štipendistov za področje izobraževanja, kar kaže na veliko skrb, ki jo posveča kadrovskim problemom.

V letih 1976/78 je izobraževalna skupnost v celoti uresničila dodatni program. V okviru tega programa je izvajala in financirala: izobraževanje ob delu in družbeno izobraževanje, glasbeno dejavnost, vzgojno svetovanje, šolsko prehrano in drugo. S planirano dinamiko se izvaja tudi gradnja šolskih zmogljivosti. Osnovna šola na Primskovem bo dograjena, za osnovno šolo na Planini pa je bil temeljni kamen položen 1. maja letos. V preteklem obdobju je bilo opravljeno tudi pomembno vsebinsko delo na področju usmerjenega izobraževanja. Izobraževalna skupnost je sodelovala v akciji za gradnjo prizidka pri Gimnaziji Kranj za potrebe pedagoškega šolstva. Pri skupnosti pa je začel delovati koordinacijski odbor za preobrazbo vzgoje in izobraževanja v občini, ki organizira, vodi in usklajuje naloge na področju usmerjenega izobraževanja v sodelovanju z ostalimi sorodnimi organizacijami v občini. Zanj pa se bo v naslednjih mesecih izreklo še združeno delo.

Globalna ocena izvajanja srednjeročnega družbenega plana razvoja izobraževalne skupnosti v teh letih je zelo ugodna, kar omogoča trditev, da bo do leta 1980 uspešno realizirala naloge, dogovorjene s srednjeročnim planom razvoja občine.

OTROŠKO VARSTVO

V treh letih srednjeročnega obdobja 1976/78 je skupnost otroškega varstva v celoti izvedla zastavljene naloge iz vzgojnega programa za predšolske otroke v vzgojnovarstvenih oddelkih.

V organizirano varstvo je bilo lansko leto vključenih 2169 otrok, kar predstavlja 32 % vseh predšolskih otrok v občini ter 90 % od planiranih 2450 otrok v vzgojnem varstvu do leta 1980. Potrebe po vzgojnem varstvu otrok so največje v mestu Kranj, poseben problem pa predstavlja novo naselje na Planini. Kljub otvoritvi novega vrtca v letošnjem letu na Planini, je ostalo še približno 80 prijavljenih otrok brez varstva. Nerešeno pa še vedno ostaja vprašanje 55 otrok s Planine, ki se vsak dan vozijo z avtobusom v varstvo v Naklo.

Glede odstotka zajetih otrok v organizirano vzgojno varstvo (32 %) je občina Kranj nad povprečjem v SRS. Pod povprečjem pa je glede na odstotek zajetih otrok na 100 zaposlenih žena. Ta kazalec pa je za našo občino le 13,8 %. Delež zaposlenih žena v občini je izredno velik ter nad povprečjem v SRS, s tem pa delež otrok v varstvu glede na 100 zaposlenih žena ustrezno majhen.

V obdobju 1976/78 sta bila dograjena vrtca v Predvoru in na Planini ter odprta dva vzgojnovarstvena oddelka pri novi podružnični šoli Simon Jenko na Primskovem.

Kljub ogromno vloženim finančnim sredstvom v gradnjo novih kapacitet po otroškem varstvu, pa v celoti še vedno ne moremo biti zadovoljni. Gradnja objektov za otroško varstvo v kranjski občini močno zastaja za rastjo potreb. Velik naravni prirastek prebivalcev (10–11 % na 1000 prebivalcev) občine pomeni, da je vsako leto približno 600 otrok potrebnih varstva, kar spet pomeni, da se bo trend nerešenih potreb po otroškem varstvu nadaljeval tudi še v naslednjem srednjeročnem obdobju. Na Planini pa naj bi še do leta 1980 zgradili nov vrtec s kapaciteto 280 otrok, kar bi le nekoliko izboljšalo položaj.

Kljub doseganju planiranih ciljev, pa v otroškem varstvu ostajajo še pereči problemi, saj večanje potreb narakuje širjenje same dejavnosti otroškega varstva. K. Pavli

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Nošenje in uporaba orožja pri opravljanju nalog narodne zaščite

Delavci in občani nosijo med opravljanjem nalog narodne zaščite orožje, kadar varujejo objekte in drugo premoženje posebnega pomena in kadar opravljajo naloge na osamljenih krajih ali v nočnem času in obstaja nevarnost, da bi bilo ogroženo življenje ljudi ali družbeno premoženje zaradi kriminalne dejavnosti posameznikov ali skupin.

Orožje nosi le vodja skupine, ostali pa so praviloma neoboroženi. Kadar obstaja nevarnost sabotaž, ali drugih terorističnih dejanj nosijo orožje vsi v skupini. Delavci in občani nosijo navadno pištole in to v torbici s prekoramnikom.

Delavci in občani, ki opravljajo naloge narodne zaščite, lahko nosijo puško ali brzoostrelko, če to narekujejo izredne varnostne razmere. Kadar delavci in občani nosijo orožje, morajo imeti posebno izkaznico za nošenje tega orožja, ki jo izda občinski upravni organ, pristojen za notranje zadeve. Orožje izda delavcu, oz. občanu načelnik narodne zaščite, njegov pomočnik ali oseba, ki jo zato določi odbor za LO in DS.

Orožje se lahko izda delavcu, ali občanu:

- ki je polnoleten
- ki ni bil obsojen za kaznivo dejanje ali prekršek zoper javni red in mir in ki ni v postopku zaradi takega dejanja
- ki je opravil preizkus znanja o ravnanju z orožjem pred komisijo, ki jo imenuje odbor za LO in DS in jo navadno voli načelnik narodne zaščite.

UPORABA STRELNEGA OROŽJA

Delavec ali občan sme med opravljanjem nalog narodne zaščite uporabiti strelno orožje, če ne more drugače odvrniti od sebe neposrednega napada, s katerim je ogroženo njegovo življenje, ali objekt, ki ga varuje.

Neposredni napad, s katerim je ogroženo življenje delavca, je napad s strelnim orožjem, nevarnim orodjem, ali drugimi predmeti, ali napad dveh ali več napadalcev, napad na kraju in ob času, ko delavec ne more pričakovati pomoči ter napad fizično močnejšega ali napad nekoga, ki uporablja pri napadu posebne spretnosti. Delavec sme strelno orožje uporabiti, le, če je napad protipraven in neposreden, to je, da se je napad že začel in še ni prenehal.

Napad na objekt, ki ga delavec varuje, je vsako dejanje, ki ima namen škodovati ali uničiti objekt, oz. njegov posamezni del ali poškodovati oziroma uničiti naprave večje vrednosti.

Delavec, oz. občan lahko uporabi strelno orožje le tedaj, če z njim ne ogroža življenja ljudi ali spravlja v nevarnost druge delavce in občane. Pred uporabo strelnega orožja je treba, če je mogoče, napadalce opozoriti s klicem STOJ, STRELJAL BOM! in z opozorilnim strelom v zrak.

Kadar delavci in občani opravljajo naloge pod vodstvom načelnika narodne zaščite, smejo uporabiti strelno orožje samo po njegovem ukazu. O vsaki uporabi strelnega orožja mora delavec, ali občan takoj obvestiti načelnika narodne zaščite, oz. njegovega pomočnika. Načelnik narodne zaščite, oz. njegov pomočnik mora o vsaki uporabi strelnega orožja obvestiti pristojno postajo milice in poročati odboru za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TOZD, oz. KS.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem za prelepo darilo vsem sodelavcem in sodelavkam ploščatega releja v TOZD TEA

Julka Bogataj

ISKRA

Industrija za telekomunikacije, elektriko in elektromehaniko K R A N J n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodek TOZD Tovarna Stikal Kranj

o b j a v l j a
prosta dela in naloge

VODJE OBDELOVALNICE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- višješolska izobrazba tehnične smeri,
 - 3 leta delovnih izkušenj,
 - moralno politična neoporečnost.
- Kandidati naj pismene prijave pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 KRANJ.

Misli ob dnevu mrtvih

Bliža se prvi november, dan mrtvih. Iz pietete do njih, se bomo na ta dan poklonili na grobovih svojcev in znancev s prižigom svečke in s polaganjem rož. Do tukaj bi bilo še vse lepo in prav, če bi vsa stvar poznala pravo mero.

Iz leta v leto se namreč pojavlja na naših pokopališčih pravcato tekmovalstvo v kopicanju predragega cvetja, ki dobesedno prekriva gomilo. Ali moramo tudi na takšnem mestu, kot so pokopališča pokazati svoje snobistične težnje s tem, da razmetavamo velike denarje za rože, medtem ko jih že na sosednjem grobu sploh ni? Ali se nam ne bo vsilila misel, da delamo v odnosu do mrtvih velikanske razlike? Kakšna je pravzaprav naša notranjost in pieteta do mrtvih? Prav gotovo ne na pravem mestu.

Poglejmo še drugo plat medalje, ki je povsem drugačna od prve. Po vsej naši republiki so ob tem dnevu številne komemoracije ob spomenikih in skupnih grobnicah, vendar se jih udeležujemo le v skromnem številu. Tudi ti, ki ležijo v skupnih grobovih, mogoče celo brez imena, so naši pokojni in jim moramo vsaj enkrat v letu izkazati čast, saj so se v borbi žrtvovali z lastnim življenjem za nas. Tudi spomeniki ali grobovi padlih borcev, ki mejijo gozdu ali so celo v njem, zaslužijo enako pozornost kot oni, ki so izpostavljeni na vidnem mestu!

Zakaj se ne bi enkrat odpravili tudi k takim pomnikom, ki večidel leta samevajo in jih uredili ter okrasili, pa čeprav s čisto navadnimi poljskimi cveticami? Z malo truda bomo v tem primeru napravili veliko in zelo plemenito dejanje, ki je vredno našega državljanstva. Zakaj je potrebno, da delamo v odnosu do mrtvih take razlike? Razmislimo vsaj ob dnevu mrtvih!

Edvard Erzetič

Z LASTNIM ZNANJEM NAPREJ

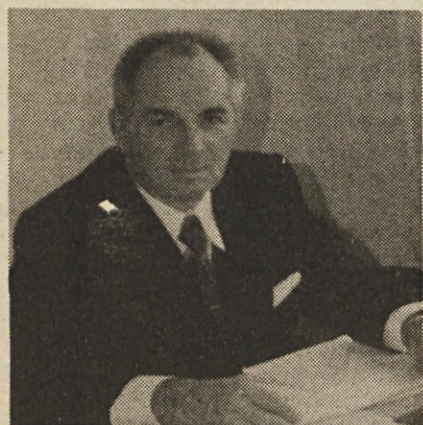
Kot na eni strani načelno zelo veliko govorimo o inovacijah in lastnem znanju, ki naj bi bila vzgib in motor razvoja celotne Iskre, tako je na drugi strani tudi res, da se v marsikakšnem našem tozdu prav na tem področju veliko dogaja in tudi dosegajo lepi uspehi. Takšen primer imajo v iskrškem TOZD Tovarna radijskih sprejemnikov Sežana v DO Široka potrošnja, kjer smo pred nedavnim imeli kar majhno okroglo mizo na temo inovacij in razvoja. Naši sogovorniki so bili: vodja tehničnega sektorja inženir Srečko Grmek, vodja razvojnega oddelka inženir Boris Korošec in nekdanji direktor sežanskega tozda Stanislav Pavlin.

Na začetku kar dolgega razgovora nas je najprej zanimala kratka zgodovina razvoja tovarne v Sežani. Srečko Grmek nam je takole odgovoril na uvodno vprašanje:

Naš razvoj ima svoje zametke v Pržanu, saj v Sežani razvoja najprej nismo imeli, ker smo imeli skupni razvoj.

Kasneje je bil ta razvoj prenešen v

precej zaprti. Pri Philipsu na primer imajo razvijalci na razpolago vse, kar si želijo, od aplikacij, opreme, materiala za razvoj, naprej. Zato tam lažje dosegajo planirane roke in lahko za

Stane Pavlin.

Srečko Grmek.

moje področje. Morda je eden izmed predlogov naslednji: zakaj ne bi, na primer, koristili usluge še od drugod — saj to je načeloma možno. Zakaj ne bi npr. formirali še kakšnega drugega razvoja, mogoče v Ljubljani.

Pavlin: O tem sem dosti razmišljal. Ko v Sežani nismo imeli strokovnih služb, ne razvoja, so se pri nas želeli zaposliti visokostrokovni kadri, ampak ker niso imeli primerne dela, so odhajali. Ko pa smo tukaj začeli z razvojem in ko smo ustanovili vse službe, takrat pa nam je naenkrat začelo teh kadrov primanjkovati. Zdaj se strokovno kar dobro dvigamo, še naprej štipendiramo, v nekaj letih bomo imeli tudi razvojno službo zelo dobro zasedeno. Čeprav je res, da drugod gre razvoj še hitreje naprej in spet naprej, nekoliko zaostajamo.

USTVARJALNI OPTIMIZEM

Iskra: Vendarle pa se nam zdi, da ste v vašem tozdu kljub pomanjkanju kadrov ter slabim pogojem dela le veliko naredili.

Grmek: Takrat, ko smo začeli raz-

Boris Korošec.

okvir zavoda za avtomatizacijo. Šele, ko je prišel k nam Stanislav Pavlin, smo začeli razvijati lastne proizvode v Sežani, razvojni oddelki v Ljubljani pa smo ukinili, ker z njim nismo bili zadovoljni. Nezadovoljstvo se ni nanašalo toliko na strokovnost, kot na dislokacijo. Je že tako, če ni tesnejše povezave med razvojem in tovarno, nastaja kup težav. Tako smo se torej začeli ukvarjati z razvojem sami, čeprav praktično brez izkušenj. Tu sem bil jaz in tovariš Bordon iz kontrole; formiranje kompletnega razvoja v tem smislu, da bi zastavili organizirano delo, pa začenjamo šele zdaj. Seveda se taka organizacija ne rodi čez noč, saj so potrebni strokovnjaki, pa specialna oprema itd., kar vse potrebuje časa. Moram pa povedati, da tudi še zdaj razvoj ni formiran v celoti in še nimamo vsega, kar bi potrebovali — tako glede števila razvijalcev kot glede opreme. Ne, da nismo zadovoljni kar tako, ampak sami vidite, da delamo v prostorih, ki so provizorični in premajhni, o opremi pa sploh ne bi govoril.

polovico časa prej razvijejo in naredijo določen izdelek. Tako za izdelek, ki ga pri nas razvijamo dve leti, porabijo le polovičen čas. To je, žal, dejstvo in premagati ga bo zelo težko.

Pavlin: Če hočemo narediti dober izdelek, se moramo potruditi in porabiti za to več časa. To pa zahteva daljše roke in tako zaostajamo za planiranimi. Roki pa so v industriji zelo važni, včasih celo pomembnejši od kvalitete. Sicer pa je pri nas tudi kvaliteta dobra, tudi zato, ker smo tisti, ki smo prišli v razvoj, bili prej v kontroli in smo dobro poznali problematiko kvalitete. Zato smo s tega stališča začeli razvijati izdelke in jih tudi dobro razvili. Naši TV sprejemniki, ki jih delamo zdaj, so znani kot zelo kvalitetni, tako v Jugoslaviji, kot tudi izven naših meja.

Tako je pri sprejemnikih, ki smo jih izvažali pred leti iz lastnega razvoja (Savica), kupec pri 10.000 kosih potrošil samo 0,5 % za reklamacije in smo bili torej celo nekaj boljši od nekaterih nemških dobaviteljev. Za nas je tak izvoz pomenil ogromno pridobitev. Povratno pa je res, da smo skozi izvoz pridobili na kvaliteti našega sprejemnika. Kontrola za izvoz je bila strožja, in je kvaliteta zato porasla.

Odprija pa se je nova fronta — bitka za kvaliteto z dobavitelji. Moram povedati, da je bilo celo v lastni hiši težko vzdržati vse črne pike na tem področju. Nihče nam ni jemal resno, saj smo izšli iz res siromašnih razmer. Zdaj smo se bolje opremili z instrumentiranjem, in začeli zavračati marsikateri neustrezen material, prenekatikrat celo npr. Siemensov, da o naših sploh ne govorim. Sprva niso mogli verjeti, da je to tako, vendar pa smo se na tem področju le prebili tako daleč, da ga obvladamo. Tako na primer na področju transformatorjev Uniton, (kljub temu, da so težave z revalvacijo švicarskega franka in se roba naprejo zato težko plasira), smo prav na področju kvalitete odlični, saj nimamo nikakršnih reklamacij. Celo značilno je, da pri transformatorjih dobivamo priznanja o kvaliteti.

Iskra: Ali SOZD Iskra tudi sicer primanjkuje kadrov, ali je primer le v vaši TOZD?

Grmek: Mislim, da Iskra tudi v celoti nima dovolj strokovnjakov. Če pa pogledamo po posameznih TOZD v delovni organizaciji, je situacija podobna kot pri nas. Ponekod še slabša. Na enem izmed posvetovanj o tem vprašanju so bili nakazani skoraj povsod isti problemi. Elektromehanika ima svoj inštitut, ki spada v prenosno tehniko, pa so bile tudi tam pripombe na dolge roke, zaradi pomanjkanja kadrov.

Iskra: In kako mislite, bi premostili te probleme?

Grmek: Edino rešitev vidim v tem, da povečamo kapacitete. Dosti sem razmišljal o tem vprašanju, ker je to

najbolj boleče in na eni strani obstaja nevarnost, da dobrega strokovnjaka zaradi takega odnosa lahko izgubimo. Delo samo je že samo po sebi nehalno, zahteva velike vsestranske napore, potem pa od tega nima niti moralnega priznanja — zato si človek misli, zakaj bi to delal. Po drugi strani pa je res, da so naši fantje pri preverjanju Hi-Fi stereo aparatov v Philipsovih laboratorijih dobili prav laskave ocene o rešitvah, ki so jih prinesli. Sicer ne želimo tega preveč popularizirati, toda, če gledamo našo Sežano takšno kot je, so naši uspehi res veliki. Kar pa zadeva materialno stimulacijo za razvijalce pri nas, nimamo nekih posebnih kriterijev. Ti so pač enotni za vso tovarno. Bilo bi pa res koristno, če bi bila stimulacija odvisna od uspeha, čeprav je to tudi dvorezen meč. To je vprašanje, ki s stališča nagajevanja absolutno ni rešeno. Edino v osebnih ocenah se zaenkrat odraža uspešnost razvijalca. Vendar je to neznatno.

INOVACIJE

Iskra: Kako pa je pri vas s patenti in inovacijami?

Grmek: Patenta sicer nimamo, prijavili pa smo nekaj izboljšav. Tako je s področja sprejemnikov na primer sklopa senzorjev precej originalna, vendar pa tu ni mogoče prijavljati patentov. Pač pa imamo precej inovacij na področju stabilizatorjev. Proizvajamo tudi stabilizatorje za televizorje, tudi barvne. Le-ti stabilizatorji so doživeli že toliko izboljšav, da so zdaj verjetno najboljši v Jugoslaviji. S temi inovacijami smo precej pocenili tehnologijo samo, material ter izboljšali kvaliteto.

Pavlin: Rad bi rekel nekaj besed o inovacijah. Začetek je že prebit, kljub temu, da so bile težave, pomanjkljivosti. Če bi to še bolj negovali, bi lahko prišli do boljših rezultatov.

Mislim pa, da je tudi drugod v Jugoslaviji premalo inovacij v industriji. Mi smo imeli nekaj inovacij, ampak premalo je bilo to. Kakor, da bi ljudje ne bili zainteresirani. Za razloge ne vem. Vpliva pa gotovo tudi to, da ni nobene stimulacije, niti moralne niti materialne. Pri nas je pač tako, da če nekdo dobi za inovacijo kakšen dinar, ga vsi postrani gledajo in si svoje mislijo, čeprav tega ne povedo javno. Človek se potem slabo počuti.

Iskra: Inženir Korošec, vi ste bili štipendist Iskre, končali ste fakulteto, prevzeli mesto vodje razvojnega oddelka, tu je vaše prvo delovno mesto. Kako na razvoj gledate vi?

Korošec: Sicer še nisem popolnoma prevzel nove dolžnosti, ker moram najprej končati delo pri Hi-Fi. Je pa tako, človek začne, ima ideje, kako pa se te stvari pozneje sučejo, kako se okolica do tega obnaša, kakšna stališča ima, to pa je seveda stvar časa in okolja, v katerem dela. Dogaja pa se, da včasih izgubiš vse veselje do dela, potem to vse mine in se volja do dela spet vrne.

MOČ IZ DOMAČEGA KOLEKTIVA

Iskra: Toda kaže, da vendar za svoje delo črpate moč prav iz domačega kolektiva.

Korošec: Človek gre v svojem delu naprej, čeprav ga kdaj pa kdaj kdo poho. Tako je zdaj pri nas postala parola, da razvijamo za hobi. Težko je, ker vsakdo lahko vidi naš aparat, ko pa hočemo dokumentacijo za redno proizvodnjo v končni fazi, jim moramo povedati, da še ni kompletna. Aparat je bil razvit šele pred enim letom in je izdelek, katerega je bilo treba še precej popravljati. Sedaj smo spet v fazi, ko ponovno mislimo o novi poskusni proizvodnji (delamo tudi že začetne serije). Seveda je treba še razvijati električne napeljave in popravljati klišaje, pa tiskana vezja, orodja, dokumentacijo... To je ogromno delo. Ker pa nas je malo, napredujemo počasi; in ko potem kdo reče, le zakaj tega še niste naredili, češ, saj mečkate že tri leta, itd., nimamo besed. Drugod taka dela dela več ljudi in napredujejo jasno hitreje.

Iskra: Iskra ogromno vloga v razvojnem raziskovalnem delu, inovacije... Kako pa to vi, kot prizadeti, čutite?

Grmek: Mi smo ogromno sredstev vložili v naš novi Hi-Fi sprejemnik, tako razvojnih stroškov, kot orodja, zdaj pa bo prišla še oprema. Skupno z orodji je bilo stroškov že skupaj za staro milijardo. To razvojno nalogo — po terminologiji ji pravimo razvojna raziskava — smo prijaviteli raziskovalni skupnosti in dobili smo kredit nekako 400 milijonov. To se pravi, da smo del stroškov krili s kreditom.

NOVA INVESTICIJA

Iskra: Hi-Fi stereo je torej osnova, začetek tudi za novo investicijo. Sem bi sodil še gramofon, kasetofon, magnetofon...

Grmek: Gramofon naj bi delal naš tozdu TV Pržan. Toda tudi tam se še nekaj zatika. Za naslednje leto pa imamo v načrtu razvoja še kompaktno napravo: sprejemniku bosta dodana še gramofon in kasetni magnetofon. Vendar je problem dobiti primerni gramofon, sami pa ga ne proizvajamo. Sodil bo v pržanski program, ki pa tudi še ni dopolnjen, saj kasetni magnetofon tudi še iščemo in bi ga želeli dobiti s pomočjo kooperacije, morda tudi zunaj naših meja.

Iskra: Torej vaša nova proizvodnja ne vključuje proizvodnje tega dodatnega programa doma?

Grmek: Ne, v našem tozdu tega ne predvidevamo. Imamo že dovolj širok program, ki ga težko obvladamo, saj imamo poleg radijskih sprejemnikov še ojačevalne naprave, ki jih delamo serijsko in tudi po naročilu in pa transformatorje za druge tovarne, pa stabilizatorje...

Ko smo se odločali za omenjene koncepte, smo tudi omenili varianto za gramofone in kasetofone.

Na vsak način bi lahko izbirali med cenejšimi ali dražjimi variantami. Predvsem gre tukaj za to, da v Jugoslaviji vsi proizvajajo z večjimi močmi... Mi imamo sinusne moči 2 x 30 vatov, glasbene moči 2 x 45 vatov, drugi pa grede na večje moči. Tudi mi imamo možnost spraviti v naše ohišje večje moči. To je odvisno od želje tržišča. Cena ne bo majhna, nekoliko bodo dražji kot enak izdelek v tujini. Predvsem japonski so cenejši.

Iskra: Ali je vaš sprejemnik modernjši kot so zahodnoevropski?

Grmek: Po uporabljeni elektroniki je modernjši, po dizajnu pa ne. Toda to je posebno vprašanje.

Iskra: Začenjate z novo, veliko investicijo. Kakšen delež nove proizvodnje predstavlja doma razvita proizvodnja, kakšne so vaše perspektive vnaprej?

Pavlin: Vse, kar imamo v proizvodnji, je razvito doma. Vse kar proizvaja naša tovarna, je delo domačega razvoja. Nimamo nobenih licenc in jih nikoli nismo imeli. To je po eni strani gotovo zavidanja vredno, po drugi strani pa nas to pobja, ker nimamo dovolj širokega programa.

IN PERSPEKTIVE

Iskra: Kakšne so vaše perspektive?

Grmek: Glede programa smo že rekli, da želimo v perspektivi imeti kompletnejši program kot ga imamo zdaj. Vendar pa nam bo težko s svojimi silami ta program pripraviti za proizvodnjo, zato moramo izkoristiti zunanje partnerje za izpolnitev tega programa.

Pavlin: Že dve leti vsako leto obravnavamo razvojni program, in ga preko samoupravnih organov potrjujemo. Zelo težko ga je bilo izpolniti, kakor je že dejal Grmek, in sicer za naslednja tri področja: za področje RA, dalje radio aparati z elektronsko uro in podobne stvari, za področje ojačevalnih naprav in za področje transformatorjev. Poudariti je treba to, da smo v teh letih le uspeli zbrati entuziaste, ki niso delali samo za plačo. Sedanjost pa je postavila drugo vprašanje: kako to področje v delovni organizaciji v celoti obdržati. Gre za celotno zabavno elektronsko. Da bi si razdelili naloge, in dobili pomoč še od druge, ker je nemogoče formirati tolikšen razvoj v eni sami TOZD. Zelo veliko stičnih točk vidimo z našo temeljno organizacijo TV Pržan, kjer nekatere podsestave lahko celo enako projektirajo, enaka je senzorska tehnika ipd.

Seveda pa je čedalje bolj pereča potreba, da ocenjujejo razvojno dejavnost res tisti ljudje, ki so na teh področjih dela strokovnjaki. Velikokrat nam je spodletelo in v razvoju smo prihajali v take časovne stiske, ker nismo imeli našturinanih jasnih perspektiv glede tega, katero področje je najaktualnejše, da bi ga osvojili. Razvijali smo nekaj, za kar se je pozneje izkazalo, da smo izgubljali čas. Pri usmerjanju bi vsekakor morala besedo reči tudi marketing dejavnost. Vsak nov izdelek zelo veliko stane in je jasno, da more doživeti tudi ekonomski uspeh.

Izobraževanje kadrov za vodenje projektov

Od 16. do 20. tega meseca je bil v Portorožu posvet z delovnim naslovom „Vodenje projektov v delovni organizaciji ISKRA-AVTOMATIKA“.

Dogovor, ki se je delil v tri osnovne smeri, je pripravilo organizacijsko kadrovsko področje v sodelovanju z Visoko šolo za organizacijo dela Kranj in sicer Centrom za funkcionalno izobraževanje in svetovanje.

KAJ JE VODENJE PROJEKTOV?

Dejstvo je, da je vodenje projektov zelo kompleksen organizacijski proces, ki mora funkcionirati v delovni organizaciji ob istovrstnem normalnem opravljanju vseh rednih poslovnih funkcij dnevnih, kratkoročnih in dolgoročnih nalog. To zahteva uvažanje novih organizacijskih oblik za vodenje in spremljanje izvajanja projektov. Obenem se pojavljajo tudi nove tehnike planiranja projektov v obliki mrežnega planiranja kar nujno vodi k uporabi elektronskega računalnika. Na projektih, kakor tudi na vseh vrstah projektov sodelujejo razne službe, oddelki, pa tudi tozdi, kar pomeni sodelovanje velikega števila specialistov raznih strok. Vse to pa zahteva od sodelavcev, ki delajo na projektih, poznavanje organizacijskih principov vodenja projektov, mrežnega planiranja, motiviranja sodelavcev, koordinacije teamskega dela, komuniciranja in podobno. Zato je v primerih uvajanja organizacije vodenja projektov nujno pristopiti k ustreznemu usposabljanju širokega kroga kadrov, ki bodo sodelovali na pomembnih projektih kot tudi k detajlnemu izobraževanju specialistov, ki bodo vodili projekte ali pa so potencialni kandidati, da bodo to delo opravljali v bodoče. Ob tem ne smemo pozabiti tudi strokovnjake na najvišjih vodstvenih področjih. Nemogoče je namreč izpeljati neko organizacijo, če z njenim funkcioniranjem poslovodni kadri niso seznanjeni. Zato je nujno, da tudi poslovodna struktura detajlno spozna navedene principe in tehnike.

KAKO JE BIL FORMIRAN PROGRAM IZOBRAŽEVANJA KADROV?

Pri sestavi programa katerega izhodišča predstavljajo navedeni vidiki so bili predhodno upoštevani:

- različni nivo predizobrazbe (informativno, detajlno, formativno) udeležencev

- predznanje udeležencev s tega področja in

- stanje v delovni organizaciji, ki bo v določeni smeri vplivalo na pogostost kontaktov z vodstvom projektov.

Na navedenih izhodiščih so bili udeleženci seminarja klasificirani v tri različne skupine, čemur je bila prilagojena tudi vsebina programa in sicer:

A) Razprava za poslovodne kadre delovne organizacije in posameznih temeljnih organizacij združenega dela

B) Razprava namenjena vodjem proizvodnih oddelkov raznih služb (tehničnih in netehničnih) ter raznim

strokovnjakom iz posameznih služb, ki bodo sodelovali pri izvajanju del na projektu (inženirji, tehniki, ekonomisti, pravniki itd.).

C) Razprava namenjena sedanjim in predvidenim bodočim oziroma potencialnim vodjem projektov, ki so jih delili na skupino slušateljev, ki so dobro seznanjeni vsaj s tehnikami mrežnega planiranja in tistimi, ki jim te tehnike niso dovolj poznane.

KAKO JE DOGOVOR POTEKAL?

Celotni moto je bil nekakšen „projekt ni esperanto“, kar z drugimi besedami pomeni doseči enotni jezik udeležencev na principe in tehnike pri vodenju projektov. Kaj sploh projekt je, kaj ni, kako bomo upravljali projekt v Avtomatiki ter osnovno usmeritev in ciljno vodenje pa je bil drugi moto dogovora. V prvi vrsti je bil organiziran z namenom seznanjanja slušateljev s to tematiko. Temu primeroma so bila izbrana tudi predavanja doc. Antuna Vile, dipl. ing., priznane strokovnjake na področju vodenja proizvodnje in organizacije mrežnega planiranja ter vodenja projektov, ki je bil tudi vodja seminarja in njegovega sodelavca mgr. Antona Haca, prof. VEKŠ-a. Naj navedem samo nekaj tem iz obširnega in vsebinsko izredno bogatega programa: izdelave rokovnika, precedence, vodenje projektov in uporaba matrične organizacije, projektni informacijski sistem, izvrševanje planov, vodenje s pomočjo ciljev, pisane in ustne komunikacije, prinašanja odločitev, težave v praksi, strukturiranje projektov, vrste projektov, sistem vodstva projekta isistem izvajanja, odnosi med projekti in programi glavnega sistema, motnje v izvajanju projektov, organizacijske oblike vodenja projektov, uporaba računalnikov itd.

Za lažje razumevanje, predvsem pa za pomoč pri nadaljnjem delu na tem področju so slušatelji prejeli tudi gradivo: Vila – Leicher – Planiranje proizvodnje in kontrola rokov ter Haučev Upravljanje projektov.

POVEZAVA:

Omenjeni dogovor je zajemal delavce treje skupine nosilcev matrične organiziranosti, ki pomeni vsebinsko nadaljevanje seminarjev o planiranju, ki sta bila v Škofji Loki in Kranjski gori. S tem programom izobraževanja delavcev Avtomatike se ni zaključilo.

Pobudo za vnaprej pa predstavlja tudi dobra ocena, v katero je 90 slušateljev ocenilo tako pripravo, potek in vsebino omenjenega posvetovanja.

Š. D.

ekonomskega razvoja TOZD-a. Delavci lahko svoje pravice in dolžnost veliko bolj učinkovito izvajajo v manjših temeljnih organizacijah, kjer je tudi možnost za uresničevanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic dosti večja.

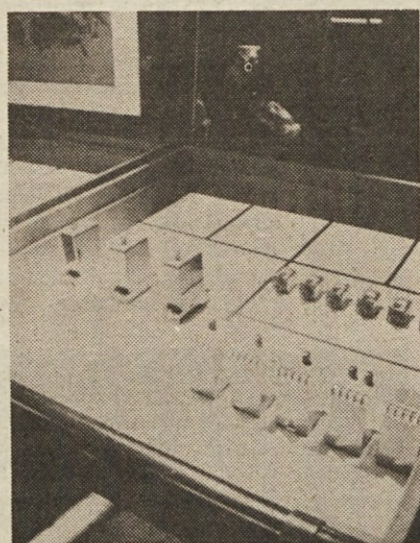
TOZD lahko opravlja samo eno glavno dejavnost, poleg nje pa pod določenimi pogoji še stranske dejavnosti, kar praktično pomeni, da obstoječe temeljne organizacije, ki opravljajo različne glavne dejavnosti, ki nimajo med seboj nič skupnega, v bodoče ne bodo mogle več tako poslovati.

V kratkem sem navedel samo nekaj bistvenih razlogov, ki so nas vodili, da smo pristopili k reorganizaciji temeljne oziroma delovne organizacije. Prepričan sem, da bodo rezultati, odraz skupnih prizadevanj vseh delavcev tozda.

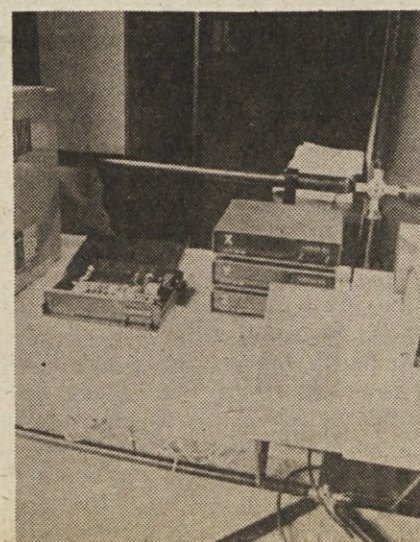
Pred kratkim smo dobili v roke osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD, ki je trenutno v javni razpravi. Na ta način naj bi vsak delavec po svojih močeh prispeval, da bi bil omenjeni akt dejansko odraz najširše razprave vseh, ki bomo na podlagi sporazuma združevali delo in uresničevali svoje družbenoekonomske in samoupravne pravice ter dolžnosti v eni izmed TOZD. Zavedati se moramo, da daje omenjeni sporazum osnovo oziroma podlago za uresničevanje medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti za opravljanje z dohodkom, za delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo ter osnovo za vse druge samoupravne splošne akte, ki morajo biti usklajeni z njim. Zato je prav, da omenjeni sporazum oziroma njegov osnutek prilagodimo specifičnosti naših TOZD. Pri iskanju najboljših rešitev se moramo zavedati, da je mnenje oziroma pubuda vsakega delavca v procesu usklajevanja in izdelave predloga enakovredna in da bomo samo v medsebojni izmenjavi mnenj našli najboljše rešitve.

V razpravo so se aktivno vključile tudi vse družbenopolitične organizacije, ki bodo sproti ocenjevale potek javne razprave. Z ozirom na pomembnost sporazuma je z zakonom tudi določeno, da je osnovna organizacija sindikata njegov sopodpisnik. O vsebini sporazuma je bilo že dosti povedanega na sestankih informativnih skupin, družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, zato naj za konec dodam sledečo misel: „Od nas samih je odvisno, kakšen sporazum bomo sprejeli. Zavzemati bi se morali, in to vsi, da bi bil sporazum dejansko tak, da bo omogočal nadaljnji razvoj socialističnih, samoupravnih, in družbenoekonomskih odnosov v temeljni in delovni organizaciji kakor tudi v družbi kot celoti.

Primož Bernot

TOZD TELA je poznana po svojih rešitvah. Nov program elektronskih časovnih relejev družine TELAMATIK je bil za obiskovalce in kupce izredno zanimiv.

Pred organiziranjem finančne funkcije v Avtomatiki

Člana poslovnega odbora za področje finančnih in računovodskih zadev mgr. Florijana Malija smo prosili za razgovor o urejanju finančno-računovodskega poslovanja in organiziranja finančne funkcije v delovni organizaciji.

Kakšno je bilo stanje v Avtomatiki ob vašem prihodu?

Gotovo vam je znano, da je inšpekcijska služba Službe družbenega knjigovodstva v juniju leta 1977 pri pregledu finančno-računovodskega poslovanja v DSSS delovne organizacije ISKRA-AVTOMATIKA ugotovila vrsto nepravilnosti pri vodenju knjigovodstva. Služba družbenega knjigovodstva je izdala odločbo, da se vse storjene nepravilnosti, odpravijo, vendar le-to ni bilo opravljeno do časa, ko sem jaz začel opravljati delovne naloge in opravila direktorja finančno-računovodskega področja.

Predaja del med mojim predhodnikom in menoj v smislu zapisnika ni bila opravljena, temveč mi je za prevzem delovnih nalog služil le skop zapisnik Službe družbenega knjigovodstva. To vsekakor ni najbolj prijetno, vendar kaj drugega ni bilo v dani situaciji ob neurejenem knjigovodskem stanju mogoče.

Če pogledamo podrobneje razmere v TOZD delovne organizacije, kje so bili glavni vzroki za nastale nepravilnosti?

Menim, da bi bilo nepoznavalcem razmer in računovodske tehnike nerazumljivo, če bi navajal vse nepravilnosti, ki so bile storjene. Poleg tega pa ni moja naloga, da bi ugotavljal vzroke in odgovorne za nastanek nepravilnosti, temveč je moja vloga le, da po svojih strokovnih zmožnostih nudim pomoč, da se stanje razčisti.

Vse TOZD v sestavi DO so do 1. 1. 1978 poslovale prek žiro računa delovne organizacije, kar je bilo sicer dovoljeno. Finančna služba, ki je v skladu s samoupravnim sporazumom opravljala finančno funkcijo za potrebe TOZD, pa ni za vsako TOZD posamezno in natančno vodila interne tekočega računa. To je povzročilo, da so se denarna sredstva nekontrolirano prelivala med TOZD brez vednosti in samoupravnih odločitev delavcev TOZD. Delavci TOZD niso bili informirani o stanju njihovih denarnih sredstev in o stanju posojenih denarnih sredstev drugim TOZD. Analitično knjigovodstvo kupcev in dobaviteljev se je prav tako do 30. 6. 1977 vodilo za vse TOZD v DSSS. To knjigovodstvo ni bilo usklajeno s kupci in dobavitelji, kot to zahteva zakon o usklajevanju terjatev in obveznosti.

Zaradi tega TOZD niso bile informirane, koliko dolgujejo, oz. terjajo od svojih poslovnih partnerjev. Analitično knjigovodstvo, ki so se vodila v DSSS niso bila usklajena s knjigovodstvom TOZD.

S tem sem navedel le grobe nepravilnosti, katere je ugotovila Služba družbenega knjigovodstva ter so vodile TOZD k odločitvi, da sedaj v celoti same opravljajo računovodsko in finančno funkcijo.

Preden povzamemo kakršne koli korake za v naprej bo potrebno razčistiti staro poslovanje?

Delavci finančno-računovodskega področja v DSSS sedaj opravljajo le računovodska dela za potrebe DSSS in razčiščujejo oz. usklajujejo knjigovodska stanja iz leta 1975, 1976 in delno 1977. leto. Razčiščevanje takimenovanega „starega poslovanja“ poteka zaradi obilice knjigovodske dokumentacije in nepravilnosti zelo počasi. Ugotavlja se, da bodo določeni popravki nepravilnosti vplivali na celotni prihodek in končno na dohodek TOZD za obdobje preteklih let.

Vsi ti popravki pa se lahko izvršijo le na osnovi posebnih odločb Službe družbenega knjigovodstva. Zato pričakujemo, da bo v kratkem v DO prišla ponovno inšpekcijska služba, ki nam bo v pomoč, da bomo dokončno

lahko odpravili knjigovodske nepravilnosti, ki so nastale v preteklih letih. Precej dela pri razčiščevanju je sedaj že opravljenega tako, da imamo upanje, da bomo do zaključnega računa vse stvari v glavnem normalizirali.

In kakšen je osnoven pogoj, da bomo začeli uspešno gospodariti?

Da posvečamo posebno pozornost urejanju knjigovodskega stanja nas sili tudi dejstvo reorganizacije, oz. konsolidacije nove Avtomatike. Pogoj da bodo novo ustanovljene TOZD lahko uspešno začele gospodariti, pa so tudi čisti ekonomsko finančni odnosi med TOZD. Tako zdaj hkrati z usklajevanjem ekonomsko finančnih odnosov med obstoječimi TOZD razdeljujemo na novo ustanovljene TOZD ustrezna sredstva in njihove vire.

Sedanji ekonomski položaj TOZD ni najbolj ugoden. TOZD imajo vse preveč denarnih sredstev vezanih v zalogah, kar negativno vpliva na rentabilnost poslovanja. Neoptimalna raven zalog in to predvsem surovin kot najbolj nelikvidne oblike sredstev, je tudi eden izmed osnovnih vzrokov, da je DO AVTOMATIKA kot celota investicijsko nesposobna.

Vezava denarnih sredstev v vseh oblikah bo morala bolj natančno temeljiti na načelih poslovanja, kajti le na ta način bomo lahko dosegli optimalni obseg zalog in TOZD investicijsko usposobili, da bodo sposobne uresničiti načrtovane razvojne načrte.

Kako si predstavljate delovanje finančne funkcije na ravni delovne organizacije?

Nova Avtomatika v transformirani obliki zahteva tudi ustrezno razvit koncept finančne funkcije; zato je potrebno vzporedno s preobrazbo DO preobraziti tudi delovanje finančne funkcije. V skladu z zakonom o temeljnih kreditnega in bančnega sistema predvidevamo, da bomo na ravni delovne organizacije delovanje finančne funkcije organizirali v obliki posebne finančne službe. Le-ta naj bi uresničila koncentracijo finančnih sredstev ob decentralizaciji upravljanja.

Ekonomska nujnost je, da denar kroži med TOZD v okviru DO in sicer ob neokrnjeni pravici delavcev, da z njim upravljajo. Osnovna načela poslovanja t.j. rentabilnost, ekonomičnost in likvidnost zahtevajo, da si TOZD medsebojno v denarnimi sredstvi pomagajo s poudarkom, da se s tem ne krši pravica samostojnega razpolaganja z njimi. S tem želimo poudariti, da so za uspešno združeno delovanje finančne funkcije pogoj čisti medsebojni ekonomskofinančni odnosi, poleg tega pa mora finančna služba pri delavcih TOZD imeti zaupanje.

Vidite, sedanje stanje pa ne zagotavlja tem naštetim pogojem, zato nalaga ustanoviti posebno finančno službo, ki naj bi na samoupraven način združeno izvajala finančno funkcijo TOZD, ne bo lahka. Vendar upam, da bodo delavci TOZD le uvideli, da z drobnimi zneski še nihče ni obogatel in, da bo le z združenimi sredstvi mogoče doseči sinergijske učinke poslovanja. Hkrati menim, da ima TOZD, ki si z organizacijo finančne funkcije zagotovi polno samostojnost pri financiranju svojega poslovanja, vse potrebne osnove za „podjetniško“ obnašanje. Skupni interesi, ki zahtevajo spoštovanje tudi interesov drugih TOZD so vodile TOZD, da so se združile v DO. Z istim interesom bi morale TOZD tudi združevati del finančne funkcije na ravni DO.

In kako se bo finančna funkcija izražala v posebni finančni službi na ravni delovne organizacije?

Zaključim lahko z mislimi, da je za novo Avtomatiko nujnost, da se ustanovi posebna finančna služba na ravni DO, ki bo lahko realizirala komplicirane oblike poslovanja, zlasti na področju pridobivanja skupnega dohodka in prihodka. Posebna finančna služba bo s svojo vlogo združevanja denarnih sredstev za dolgoročne in kratkoročne potrebe lahko bistveno prispevala k optimalizaciji načel financiranja, katerih pozitivni učinki se izražajo v dohodku TOZD. Dohodek TOZD pa je osnovni kriterij za oceno razvoja samoupravljanja, kar pomeni, da bo s tem hkrati prispevala tudi k razvoju samoupravljanja.

Š. D.

Vtisi iz nove tovarne v Tolminu

Kako čas beži! Te dni je minilo točno pol leta, ko smo se zbrali na Poljubinskem polju pri Tolminu, kjer smo prisostvovali svečani, zgodovinski slovesnosti – otvoritvi novih proizvodnih prostorov tovarne avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin. Prav je, da osvežimo spomin, zato pogledimo, kaj smo pridobili s to pomembno investicijo.

Novi prostori stojijo na površini 2500 m². V spodnjem delu je proizvodna hala, nova kuhinja in jedilnica ter garderobe, v gornjih prostorih pa so pisarniški prostori za tehnične službe, ki spremljajo proizvodnjo. V obstoječo investicijo spadajo še kotlarna, napajalna postaja, diesel agregat, ter

trafo in plinska postaja. Okrog nove hale pa so bila izvedena tudi obsežna zemeljska dela. Poleg gradbenih del, je bila nabavljena tudi domača in uvozna oprema za obstoječe tehnološke postopke in proizvodnjo magnetnega vžigalnika po licenci Bosch ter sodobna oprema za proizvodnjo visoko kvalitetne keramike. Celotna investicijska vlaganja so znašala 11,8 S milijard din.

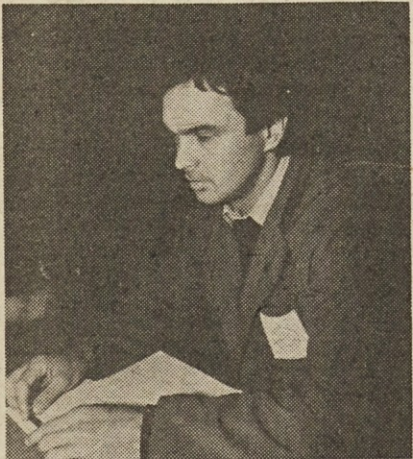
Res, pogled na nove proizvodne prostore je enkratni, tudi notranjost je zelo lepo urejena. Tak občutek dobi človek, ko stopi prvič v novo halo. Kako pa se počutijo, kaj o njej menijo zaposleni, pa bomo razbrali iz majhne ankete, ki smo jo pripravili za naš list.

opreme „Kovinstroj“ Grosuplje le-te še ni v celoti dobavil.

3. občutna zakasnitev, ki vpliva na osvajanje tehnološke izdelave magnetnega vžigalnika po licenci Bosch, je tudi v dobavi tehnološke opreme za to linijo, predvsem „Prvomajske“ Zagreb.

4. izredno pa smo zadovoljni z dobavo uvozne opreme, ki je prispela v celoti v predvidenem roku.

Pri izvajanju programske investicije moram omeniti in pohvaliti izredno sodelovanje s sektorjem za investicije v delovni organizaciji in s strokovnimi kadri, ki na tem delajo. Ob tej priliki se jim za to sodelovanje še enkrat toplo zahvaljujemo.

ŽIVKO KAVS, vodja investicij

Cilj, ki je bil zastavljen z obstoječo investicijo, še ni v celoti realiziran, za kar obstojajo naslednji razlogi:

1. domači dobavitelji tehnološke opreme, prav tako opreme za jedilnico in kuhinjo, so praktično v celoti vsi zamudili rok dobave. V tem trenutku (19. 10.) še ni urejeno ogrevanje tovarniškega kompleksa, pričakujemo pa, da bo tudi ta pereči problem v najkrajšem času rešen, saj je plinska postaja urejena, pa tudi zima že kaže svoje prve znake.

2. tovarniška kuhinja še ne obratuje v novih prostorih, saj proizvajalec

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, LJUBLJANA

Uspešen nastop na sejmu obdelovalnih strojev v Milanu

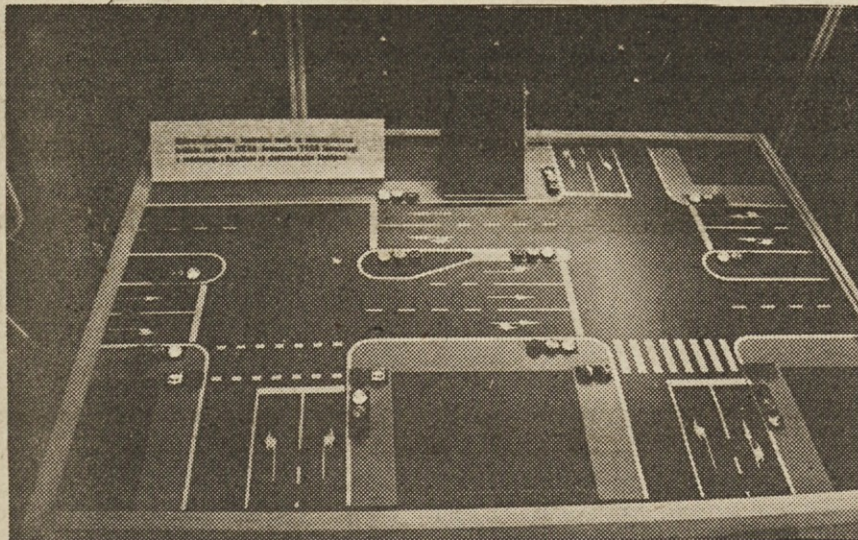
V začetku letošnjega leta so v Avtomatiki pričeli razgovore s posameznimi proizvajalci obdelovalnih strojev v Italiji o možnostih dobave merilnikov pozicije, digitalnih merilnih sistemov za geometrične veličine in elektronskih polnilnih naprav za obdelovalne stroje. V razgovorih je zelo uspešno sodelovala poleg Avtomatike in Iskra – Milano tudi italijanska firma ELPOS, ki bi tudi sicer proizvajala del krmilnega sistema.

O tem, kakšne možnosti ima v bodoče Iskra – Avtomatika za nastop na italijanskem trgu nam je v razgovoru povedal član poslovnega odbora za področje elementov in naprav Franc Vreček, dipl. ing. „V dneh od 7. do 14. oktobra je bil organiziran v Milanu specializiran sejem obdelovalnih strojev, na katerem je nastop Iskre Avtomatike doživel izredno pozornost tako s strani konkurenčnih podjetij

(proizvajalcev elektro opreme) kot s strani kupcev (proizvajalcev obdelovalnih strojev). Avtomatika je razstavljala na dveh razstavnih prostorih in sicer enkrat skupno z italijansko firmo ELPOS, kjer so bili razstavljeni merilniki pozicije, digitalni merilni sistemi za geometrijske veličine, elektronske krmilne naprave, letve za merilne sisteme in na razstavnem prostoru renomiranega italijanskega proizvajalca obdelovalnih strojev CANAVESE, kjer je bila elektronska krmilna naprava prikazana v živo, to je v pogonu.

Predstavniki firme CANAVESE in ostali potencilani kupci so bili izredno navdušeni nad delovanjem celotnega krmilnega sistema. Pred nami je torej izredna priložnost, da se z izdelkom, ki je v celoti rezultat lastnega razvoja, uspešno vključimo na tako zahteven trg kot je italijanski.“

Š. D.

V eni izmed prejšnjih števil glasila smo pisali o udeležbi Avtomatike na sejmu Elektrike v Ljubljani. Tokrat pa objavljamo nekaj fotografij razstavljenih eksponatov, s katerimi so se predstavile nekatere temeljne organizacije omenjene delovne organizacije.

TOZD Inženiringi je razstavljal mikroračunalniško kontrolno enoto za semaforizirana križišča. Omenjeni eksponat je bil razvit v sodelovanju s Fakulteto za elektroniko v Ljubljani.

LUCIJAN PIRIH tehnolog montaže

Če pogledamo najprej montažo, kjer sem zaposlen, moram priznati, da je urejena po najmodernejših tehnoloških metodah, zato bi morala dati tudi večjo produktivnost. Žal, le te v celoti še nismo dosegli. Razlog za to je treba vsekakor iskati v premajhnem zalaganju nas vseh, od pripravljalnih služb do neposrednih proizvajalcev. Prav v tem, v odpravi dosedanjih pomanjkljivosti pa vidim našo veliko nadaljnjo nalogo. Mislim pa, da to velja za vse zaposlene v naši TOZD.

DANICA DOBRAVEC, justerka na liniji magnetnega vžigalnika

Zelo sem ponosna na nove delovne prostore, ki so res lepi, svetlejši, zračnejši in sploh primernejši za delo, saj so pravo nasprotje tistim prostorom, kjer smo opravljali dela in naloge pred preselitvijo. Vendar moram ob tem povedati velikokrat dokaj žalostno ugotovitev, da tekoči trak montaže magnetnega vžigalnika še vedno ne teče tekoče. Sem pa hodimo vendar zato, da bi delali in da bi z rednim delom omogočili sebi in vsem zaposlenim boljši jutri.

LUDVIK LEBAN, delavec na polavtomatu BRT

Najprej moram pohvaliti že samo zamisel o izgradnji teh novih prostorov, saj so res velika pridobitev, da o večji zračnosti, svetlobi in večji prostorski razporeditvi strojev niti ne govorimo. Jaz delam na novem polavtomatskem stroju, ki je bil nabavljen prav v okviru te investicije. Z delom sem zadovoljen, tudi nad osebnimi dohodki se ne morem pritoževati. Res pa je, da bi se sedaj, ko imamo izredne delovne pogoje, lahko vsi skupaj še bolj zavzeto spoprijeli z delom, saj se še premalo zavedamo, da je treba to novo pridobitev tudi odplačati.

ZVONKA KAVČIČ, delavka na balansiraju magnetnega vžigalnika

Težko bi dobila primerne besede, da bi lahko pojasnila razliko med staro halo in novo, kjer sem sedaj zaposlena. To je za nas velika in pomembna pridobitev. Le ogrevanje bi morali čimprej urediti, saj je posebno v jutranjih urah že zelo hladno. Trenutno delam še na starem stroju, kjer so pogoji zelo težki. Upam pa, da bom na novem stroju, ki je že dobavljen, lahko še bolj dvignila kvaliteto mojega dela. Kljub temu, da je doseganje norme zelo težko, se trudim, da jo vedno dosežem, zato naj pripomnim, da bi se morali tudi drugi tako truditi,

saj je še veliko primerov, kjer dobijo zaposleni za manjši trud večje plačilo.

DUŠICA RUTAR, delavka v navijalnici

Tudi jaz imam mnogo pohval na račun novih prostorov, saj mi še sedaj misel na stare, prenatrpane prostore še vedno sproži val nezadovoljstva in slabe volje. Tudi o počutju na delovnem mestu se moram pohvalno izraziti, prav tako sem zadovoljna z osebnimi dohodki. Opažam pa, da bi v navijalnici lahko dosti več naredili, če bi se pri delu bolj zavzeli, če bi mi vsi imeli v mislih dejstvo, da moramo dolg za to veliko pridobitev kar najhitreje vrniti.

JELKA OZEBEK, justirka žarilnih svečk

Razlika med sedanjimi in prejšnjimi prostori je očitno zelo velika, čeprav smo mislili, da bo mirnejše, nas pa le nekoliko moti hrup bližnjih strojev. Tudi izhodna vrata, ki so izključno namenjena le za viličarje, so često odprta, tako da je velikokrat čuti preprih. Le temu pa so krivi posamezniki, ki nedovoljeno uporabljajo ta izhod. Sicer pa je že sam občutek drugačen, saj delamo pri naravni svetlobi, glavno pa je, da ni več prostorske

stiske. Tudi z osebnimi dohodki sem zadovoljna, seveda pa bi bili še boljši, če bi se res vsi zavzelo lotili del in nalog, saj imamo še kako dobre delovne in prostorske pogoje.

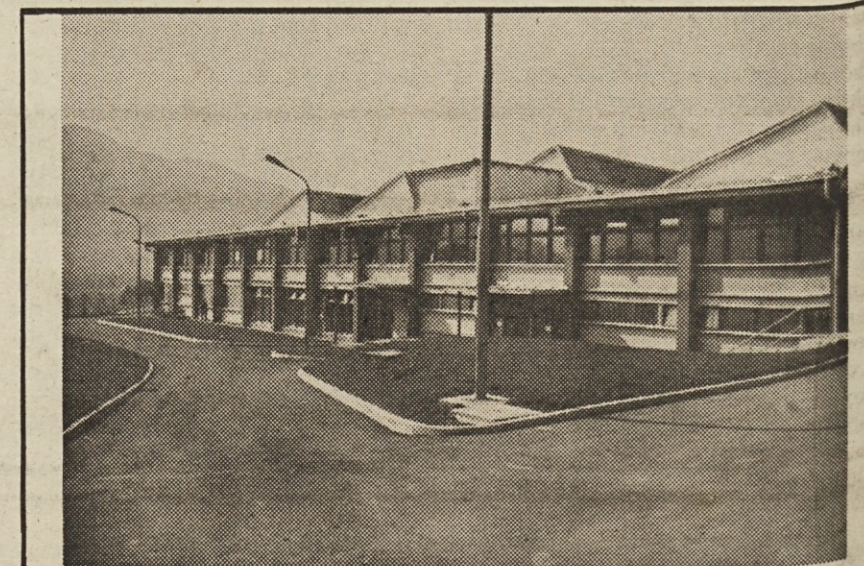
IVANA RUTAR, kontrolorka v končni kontroli žarilnih svečk

Res ni primerjave med staro in novo tovarno, saj je tu vse bolj „udobno“, več prostora, naravna razsvetljava, skratka, tu je delovno počutje odlično. Žal, tukaj smo že šest mesecev, a še vedno ne znamo ali pa nočemo izkoristiti delovnega časa tako, da bi produktivnost našega dela dvignili na zavidljiv nivo. Opažam, da je delovna in splošna disciplina zelo slaba. Naj mi bo oprosteno, vendar moram kritizirati posebno mlajše, ki češče nekontrolirano zapuščajo delovna mesta, vendar predpostavljeni ne ukrepajo, ne poizkušajo tega preprečiti. Torej pade del krivde tudi na njih. In kaj nam preostane? Te slabosti moramo čimprej odpraviti, saj smo zdrav in sposoben delovni kolektiv.

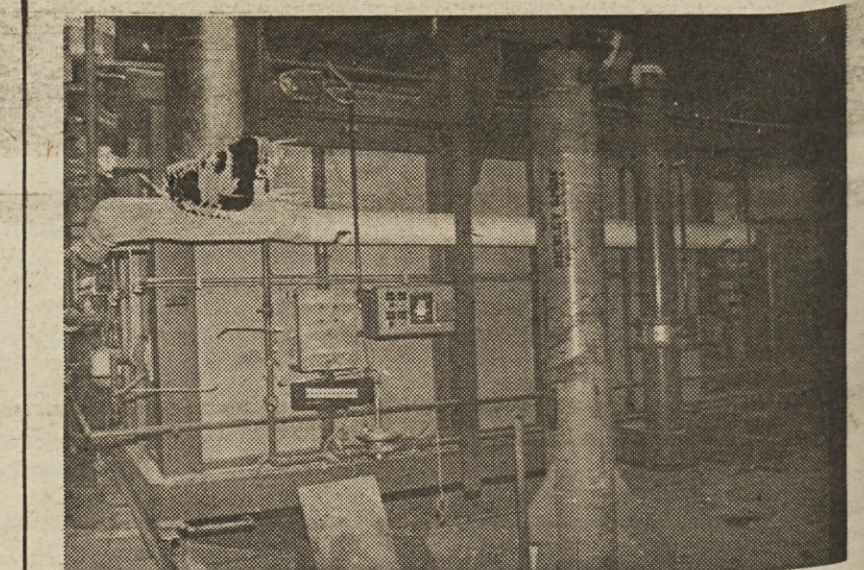
NAŠ ZAKLJUČEK

Z anketo smo dobili zanimive, predvsem pa kritične ugotovitve, ki se med seboj ne razlikujejo mnogo. Videli smo, da z novo proizvodno halo nismo dobili le novih zidov, dobili smo del nove tehnologije in določene organizacijske spremembe. Vsi vemo, da je bila gradnja proces, ki je trajal dve leti. Sedaj, ko tovarna stoji, ko izvajamo novo tehnologijo, novo organizacijo, se moramo zavedati, da je tudi to proces, procesa pa ni mogoče izvesti po kratkem postopku, ampak traja nekaj časa. Seveda pa je še kako važno, da se vsi, ki smo vključeni v ta proces tega zavedamo in da se ne obnašamo birokratsko, ampak po načelu: NE SAMO KAR VELEVA MU STAN, KAR ZMORE, TO MOŽ JE STORITI DOLŽAN!

Marko Rakušček
Alojz Zorjan

Lepo pročelje nove tovarne.

Šest mesecev je minilo, ko so se zaposleni preselili iz starih, utesnjenih prostorov v nove, svetlejšje in primernejše za delo. Prostorske stiske ni več, delo je prijetnejše, kljub temu pa produktivnost le še nekoliko šepa. Naš posnetek prikazuje kontrolo kovinskih polizdelkov.

Interbiro 78 uspel

Prejšnjo soboto se je končala na zagrebškem velesejmu jubilejna, deseta mednarodna razstava naprav za obdelavo podatkov in pisarniške opreme „Interbiro 78“. Svoje izdelke je na njej predstavilo približno dvesto razstavljalcev iz dvajsetih tujih držav in Jugoslavije. Med vidnejšimi je bila

Iskra se je odločila za zastopanje te firme pred dobrim letom dni, in sicer zlasti zaradi perspektivnih možnosti za sodelovanje med to firmo in Iskro, zlasti pa njeno delovno organizacijo Avtomatika, oziroma temeljno organizacijo Inženiringi.

Največji kupci izdelkov te firme so

ISKRADATA na sejm Interbiro - 78.

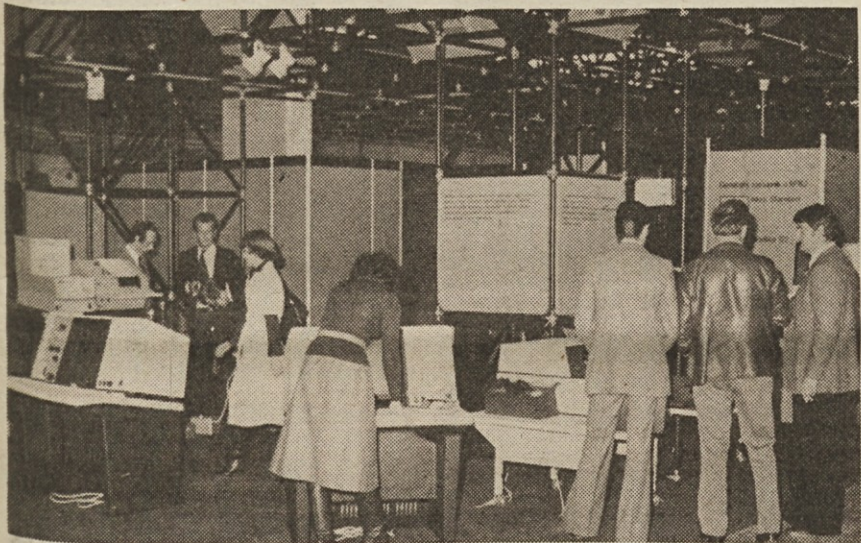
gotovo tudi Iskra, ki je razstavljala na dveh mestih — na enem je temeljna organizacija Računalniki predstavila računalniški sistem Iskradata 1680 in mikroračunalnik Iskradata C-18. Na drugem razstavnem prostoru je temeljna organizacija Iskra Standard v delovni organizaciji Iskra Commerce predstavila izdelke firm Pohlshöder in Kodak.

Oba Iskrina računalnika, tako manjši kot večji, sta med številnimi obiskovalci vzbudila izredno zani-

pri nas banke in druge večje ustanove.

Podobno kot za Pohlshöderja je temeljna organizacija Iskre Commerce — Iskra Standard generalni zastopnik tudi za ameriško firmo Kodak — Eastman Kodak. Sedež te firme je v Rochestru v državi New York v ZDA, zastopstvo pa izvajamo preko firme Kodak GmbH z Dunaja.

Od zelo obsežnega proizvodnega programa tega velikanskega mednarodnega koncerna, se je Iskra odločila za zastopanje Kodakove mikrofilmske

Veliko zanimanje za Kodakove naprave.

manje. Ob tem naj zapišemo, da je stojnico naše temeljne organizacije Računalniki obiskal tudi generalni direktor švedske firme DATASAB Gunnar Wedell. Obisk je bil dejansko nadaljevanje že začelih pogovorov med Iskro in DataSaab o sodelovanju med firmama. Ti pogovori so se nadaljevali tudi naslednji dan v Ljubljani, kjer sta delegaciji sklenili, da bomo opremo za jugoslovanski projekt modernizacije naprav oziroma postavitev novih centrov za kontrolo zračnega prometa skupaj ponudili jugoslovanskemu uporabniku, s tem, da bo znala Iskrina udeležba v vrednosti najmanj petino. Iskra bo v okviru tega sodelovanja ponudila računalniški sistem Iskradata 1680.

Kot že rečeno je Iskra Standard predstavila firmi Pohlshöder in Kodak. Firma Pohlshöder ima sedež v Dortmundu. Zaposluje 1.200 delavcev, ustanovljena pa je bila leta 1855 in je največja zahodnonemška tovarna na področju gradnje trezorske opreme in specialnega pohištva za pisarne in skladišča.

opreme, kar je vsekakor v interesu naše tovarne optičnih in steklopihaskih naprav — bivše Vege, ki deluje v okviru delovne organizacije Elektromehanika.

Ta kolektiv iz Ljubljane je že začel pogovore s Kodakom o proizvodnji mikrofilmskih čitalnikov za Kodaka v Jugoslaviji in za izvoz v druge dežele. Potekajo tudi pogovori o tesnejšem dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju, predvidena pa je tudi sklenitev kooperacijske pogodbe. Pri tem velja še zapisati, da je Kodak pokazal veliko zanimanje za nakup različnih drugih Veginih izdelkov.

Prodaja Kodakove mikrofilmske opreme se je v Jugoslaviji v zadnjem času izredno povečala. Kupci so predvsem banke, zavarovalnice, različne ustanove, zdravstvo, industrija in številni posebni kupci. Za Kodaka se je odločila tudi Iskra, ki ima že dva mikrofilmska centra, prvega za snemanje pisarniške dokumentacije v PPC v Ljubljani, drugega pa v kranjski Elektromehaniki za snemanje tehniške dokumentacije. L.D.

Iskrina filijala v Nišu.

Iskra trdno v Nišu

Pisali smo že, da proslavlja Iskrin servis v Nišu ta mesec že deseto obletnico obstoja. Obisk pri naših serviserjih v tem mestu smo ob njihovem jubileju izkoristili tudi za pogovore z vodilnimi predstavniki naše filiale v tem mestu, direktorjem Radoslavom Kocićem, sekretarjem zveze komunistov Miroljubom Grozdanovićem, predsednikom sindikalne organizacije Zlatiborom Stankovićem in, seveda, predsednikom zbora delovnih ljudi Tomislavom Arsekićem.

Kot že rečeno, proslavlja naš servis v Nišu deseto obletnico obstoja, predstavništvo pa imamo v Nišu nekaj manj kot šest let. „Ob ustanovitvi filiale leta 1972 smo dosegli realizacijo v višini 25 milijonov dinarjev. Lani se je ta številka povzpela že na 160 milijonov dinarjev, letos pa bo predvidoma višja od lanske še za dvajset milijonov dinarjev. V šestih letih torej več kot osemkratno povečanje,“ je s ponosom povedal direktor filiale Radoslav Kocić.

Do takšnih uspehov pa niso zlahka prišli. Zavedati se namreč moramo, da je pač Niš, kot sami pravijo, srce Elektronske industrije, da je širše območje Niša med najmanj razvitimi v Jugoslaviji in ne nazadnje, da je tamkaj izredno težko dobiti strokovno usposobljene kadre. V prvih letih obstoja je bil za Iskrino kolonijo v tem mestu že pravi praznik, če so prodali Iskrin televizijski sprejemnik. Zdaj to ni več čudež: na mesec jih prodajo okoli 100. Podobno je bilo tudi s servisiranjem našega proizvodnega programa.

Delno je za to „kriva“ tudi Elektronska industrija, ki ima v svojem mestu izredno lepe in sodobno opremljene servisne prostore, naš Iskrin servis, pa je domov in v starem in nič kaj preveč reprezentativnem posloju nedaleč od železniške postaje. Povrh vsega je bil še izredno slabo opremljen. Vse to, morda, niti ni toliko pomembno, kajti domačini, Nišlije, so bolj zaupali svoji Elektronski industriji, kot kateremukoli „tujcu“.

in kljub vsem tem, lahko bi rekli začetnim težavam, je Iskrina kolonija v Nišu — zdaj šteje že 25 delavk in delavcev — dosegla takšen uspeh. „Z gotovostjo lahko trdimo, da smo opravili veliko delo. Trdo smo delali, mnogo pa je k temu prispevalo tudi dejstvo, da spoštujemo pregovor: 'kupec ima vedno prav.' Naše vodilo je

Pogled na našo prodajalno v Nišu.

bila tudi skrb za obdelavo terena,“ so poudarili sogovorniki.

In ne samo po ekonomski plati. Iskra se je tvorno vključila tudi v življenje, družbenopolitično življenje mesta samega, tako da lahko zdaj rečemo, da je Iskra v Nišu sestavni del tega mesta, ne pa nek vrinek. Pogosti stiki s tamkajšnjo gospodarsko zbornico, različnimi organi, sveti potrošnikov pri občinski skupščini, sodelovanje s tamkajšnjimi šolskimi in visokoškolskimi ustanovami in, ne navsezadnje, tesni stiki z Elektronsko industrijo samo potrjujejo, da Iskra v Nišu nismo več tujci. Kdaj pa kdaj smo celo med prvimi, kot je bilo na primer takrat, ko je naša filijala prva v tem mestu glasovala za vpis posojila za gradnjo cest na tem območju.

Prizadevnost in uspehi naših Iskrašev v Nišu so na dlani, čeprav se srečujejo še vedno z mnogokaterimi manjšimi ali večjimi problemi. In nanje so naši sogovorniki opozorili z vso resnostjo. Prvi je vsekakor ta, da bi lahko v Nišu prodali dosti več nekaterih Iskrinih izdelkov, če bi jih

pač v prodajalni imeli. Nič manjši, če ne celo večji problem je sedanja lokacija prodajalne, ki ni najboljše, nezadovoljni pa so tudi s skladiščnimi prostori ter transportom. Tudi na račun servisa je še vedno slišati marsikatero pripombo. Med njimi to, da prihodnost novega Iskrinega servisa — zdaj imamo servis na dveh lokacijah —

ni gotova, saj imamo novi servis v najetih prostorih in nas lahko iz njih dobesedno vržejo kadarkoli se jim bo to zahotelo, seveda po poteku najemniške pogodbe. Servis bi bilo treba nujno tudi strokovno okrepiti ter tehnično boljše opremiti. Med nekoliko manjše, čeprav odločilne probleme so uvrstili reševanje stanovanjske problematike zaposlenih. Nikakor tudi ne morejo razumeti odnosa nekaterih vodilnih delavcev v Iskri, katere so že večkrat vabili v Niš, toda za mnoge je to mesto „predaleč“ problem pa je verjetno v tem, da nima letališča in je potovanje do tja resnično precej utrudljivo. Izjema pri tem so seveda le predstavniki Iskre Commerce, saj je konec koncev to njihovo predstavništvo ter kranjskih tovarn električnih ročnih orodij ter števec. „Zapišite imeni Viktorja Zupančiča iz ERO in Janka Dernača iz Števcev. Oba nas rada obiščeta, za druge pa smo, kot vse kaže, predaleč,“ je dejal direktor filijale tovariš Kocić.

Lado Drobež

Vtisi s srečanja mladih Iskre Commerce

Za nami je že peto tradicionalno srečanje mladih iz delovne organizacije Iskra Commerce v Poreču. Uspelo je v vseh pogledih, ter izpolnilo zastavljeni cilj: zbrati na enem mestu mlade Iskraše iz različnih krajev, kjer ima Iskra Commerce svoja predstavništva, trgovine in servise. Zbrati, da se seznani in sprijatelji, da se pogovorijo o delu, pa načrtih za delo v prihodnje, da se seznani s poslovanjem Iskre Commerce in celotne sestavljene organizacije in, ne navsezadnje, da se spočijejo in pomerijo v različnih športih, saj so konec koncev prispevali del denarja za srečanje sami, prihraniti pa so si morali tudi dva dni dopusta.

Na kratko smo o tradicionalnem srečanju pisali že v zadnji številki našega glasila, kot smo obljubili pa bodo tokrat o poreškem seminarju, pa tudi o delu mladine v Iskri Commerce, spregovorili udeleženci sami. Še to: intervjuje z njimi objavljamo po istem vrstnem redu, kot smo jih imeli v poreškem hotelu Delfin, torej od Jasne Kovčič iz Beograda, ki se je prva opogumila, pa do Vojka Lendere, ki se je odločil za „finale“.

Jasna Kovčič — filijala Beograd:

„Prvč sem na tradicionalnem srečanju mladih Iskre Commerce, saj v Iskri delam šele dva meseca. V tem času sem že dosti slišala o tem seminarju in zdaj lahko rečem, da mi je zelo všeč. Zlasti bi opozorila na zanimivo predavanje, ki ga je imel Dani Bumik o problemu koroških Slovencev. Menim, da bi morali mi v domovini nameniti dosti več pozornosti tem ljudem, ki živijo prek meje. Mnogo bi lahko pri tem prispevali tudi mi mladi.“

Čeprav še nisem dolgo v Iskri, sem opazila, da smo v Beogradu mladi dobro organizirani in tudi aktivni. Navsezadnje je zgovoren tudi naslednji primer: da so se lahko poreškega srečanja udeležili mladi beograjski serviserji, so morali delati več popoldnevov, da so lahko nadomestili zamujeno. Tudi mi v beograjskem predstavništvu smo delali nadure. Res, vsi smo se trudili, da bi lahko prišli v Poreč. Iz Beograda do tukaj smo potovali polnih dvanajst ur. Pa mislite, da smo bili utrujeni? Ne. Komaj smo čakali, da pridemo v Ljubljano in potem v Poreč, da bi se srečali z našimi prijatelji iz Slovenije.“

Nedeljko Trebovac, prodajalna Banja Luka:

„Poreško srečanje mi je zelo všeč in menim, da bi moralo resnično postati še bolj tradicionalno: je pač

Mladi Iskre Commerce med uradnim delom srečanja v Poreču.

edina možnost, da se mladi iz Iskre Commerce, ki smo dobesedno raztreseni po vsej Jugoslaviji, vsaj enkrat na leto dobimo na enem mestu. Še tole bi povedal: menim, da bi se moralo poreškega srečanja udeležiti še več mladink in mladincev, saj nas je v Iskri Commerce dosti, dosti več kot pa osemdeset.“

Đorđe Svjetličić, filijala Beograd:

„Kaj naj ti povem? Verjetno to, kar ti je že Jasna. Iz leta v leto se v Beogradu borimo, da bi nas naši neposredni šefi pustili na poreški seminar. Da smo lahko šli, sta nam letos najbolj pomagala direktor filijale Dragoljub Vuković in vodja servisa Žarko Batar. Slednji nas je celo pospremil na avtobus. Za avtobus smo se namreč odločili zato, ker je dosti cenejši, čeprav smo potovali polnih dvanajst ur.“

O samem seminarju bi dejal tole: je zelo poučen in nujen. Seznajanja nas z delom v Iskri in v Iskri Commerce, te

poslal priljubljeni Vlado, mladinec iz Beograda, ki se letošnjega srečanja ni mogel udeležiti, bil pa je že na vseh prejšnjih štirih. „Mnogo uspeha u radu, na sportskim terenima i sve najlepše u Poreču vam želi Vlado iz industrijske prodavaone 4 iz Beograda,“ je v telegramu zaželel mladim udeležencem.

„V dneh, neposredno pred odhodom v Poreč,“ je nadaljeval Đoka, kot vsi kličejo predsednika mladinske organizacije predstavništva in servisa v Beogradu, „smo sprejeli v mladinsko organizacijo sedem novih mladih delavk in delavcev, zdaj pa se zavzemamo, da bi čimveč mladih sprejeli tudi v članstvo zveze komunistov.“

(Nadaljevanje na 14. strani)

Nabava med Scilo in Karibdo

Centralna nabava v Industriji elementov, ki deluje v okviru komercialne ima dve glavni nalogi: uvoz repromateriala in koordinacijo nabave po 9 TOZD te DO. Vloga nabavnih služb postaja ob prizadevanjih za ekonomičnejše poslovanje vse pomembnejša. Zmanjšanje zalog in s tem manjša vezava obratnih sredstev je še kako pomembno. Zato smo prosili pomočnika direktorja Kolomana Varga, ki vodi nabavo v IEZE, naj nam pove, kako in v kolikšni meri jim to uspeva.

Katere naloge opravlja „centralna“ nabavna služba v IEZE in kakšen je njen odnos do nabavnih služb v TOZD?

Naša nabava si je skupno s TOZD izoblikovala mesto, ki ga ima. To je važno predvsem zato, da ta funkcija TOZD ni vsiljena, ampak je organsko in sporazumno zrastle tako ob delu in potrebah, ki so se kazale v poslovanju in proizvodnji.

Naša prva naloga je uvoz repromateriala in surovin za proizvodnjo. Uvažamo seveda le tisti material, ki ga na domačem trgu ni moč dobiti, ali pa ga ni v tisti kvaliteti, ki ga zahteva naša specializirana proizvodnja. Uvoz urejamo za vse naše TOZD, razen za TOZD Polprevodnike in Specialne elemente, ki tudi operativno okrog uvoza urejata sami.

Za naš uvoz, pravzaprav za operativno, ki jo izvajamo prek IC, ki je formalni uvoznik, je značilna velika razdrobljenost po artiklih. Tako imamo kar 140 dobaviteljev, spekter dobavljenih materialov in polizdelkov

pa je še bolj pisan. Naj za primer naštejemo le nekaj postavk, kjer uvažamo večje količine: kobalt iz Zaira, pokositrano žico, Al-folio, srebrilne paste, barijev ferit in različne mehanske sestavne dele.

Ena izmed glavnih nalog nabave je pripraviti material za proizvodnjo, ob tem pa naj bi ga bilo na zalogi le za sproti, to kaže ekonomska računica kot edino pametno. Koliko vam je uspelo uresničiti to načelo ekonomike?

„Od danes naprej bodo zaloge minimalne, prav tako vezava sredstev. Lahko vam dam takoj paket zagotovil, toda tega paketa vam ne bom dobavil takoj, ampak po dogovorjenem roku, nato pa bom ta rok podaljšal, kot je navada v komerciali,“ se je zasmejal Varga. „Seveda se prizadevamo čim bolj zmanjšati zaloge in s tem vezavo dragocenih obratnih sredstev. To delamo zelo resno. Izoblikovali smo tudi posebno metodologijo. Toda vsa ta prizadevanja so pogojena s kakimi 15 „če.“

Vodja nabave Koloman Varga.

Potrebe po uvozu materiala nam dajejo nabave iz TOZD. Toda šele takrat, ko mi stopimo v akcijo se začne pravi peklet letanja, pisarije in telefonad. Prav letos so se namreč spremenili uvozni režimi. Mi opravimo ves administrativni postopek, ampak še vedno ni gotovo, kateri režim bo veljal takrat, ali bo na razpolago denar iz retencijske kvote.

Letos je ves uvoz organiziran po Samoupravnem sporazumu med proizvajalci, potrošniki in zunanjetrgovinskimi organizacijami. Elektronska industrija je sprejela ta sporazum šele 11. aprila, do overitve v zveznih organih pa je prišlo šele konec prvega polletja.

Tako nam nikoli ni bilo jasno, pod katerimi pogoji bomo in če sploh bomo uvozili. Proizvodnja pa zahteva svoje za nemoteno delo. Okrog tega je bilo mnogo živčne vojne in moram pohvaliti nabavnike po TOZD, ki so zelo plodno in razumevajoče sodelovali.

Poleg tega pa je IEZE, kot vsa Iskra vezana pri uvozu na konvertibilna sredstva, ki jih je ustvarila z lastnim izvozom. Tudi tu prihaja občasno do težav in do zapor uvoza. Seveda pa se kljub vsemu prizadevamo za čim manjše zaloge, da bi tako sledili ekonomiki proizvodnje.

Kakšno pa je vaše delo pri koordinaciji domače nabave?

Tu imamo že kar ustaljen način dela. Vse materijale, ki jih uporablja več TOZD nabavljamo skupno. Pred dobavitelji nastopamo kot delovna organizacija in tako enotno tudi sklepamo pogodbe. Z enotnim nastopom dosežemo boljše pogoje, ker naročamo večje količine, ki so vedno bolj zanimive za vsakega dobavitelja.

Kako pa kažejo cene na domačem in tujih trgih?

Za vse materiale, ki jih največ uporabljamo, smo že zahtevali od dobaviteljev in možnih dobaviteljev ponudbe za drugo leto. Že pred sklepanjem pogodb namreč hočemo „raziskati“ teren. Vendar vsi proizvajalci navajajo današnje cene in nihče noče povedati kako bo drugo leto.

Tudi Iskra Commerce je že poizvedoval pri inozemskih proizvajalcih in dobaviteljih, kakšno bo gibanje cen. Pri IC pravijo, da bo slika jasna šele konec novembra, ali v začetku decembra. Vsekakor pa dobavitelji napovedujejo porast cen, k temu pa je treba prišteti še naraščanje tečajev zahodnih valut, kar bo še podražilo repromaterial iz uvoza. Sicer pa vztrajna rast cen ni nobeno presenečenje, ne doma in ne v tujini.

Vojko Lendero – TOZD Domači trg Ljubljana:

„Delo mladinskih organizacij v Iskri Commerce še vedno sloni na posameznikih. Temu primerna je tudi aktivnost. Mladi, ki prihajajo v Iskra Commerce se premalo ali nič vključujejo v delo mladinske organizacije. Mlajša generacija je morda takšna zaradi dosedanjega slabega vodenja in ne najdejo stika z bazo. Verjetno je pri tem krivo tudi vodstvo delovne organizacije in temeljnih organizacij, ki nas mlade kdaj pa kdaj gledajo kot organizacijo zaradi organizacije.“

O samem poreškem srečanju pa tole: njegova kakovost je iz leta v leto slabša. Pri tem pa moram takoj poudariti, da je ta seminar ena najboljših oblik za seznanjanje mladih v drugih republikah in z delom in poslovanjem tako Iskre Commerce kot celote SOZD. Ne trdim, da je letošnji seminar slab, je pa gotovo slabši od lanskega in prejšnjih. Zato bo treba prihodnje leto nameniti veliko pozornosti že samim pripravam. „Prijetna izjema je bil na letošnjem srečanju kulturni večer.“

Lado Drobež

Udeleženci srečanja mladih Iskre Commerce pred hotelom.

Proslavitev delovnih jubilejev

V petek, 20. oktobra, so na intimni slovesnosti v TOZD Keramika proslavili jubilate 10, 20 in 30-letnega dela. Slavnost je začel v. d. direktor Rudi Lepša, ki je bil najstarejši – 30-letni jubilar. Povedal je, da so nagrade le skromna pozornost kolektiva za dolgoletno sodelovanje v Iskri, za zvestobo in končno za prizadevnost. Vsak član kolektiva je poleg rednega dela vlagal tudi svojo skrb, svoje prizadevanje in je skušal tako pripomoči k čim boljšemu uspehu TOZD, Industrije elementov in celotne Iskre.

Jadran Fabjan, predsednik sindikata je vsem jubilarantom čestital ob jubilejih in zaželel še nadaljnega dobrega, tovariškega in plodnega sodelovanja. Omenil je tudi prizadevanje kolektiva Keramike za zidavo novih proizvodnih prostorov, kjer bi lahko uporabili vse možno tehnološko znanje in postavili vanje take stroje, ki jih pozna sodobna tehnika. Tako bi se lahko postavili na bolj gotove temelje, izboljšali bi delovne pogoje in predvsem naredili več in bolje.

Nato je vsem jubilarantom razdelil priznanja in jubilejne nagrade: Za 30 let: Rudi Lepša, za 20 let: Jožefa Sešek, Andrej Češnovar, Karl Pečnik, Viktorija Možek, Katarina Grm; za 10 let: Fehima Mukeljič. Ajša Karupović, Mira Derencin, Dragojla Dorič, Gizela Žalac, Stanka Uran, Frančiška Inglič, Ajša Duraković in Babič Vinko.

Tri jubilate smo povprašali, kaj mislijo o svojem delu, o tovarni in kolektivu po tolikih letih sodelovanja:

VIKA MOŽEK: Vodja izmene sem in sem v Keramiki že od leta 1958. O

tovarni bi rekla, da naredimo več in bolje, vendar so delovni pogoji vse težji. Fizičnega napora je daleč manj, kot ga je bilo pred leti, prahu pa je vse več, saj naredimo daleč več kot nekoč – pa v istih malih, stisnjenih prostorih. Gotovo je bolje in lepše, ko imamo stroje. Toda kot je navada, naj se dotaknem osebnih dohodkov. Mislim, da zaslužimo manj kot smo pred dvajsetimi leti. Takrat smo lahko shajali z manj denarja, danes pa so zahteve večje in tako je osebni dohodek relativno manjši.

KAREL PEČNIK: Dvajset let sem v Keramiki. Veste, sem pravzaprav posebnost v Jugoslaviji, ker sem kvalificiran keramik. Izučil pa sem se v Karlovih Varyh na Češkem. Keramikov manjka v tovarnah elektroporcelana, elektrokermike in običajne keramike, ker tovrstnih šol pri nas sploh ni.

Kar veselim se že, da bomo dobili novo tovarno. Zdaj komaj dohajamo s količinami v proizvodnji vse potrebe. V novih večjih prostorih bomo z novo tehnologijo in novimi zmogljivostmi zlahka sledili potrebam Uporov, za katere večinoma delamo. Prav pred kratkim smo uvedli v proizvodnjo novo maso – brezalkalno. Izdelki so zdaj po strukturi kvalitetnejši, mislim pa, da smo se prenapro odločili za zamenjavo. Novo maso bi morali uporabiti postopno, saj tako ne bi prihajalo do zastojev in težav v poslovanju.

(Nadaljevanje na 15. strani)

KF Jubilanti dela iz TOZD Keramika.

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI

Druga polovica leta v znamenju boja za izvoz

Ob koncu tretjega četrtletja so v Žužemberku lahko zadovoljni, saj so izpolnili že 80 % letnega načrta proizvodnje. Predvsem pa so se posvetili izvozu, ki je v 1. polletju zastajal. V zadnjih treh mesecih letos bodo še več izvozili, vendar verjetno zamujenega ne bo mogoče nadoknaditi.

Fizični obseg proizvodnje je bil do konca septembra izpolnjen z 80 % letnega programa, s prodajo so bili v tem času že 20 % nad letnimi predvidevanji, izvozili so 52 % predvidenih količin, pri zaposlovanju so se držali letnega in srednjeročnega programa, z ostanikom dohodka pa so lahko še posebej zadovoljni. Imajo kar 70 % ostanika dohodka vse DO.

Ni pa vse rožnato. Kljub velikim prizadevanjem, še vedno nimajo zagotovljenih kontinuiranih naročil. Zato v nekaterih mesecih prihaja preveč na-

ročil, v nekaterih pa premalo. Druga težava pa je z dobavo keramičnih polizdelkov – nosilcev. Zmogljivosti v TOZD Keramika ne sledijo vse večjemu tempu žužemberske proizvodnje. Ta razkorak pa bo verjetno še večji, meni direktor Lavrič, drugo leto, ko bodo proizvodnjo dvignili še za nadaljnjih 50 %. Vse pa kaže, da bo keramika premalo.

Ker je v I. polletju manjkalo naročil za izvoz so intenzivneje delali za domači trg. Zdaj pa s pospešenim tempom delajo za izvoz in so v III. četrtletju kar za 30 % presegli dinamični plan, vendar še ne bodo dosegli predvidenega izvoza v letošnjem letu, čeprav bodo vložili vse napore v to dejavnost še zadnje mesece leta. Pripravljajo pa še povečanje izvoza za drugo leto. Tako si zagotavljajo trg in prilagajajo zmogljivosti. Žal pa je proizvodnja še vedno draga, ker še niso dobili strojne opreme, predvidene s sanacijskim načrtom. S to bodo namreč proizvodnjo močno mehanizirali in avtomatizirali – in s tem pocenili.

Izdelavo sit v žužemberskem kemičnem laboratoriju so zaupali Zvonki Bradačevi.

Računajo pa, da bodo najkasneje sredi drugega leta zastavili z novo opremo in tako dosegli predvideno povečanje proizvodnje za 50 %.

F. Kotar

Koroški mladinci obiskali mlade v Iskri

Koroška dijaška zveza, ki združuje mlade Slovence na Koroškem, ima že več let tesne stike z Iskrino mladino. Tako so mladi Korošci prišli na obisk v matično domovino tudi prejšnjo soboto, 21. in 22. oktobra. Gostitelj je bila mladina IEZE, organizacijo obiska pa so zaupali osnovni organizaciji ZSMS in TOZD Polprevodnik v Trbovljah. Obisk je še utrdil vzpostavljene vezi med mladimi onstran in tostran Karavank. Pogovorili so se tudi o nadaljnji poglobitvi sodelovanja.

Mladi Korošci so pravzaprav vrnili obisk Iskrašem, ki so bili na proslavi 30-letnice „Našega tednika“ v Glogbasnici. V soboto dopoldne so Korošci prišli v Ljubljano in se skupaj z mladimi Iskraši odpeljali v Trbovlje. Najprej so si ogledali tovarno Polprevodnikov. Tu jih je s toplimi besedami pozdravil direktor Stane Kovačič. Žaželel je najboljšo počutje mladim gostom. V kratkih besedah je orisal zgodovino trboveljske industrije, ki se je po večini razen Iskre razvila ob rudniku.

Mlade Korošce je vodila predsednica Koroške dijaške zveze Magda Korenova, z njimi pa sta bila tudi ured-

Proslavitev delovnih jubilejev

(Nadaljevanje s 14. strani)

AJŠA ĐURAKOVIČ: Delam na ekstrudiranju keramike, v tovarni pa sem 10 let. O tovarni moram reči vse najboljše in najlepše. Ob ločitvi mi je moč pustil 4 otroke in Iskra mi je dala delo, da sem otroke lahko preživela, jih vzgojila in zdaj so že vsi pri kruhu. Ne morete si misliti, kaj mi je takrat pomenila lastna zaposlitev in lastna sredstva za življenje. Keramike, oz. Iskre ne bom nikoli dovolj prebivala. Pa še do stanovanja so mi pomagali.

KF

Korošci in domači mladinci so si ogledali tovarno v Trbovljah.

Gostje so se srečali z našo revolucijo v muzeju.

„Tam, kjer teče bistra Zila“, je zadonelo pod Javor.

nik „Našega tednika“ Borut Sommerger in mladi voditelj Koroških Slovencev Miha Zablatnik. V Trbovlje so prišli tudi predsednik Koordinacijskega odbora ZSMS SOZD Iskra Avguštin Ciuha, organizacijski sekretar Iskrine mladine Dane Burnik, izvedbeni sekretar DPO Miloš Pavlica, predsednik Koordinacijskega odbora mladine IEZE Jože Hauptman.

Iskrini mladinci in mladi Korošci so si popoldne ogledali Muzej revolucije v Trbovljah. Tu jih je vodstvo muzeja lepo seznanilo z zgodovino de-

Na Čebinah so koroški gostje in domači mladinci razmislili o narodnostni misli Edvarda Kardelja.

prvič v tovrstni ustanovi. Nato so položili cvetje na spomenik žrtvam Orjune.

Zvečer po večerji je bilo družabno srečanje Iskrine in koroške mladine. Veseli pogovori, ples in živahni ritmi trboveljskega ansambla „Akvarinari“ so razgibali mlade in živahna pesem je odmevala do poznih ur.

V nedeljo dopoldne so odšli mladi na Čebine, kjer je bil ustanovni kongres KPS 18. aprila 1937. Seznanili so se s sprejetimi sklepi, zlasti s pomembnim narodnostnim vprašanjem, ki ga je definiral Kardeljev manifest. Mladim Korošcem je postala jasnejša vloga Partije tudi na nacionalnem področju, kar je zanje še posebej pomembno. Razvila se je živa debata o internacionalnosti delavskega gibanja in vlogi narodov v tej skupnosti.

Na Javorju nad Trbovljami pa je bil v nedeljo dopoldne prijeten čas za medsebojno spoznavanje in šport.

Odigrali so nogometno tekmo. Magda Korenova pa je s kitaro zbrala okrog sebe skupino mladih, ki so zapeli, da je bilo veselje. Tam, kjer teče bistra Zila... Ob tem človeku nehoti, brez pretirane sentimentalnosti uidejo misli na Koroško, kjer ni in ni tako, kot bi moralo biti.

Gledal sem fante in dekleta, ki so pred nedavnim izdali značko z napisom: „Tujci na lastni zemlji!“ Je to združljivo z 20. stoletjem? Je res nazivem tako močan? Smo zaman prelili toliko krvi, doživeli toliko krivic! Mladi pa so peli o Rožu, Podjuni, Zili. Peli so o lepoti naše zemlje, o ljubezni, o vinskih gorcih.

Pozno popoldne so se mladi Iskraši poslovili od koroških prijateljev. Izmenjani naslovi, sklenjena prijateljstva, dogovorjena srečanja pa so porok, da ne bodo pozabili, da je tostran in onstran Karavank mnogo mladih ljudi, ki enako mislijo in enako čutijo. FY

Otvoritev partizanske magistrale

Partizansko magistralo, ki jo bo odprl Franc Leskošek—Luka 29. oktobra dopoldne, so na odseku Adlešiči—Črnomelj začeli graditi še l. 1972, še prej pa je bil dograjen odsek od Soteske do Podturna. Lani in letos pa so zgradili nad 17 kilometrov dolg odsek od Podturna čez Črmošnjice do Ručetne vasi. Celotna magistrala bo dolga dobrih 42,5 kilometrov s tem, da so zgradili tudi 3 km dolg odsek od Ručetne vasi do Semiča.

Želja, ki se je rodila že med NOV

Obiskali smo ing. Vladimira Klavsa in ga zaprosili za nekaj besed o rojevanju nove ceste.

„Ob tradicionalnem letnem srečanju prvoborcev Iskre na Mirni Gori nad Semičem, je bivši direktor Iskra—Semič Franc Košir, ponovno postavil na dnevni red temo ureditev ceste po dolini Starih žag. Tako je obudil že med vojno rojeno željo, da bi Partizansko cesto asfaltirali.“

Njegova pobuda je to pot padla na plodna tla. Sklenili smo se z vsemi silami zavzeti, da bi se to res enkrat uredilo in takoj za tem smo se začeli dogovarjati, kaj bi bilo potrebno podvzeti, da se ta stvar realizira.

Nato je prišel dan, ko je bil na zboru Iskre podeljen njen domicil nad partizanskimi radijskimi delavnicami, ki so delovale na Starih žagah in ki jim je bila ob tej priliki tudi odkrita spominska plošča.

Na tem zboru so se na pobudo prej omenjenega aktiva prvoborcev na Mirni gori, zavzeli še vsi govorniki za čimprejšnjo ureditev Partizanske ceste.

Stvar je zazivila in kmalu za tem je ZB formirala odbor, ki ga je vodil Le-

skovšek Luka. Njegova naloga je bila, da koordinira vse akcije za ureditev Partizanske ceste, ki je bila velik del vojne zelo prometna, saj je bilo to območje v osvobojenem teritoriju in je bila tako rekoč odskočna deska za večino vodilnih organizacij NOB kot na primer Glavni štab Slovenije, CK, SNOS, bolnišnice itd.

Veliko dogodkov je vezanih na ta majhen košček zemlje. Morda bi omenil samo enega, ki je še posebej pomemben za nas, ker je pač nastanek Iskre tesno povezan s partizanskimi delavnicami na Starih žagah.

Te delavnice so po kapitulaciji ostale nepoškodovane, to pa zato ker so v prvi delavnici, ki je bila ob cesti in je pripadala sklopu puškinih delavnic, pred ofenzivo pustili minirano skrinjo, ki so jo Nemci poskušali z brco odpreti in jo tako sprožili.

Po tej eksploziji so na srečo zgubili vso veselje do nadaljnjega stikanja. Obesili so tablo, da je to področje minirano in zahvaljujoč temu, so ostale te delavnice nepoškodovane tako, da so se po ofenzivi lahko tudi takoj aktivirale.“

Boris Čerin

Stroji pomagajo uresničevati Partizansko magistralo.

ISKRA 15
Številka 42/43—28. oktober 1978

Prebrali smo za vas

Pred kratkim je ves kulturni svet praznoval 150. obletnico rojstva enega največjih pisateljev vseh časov, 150-letnico rojstva Leva Nikolajeviča Tolstoj. Za to priložnost je Državna založba Slovenije pripravila izdajo izbranih del tega velikana ruske književnosti v dvanajstih knjigah.

Urednik izbranega Tolstojevga dela akademik dr. Bratko Kreft je takole razporedil Tolstojeva izbrana dela po posameznih knjigah: prva knjiga prinaša znane spise iz Tolstojev mladosti pod naslovom „Detinstvo, otroštvo in mladost“. V drugi knjigi so objavljene njegove „Kavkaške povesti“, medtem ko obsegata tretja in četrta knjiga njegov znameniti roman Ano Karenino. Tudi peta in šesta knjiga prinašata morda največje Tolstojev mojstrovino in sploh enega največjih romanov vseh časov — Vojna in mir. Sedma knjiga predstavlja v nekem smislu novost, saj so v njej pod naslovom „Gospodar in hlapec in druge povesti“ objavljena manj znana krajša Tolstojeva dela. Osmo knjiga prinaša spet dve znani Tolstojevi literarni deli, in sicer „Rodbinsko srečo“ in „Kreutzerjevo sonato“.

Deveta knjiga vsebuje prav tako znan Tolstojev roman Vstajenje, medtem ko je deseta knjiga v nekem smislu precejšnja novost, saj pod naslovom „Polikuška in druge povesti“ prinaša prvič v slovenščini nekatere krajše, tako imenovane Tolstojev ljudske pripovedke, ki so pri nas manj znane, čeprav so za Tolstoj zelo značilne.

V enajsto knjigo izbranega dela je urednik uvrstil Tolstojev drame in sicer Moč teme, Plodovi izobrazbe, Živi mrtvec, Luč sveti v temi in Ona je vsega kriva.

Zadnja, dvanajsta knjiga, pa je posvečena Tolstojevi družbeno kritični misli, njegovim sestavkom o umetnosti in estetiki ter tistim pojavom njegove dobe, do katerih se je umetnik kritično opredeljeval. Dalje so v to knjigo pod naslovom „Spisi o književnosti, umetnosti“ vključeni tudi sestavki, pričevanja in literarno zgodovinske razprave Lenina, Plehanova, Mehringa, Gorkega in Lukasa, ki kritično osvetljujejo podobo tega velikega ustvarjalca in njegovo umetniško veličino.

Takšna imenitna izdaja Tolstoj predstavlja vsekakor na eni strani dostojno in pomembno počastitev jubileja tega velikega pisatelja, na drugi strani pa ne prinaša samo odličnega in zanimivega branja, temveč nam osvetljuje tudi skozi Tolstojev neliterarno in kritično pisanje podobo tega velikega pisca, ki je v svojem delu tudi danes nenehno aktualen in prisoten v našem času in njegovem dogajanju.

D. Ž.

Pred tovarno so dekleta pripela gostom slovenske nageljne.

lavskega gibanja v revirjih. Delavsko gibanje je bilo v Zasavju močno, saj je bila tu največja koncentracija proletariata v Sloveniji. Zato je že leta 1883 prišlo do prve stavke. Nato sledijo revolucionarna vrenja okrog 1. svetovne vojne in Komuna, ki jo je po treh dneh zlomila soldateska. Nato je sledil spopad z Orjuno in vse bolj je bilo čutiti vpliv KP. Ta se je še okrepil ob pričakovanju velikih dogodkov ob vse večjem pritisku Hitlerja na komuniste v Nemčiji in Avstriji in ob ustanovitvi KPS leta 1937. Zasavje je bilo ob okupaciji pod najstrožjo lupo nacistov in zato so začeli z izseljevanjem v Srbijo in Nemčijo že sredi leta 1941. Temu pa je sledil upor in formacija prvih partizanskih enot. Koroški mladinci so z velikim zanimanjem sledili razlagi in nato med ogledom muzeja mnogo spraševali, saj je bila večina

Cesta odpira Belo krajino

Marentič Anton sekretar DO Kondenzatorji Iskra — Semič, nam je našel nekaj prednosti, ki jih bo Bela krajina pridobila z novo cesto.

„Predvsem bo ves kraj od Vrčic pa do Podturna povezan s svetom.

Delavcem iz Črmošnjic bo precej olajšana pot, ker bodo možne boljše avtobusne zveze. To je ravno tako zelo pomembno, saj je bil doslej organiziran prevoz samo enkrat na dan.

Nadalje, Bela krajina bo odslej bolj odprta ostalemu delu Slovenije in s tem bodo tudi njene zanimivosti bolj dostopne. Naši kraji so še nerazviti vendar zelo slikoviti.

Obstaja možnost kopanja v Kolpi, ki je ena redkih neonesnaženih rek Slovenije. Poleti je voda v njej dovolj topla, saj doseže tudi do 29 stopinj, nad 25 pa jih ima praktično vedno.

Na tem delu je tudi precej kopaljš. Tu so Vinica, kjer ima Viator svoj kamping, Adlešiči, kjer je manjše kopaljšče in Primostek, kjer ima naša

DO svoj rekreacijski center z restavracijo in 40 ležišč.

V samih Črmošnjicah, kjer so že urejena smučišča z vlečnico, je tudi možnost razvoja zimskega turizma.

Nadalje je ta kraj zelo primeren za krajše izlete, kar pride še posebej v poštev ker so Dolenjske Toplice samo 10 km stran. V neposredni bližini je tudi Kočevski Rog, ki je dobro poznan iz NOB.

Zanimivi so še izleti po bližnjih krajih. Tu so opuščene vasi, ki so jih Kočevarji zapustili. Tako na primer Vimol, kjer ima lovska družina iz Semiča svojo koč.

Približno 10 km iz Črmošnjic je Mirna Gora s planinskim domom kot najvišjo točko v Beli krajini (1048).

Na koncu pa še lahko povemo, da je ta cesta pomembna tudi iz tranzitnega vidika, saj predstavlja za Slovenijo, predvsem pa za Dolenjsko, najbližjo pot na srednji in južni Jadran.“

B. Č.

Vsak je gledal, da bi čim več prispeval

Kdo so bili ljudje iz delavnice 99 d? Kako so živeli in delali med NOB in po njej? Vprašanja, ki si jih ob novo izgrajeni „Partizanski magistrali“ postavlja verjetno vsak.

V Semiču smo obiskali Antona Simoniča, ki je bil eden izmed njih. Lepo se je bilo pogovoriti v krogu prijazne in gostoljubne družine. Anton nam je prav rad opisal pot, ki ga je pripeljala v delavnice 99 d.

„V 15. diviziji sem bil namestnik komandirja čete za zvezo, ko je prišla depeša, da v delavnicah glavnega štaba 99 d potrebujejo delavce za finomehaniko.

Odločitev je padla na mene. Videti je bilo, da sem jaz še najbolj primeren za to delo. Tako sem zapustil svojo

četo in se odpravil na javko, kjer me je sprejel Jože Šetina in me odpeljal v delavnice.

Prvi teden sem si želel kar nazaj na položaje, pozneje pa, ko sem dobil nove prijatelje in se vpeljal v delo, mi je bilo tam lepše.

Moj predpostavljani je bil Rudi Petkovšek, ki je bil vodja finomehanskega oddelka, v katerem nas je bilo takrat približno 11.

Delali smo ohišja in tasterje za telefone, ohišja za radioaparate in različna fina popravila.

Trikrat smo bili prisiljeni skriti vse orodje v bunkerje in se umakniti na okoliške položaje, sicer pa je delo teklo v glavnem nemoteno naprej.

Trudili smo se kolikor smo mogli in kakor je bila potreba. Bilo je prija-

teljsko in delovnovzdušje. Vsak je gledal, da bi čim več doprinesel.

Potem smo se jeseni 1944 preselili iz Nove Gore v Črmošnjice kjer je bilo dovolj električne energije tudi za delavnice.

Lahko rečem, da so ves ta čas naši vodje zelo dobro organizirali delo. Največ zasluge gre predvsem komandantu baze Milanu Železniku in Stanetu Vrčaju za radio sektor.

Zdaj so ostali še samo spomini in stari prijatelji. Vsako leto se vsi iz delavnice 99 d dobimo vsaj dvakrat.

Kaj bi še povedal, žage so v glavnem že vse porušene, samo spomin nanje je pa še vedno živ. Mislim, da je zelo lepo, da so zgradili in asfaltirali „Partizansko magistralo“.

B. Čerin

Treba je storiti še marsikaj, preden položijo asfalt na uglajeno traso.

TOZD INŽENIRINGI

0 avtomatskih kegljiščih

Kljub temu, da je kegljanje že vrsto let naš, lahko bi rekli že ljudski šport, vsaj je v vsakem malo večjem kraju vsaj eno, če že ne več avtomatskih kegljišč, smo prepričani, da je le malo ljudi, kakor tudi delavcev Iskre seznanjenih, da Iskra avtomatsko proizvaja, montira in vzdržuje avtomatska kegljišča.

Kegljanje je že zelo stara zabava in rekreacija ljudi. Če prebiramo zapiske arheologov, posebno egiptologov, vidimo, da so med izkopaninami našli predmete, kateri so zelo slični današnjim rekvizitom za kegljanje. Ti predmeti so po mnenju strokovnjakov stari cca 7000 let.

Tudi najdbe iz kamene dobe dokazujejo, da so že v kameni dobi kegljali. Okrogli kamni namesto krogelj in primerne kosti namesto kegljev so bili oprema.

Prvi pisni dokumenti o kegljanju izhajajo iz XII. stoletja. V takozvani Rothenburški Kroniki je omenjeno, da so se s kegljanjem bavili že Egipčani, Grki in stari Germani. Seveda so se kegljaške igre odvijale samo zunaj, na odprtem prostoru.

Znano je, da je Martin Luther začetnik protestantizma, organiziral pred cerkvami kegljanje, da je s tem privabil, čim več ljudi v svoje cerkve. Lutherju se tudi pripisuje način današnje igre, to je igranje z devetimi keglji postavljenimi v kvadrat s stranico 70 cm. Tudi imena posameznih kegljev pripisujejo Luthru. Zunanji najbolj oddaljeni keglji od kralja so kmetje, srednji so dame, a v sredini je kralj. Ti nazivi se uporabljajo še danes.

Koliko je bilo kegljanje privlačno že v srednjem veku je razvidno iz podatkov, da je Angleški kralj Edvard III. z zakonom prepovedal kegljanje, ker so njegovi vitezi in

vojaki raje kegljali, kot pa da bi se urili v vojaških veščinah.

Iz kegljaških iger se je razvilo športno kegljanje neke na kraju prejšnjega stoletja, ko so v Drezdenu formirali prvo kegljaško zvezo. Da so bili Nemci iniciatorji za formiranje prve mednarodne kegljaške zveze ni slučaj, vsaj se je v tej deželi razvil kegljaški šport že zelo zgodaj in ravno Nemci so razvili več načinov kegljanja, kateri pa se niso prenesli k nam.

Športno kegljanje se je pri nas razvilo po prvi svetovni vojni. Takrat so se začeli ustanovljati prvi kegljaški klubi. Začela so se različna tekmovanja in sicer bolj lokalnega značaja. Vendar to je bil povod, da se je l. 1932 formirala kegljaška zveza Jugoslavije s sedežem v Zagrebu, kjer je še danes.

Iskra avtomatika je s svojim razvojem v sodelovanju z zahodnonemško firmo Vollmer razvila eno naj sodobnejših avtomatov za opremo avtomatskih kegljišč. Do tega momenta je bil naš trg odvisen samo od uvoza ... Iskra avtomatika je spoznala nujnost usvajanja tega programa vsaj ostanje vse dragocene devize na razpolago našemu gospodarstvu, namesto, da bi nakupovali

razmeroma drago opremo v inozemstvu.

V zadnjem času pa že začenjamo akcijo za osvajanje tujih tržišč posebno je zanimiv vzhod in pa nerazvita področja.

S tem obvestilom želimo obvestiti vse naše osnovne organizacije, kakor tudi posameznike, da Iskra avtomatika TOZD inženiringi v svojem programu zajema, tudi avtomatska kegljišča in bi bilo zelo koristno, da bi svojim poslovnim prijateljem in strankam ponudili in tudi priporočili našo opremo za avtomatska kegljišča, za dobro in nemoteno delovanje avtomatike je sigurno najvažnejše dobro vzdrževanje avtomatike, kakor tudi servis. Zaradi tega Iskra Avtomatika organizira vsako leto seminar za hišne vzdrževalce avtomatskih kegljišč. Tudi to leto bo seminar in to v Poreču, na našem 6-steznem kegljišču. Vsako leto se udeleži cca 50–60 udeležencev tega seminarja. Predavajo naši strokovnjaki iz razvojnega inštituta kakor tudi naši serviserji. S tem posegom smo si pridobili referenco, da je naša avtomatika zelo zanesljiva, da ni problemov z rezervnimi deli in da naša kegljišča nudijo res vse kar je potrebno za kegljaški tekmovalni šport in rekreacijo.

Nogometna ekipa razvoja v TOZD TEA.

TEKMA, KI JE NAVDUŠILA

V nogometu boljši razvoj (TEA)

Na nogometnem igrišču v Naklem sta se pred nekaj več kot 130 gledalci prvič srečali nogometni vrsti „proizvodnje“ in „razvoja“ tovarne TEA.

Srečanje je bilo izredno zanimivo in borbeno, zmagalo pa je srečnejše moštvo. Tekma se je v regularnem času končala z rezultatom 2:2 (1:1). Za proizvodnjo sta bila uspešna Kurent in Kubelj, za ekipo

„razvoja“ pa Štular in Česen iz 11-metrovke.

Pri izvajanju kazenskih strelav pa so bile nogometne ekipe razvoja nekoliko srečnejše in so uspele doseči štiri, proizvodnja pa še tri zadetke. Končno pa rezultat ni toliko pomemben, kot to, da je do srečanja sploh prišlo. Ekipi sta se dogovorili, da se v prihodnje pogostejše sestajajo (tudi v kegljanju, šahu itd.) in da bi ta srečanja postala tradicionalna.

Janez Kuhar

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

PAVLE KOPAČ

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem s spajkanja relejnih enot TOZD ATC in bivšim sodelavkam z navijalnice relejnih tuljav TOZD TEA za podarjene vence in cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat lepa hvala!

hčerki Jerca Stržinar
in Betka Ažman

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta

FRANCA KEJŽARJA

se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, posebno sodelavkam in sodelavcem ročne delavnice TEA, TIV 877 in orodjarne Železniki za izraze sožalja, podarjene vence, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

žena Jerica, hčerka Ivanka ter sinova Karel
in Janko.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA — DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Košarkarski turnir TOZD TELA

Košarkarska ekipa T OZD TELA.

V TOZD TELA so tudi v letošnjem letu organizirali košarkarski turnir, katerega se udeležuje šest ekip iz omenjene temeljne organizacije. Med ekipna tekmovanja bodo potekala ob sredah, od 17,30 do 19. ure v telovadnici osnovne šole Boris Kidrič in ob ponedeljkih od 16. ure dalje v telovadnici na Ježici po naslednjem razporedu:

I. kolo
16. 10. 78 16. uri Kontrola-Combiflex: Ježica
18. 10. 78 17.30 Vodstvo-Tehnološki: B. Kidrič
18. 10. 78 18.15 Orodjarina-Montaža: B. Kidrič

II. kolo
23. 10. 78 16. uri Tehnološki-Orodjarina: Ježica
25. 10. 78 17.30 Combiflex-Vodstvo: B. Kidrič
25. 10. 78 18.15 Tehnološki-Kontrola: B. Kidrič

III. kolo
30. 10. 78 16. uri Combiflex-Montaža: Ježica
6. 11. 78. 16. uri Orodjarina-Vodstvo: Ježica
6. 11. 78 17. uri Tehnološki-Kontrola: Ježica

IV. kolo
8. 11. 8. 17.30 Orodjarina-Kontrola: B. Kidrič
8. 11. 78 18.15 Montaža-Vodstvo: B. Kidrič
13. 11. 78 16. uri Tehnološki-Combiflex: Ježica

V. kolo
13. 11. 78 16. uri Montaža-Tehnološki: Ježica
15. 11. 78 17.30 Kontrola-Vodstvo: B. Kidrič
15. 11. 78 18.15 Orodjarina-Combiflex: B. Kidrič

Obeta se torej zanimiv, borbeni turnir saj že podatek, da bodo tekmovali igralci od 15. do 55. leta nekaj pove.

Š.D.

ISKRA
Industrija za telekomunikacije,
elektroniko in elektromehaniko
KRANJ n. sol. o.

Delavski svet Tovarne avtomatskih telefonskih central Kranj in delavski svet Tovarne mehanizmov Lipnica

razpisujeta
prosta dela in delovne naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJA TEHNIČNEGA RAZVOJA v temeljnih organizacijah združenega dela.

TOVARNA AVTOMATSKIH TELEFONSKIH CENTRAL KRANJ, TOVARNA MEHANIZMOV LIPNICA.

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, še naslednje pogoje:

- visoka strokovna izobrazba elektro smeri,
- 5 let delovnih izkušenj,
- aktivno znanje enega od svetovnih jezikov,
- moralno politična neoporečnost in aktiven odnos do samoupravljanja.

Mandatna doba traja 4 leta.
Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj, z oznako „za razpis“.
Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po končanem razpisu.

ISKRA AVTOMATIKA
TOZD ORODJA
Ljubljana, Stegne 15

Razpisna komisija razpisuje prosta dela in naloge

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA; DIREKTORJA TOZD

Za direktorja je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenimi dogovori, izpolnjuje še naslednje posebne pogoje:

- visoka izobrazba ekonomske, strojne ali organizacijske smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta uspešnega dela na zahtevnih vodilnih delih in nalogah
- sposobnost vodenja, organiziranja in usklajevanja delovnega procesa
- družbenopolitična aktivnost, moralnoetična neoporečnost in ustvarjalen odnos do samoupravljanja

Mandat individualnega poslovnega organa traja štiri leta.

2. VODJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Za vodjo je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih izpolnjuje še naslednje posebne pogoje:

- visoka izobrazba ekonomske smeri
- tri do pet let delovnih izkušenj na takih ali podobnih delih in nalogah
- družbenopolitična in moralnoetična neoporečnost

3. VODJE SEKTORJA PROIZVODNJE

Razpisni pogoji:

- visoka ali višja izobrazba strojne smeri
- 3–5 let delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del in nalog
- družbenopolitična in moralnoetična neoporečnost
- zaželeno znanje tujega jezika (nemščina)

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici z oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“ v 15 dneh od dneva objave na gornji naslov.